

Redovisning av den interimistiska nämndens uppdrag

Beskrivning av ärendet

Enligt rektorsbeslut 2024-12-021 uppdrogs den interimistiska lärarutbildningsnämnden (ILUN) att senast 2025-12-31 genomföra 11 uppdrag som möjliggör etablerandet av en permanent lärarutbildningsnämnd. Följande underlag sammanfattar nämndens arbete med dessa uppdrag och nämndens förslag till rektor inför beslut och fortsatt implementering.

Den interimistiska nämndens arbete under året

Nämnden beslutade vid det första konstituerande mötet om att ha en relativt tät mötesplanering med anledning av uppdragens omfattning i relation till behovet av att också hantera den löpande verksamheten inom lärarutbildningsområdet. Nämnden beslutade att möten skulle ske varannan vecka där beredning hanterades av ordförande och vice ordförande med stöd av lärarutbildningskansliet. Vid det konstituerande mötet beslutade nämnden också att föreslå utskott och arbetsgrupper för vidare beredning av de 11 uppdragen samt arbetet med operativa och strategiska frågor.

Detta resulterade i att nämnden 2025-02-20 fattade beslut om att föreslå rektor att inrätta ett utbildningsutskott och ett forsknings- och forskarutbildningsutskott samt fattade beslut om två arbetsgrupper, en för strategiska frågor och en för utredning av pedagogiskt arbete. Rektor fattade beslut om inrättande av utskotten 2025-03-10² och UFN fattade beslut om utskottens sammansättning 2025-03-14 efter förslag från ILUN³. Detta betyder att utöver nämndens 11 ledamöter har ytterligare 22 medarbetare deltagit i utskottens och arbetsgruppernas beredningsarbete med respektive uppdrag, vilka som regel har ägt rum varannan vecka. Underlag till förslagen från utskott, arbetsgrupper och extern ledamot har sedan behandlats i nämnden innan nämndbeslut fattats. Nedan sammanfattas nämndens arbete och förslag rörande dessa uppdrag var för sig med hänvisning till de formella detaljerade uppdragsredovisningarna i respektive bilaga.

Utarbeta förslag inför rektors beslut avseende sammansättning, tillsättning, organisatorisk placering, arbetsformer, ansvarsområde och beslutsrätter för den tillkommande ordinarie lärarutbildningsnämnden

Ett av de mer omfattande och centrala uppdragen för nämnden har varit att ta fram förslag på hur den framtida permanenta nämnden ska vara sammansatt, samt dess förutsättningar i form av ansvarsområden, arbetsformer, beslutsrätter och organisatorisk placering. I uppdraget ingick även att ta fram

¹ Se beslut C 2024/1233

² Se beslut C 2024/1233

³ Se beslut C 2025/698

förslag på förändringar i ett antal styrdokument; *arbetsordning för den ordinarie nämnden, delegationsordningen* samt *regler för kollegiala val*. Utbildningsutskottet utsågs som ansvarigt för att ta fram ett förslag i linje med uppdragsbeskrivningen. Uppdraget redovisades 2025-11-27 där nämnden valde att ställa sig bakom förslaget givet vissa justeringar samt med en reservation mot en upplevd forcerad process inför förhandling och fortsatt beslutsprocess. Förslaget reviderades i linje med de synpunkter som framkommit vid mötet 251127 och togs sedan upp igen på nämndens möte den 2025-12-11 där ledamöter fick möjlighet att komma med ytterligare synpunkter och synpunkter från MBL-informationen kunde hanteras. Bland annat justerades texten kring kollegialt valda representanter samt att den föreslagna nämndsammansättningen kompletterades med en extern lärosätesrepresentant. Nämnden föreslår att den kommande lärarutbildningsnämnden utgörs av 12 ledamöter, se bilaga 1, enligt sammansättning:

- en ordförande (dekan)
- fyra kollegialt valda lärarrepresentanter (en adjunkt samt tre disputerade varav två med minst docentkompetens)
- fyra institutionsledningsrepresentanter (prefekt eller proprefekt från respektive institution)
- två representanter för studenter, varav en på forskarnivå (utses av studentkåren)
- en extern lärosätesrepresentant

Fokus i förslaget om organisationsmodell har varit att skapa en attraktiv och sammanhållen akademisk miljö kring lärarutbildningsområdet som säkerställer och förstärker kopplingen mellan forskning, utbildning och samverkan. Det föreslås att det till nämnden inrättas två utskott, ett utbildningsutskott och ett forskningsutskott samt ett lärarutbildnings- och samverkanskansli. Centralt har även varit att föreslå en effektiv organisation utan för stor överbyggnad med tydliga och snabba beslutsvägar som samtidigt beaktar de styrkor och utvecklings-områden som nämnden ställde sig bakom då en övergripande vision och strategi för lärarutbildnings-området diskuterades den 2025-02-20. För vidare detaljer i förslaget hänvisas till bilaga 1.

Föreslå UFN skrivningar i Regler för inrättande och nedläggning av ämne, huvudområde, yrkesexamen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad

Uppdraget att föreslå UFN förändringar i regelverket för inrättande och nedläggning tilldelades utbildningsutskottet men frågan har flyttats över till och hanterats av UFN och beretts av avdelningen för student- och utbildningsstöd. Förslag på förändrat regelverk har hanterats på UFNs möte 2025-12-17. För vidare detaljer i förslaget samt bakomliggande resonemang hänvisas till bilaga 2.

Genomföra en utredning av ämnet pedagogiskt arbete och dess avgränsning till andra ämnen och organisatorisk placering av lärare

Nämnden tillsatte en särskild arbetsgrupp för att hantera utredningen av pedagogiskt arbete samt de tillhörande uppgifterna att föreslå:

- organisatorisk placering av de lärare och kurser som idag finns samlade under pedagogiskt arbete med tillhörande budgetering
- översyn av eventuellt revideringsbehov av kurs- och utbildningsplaner

I arbetsgruppen beslutades att ingå en ordförande och en vice ordförande från ILUN, ämnesansvarig för pedagogiskt arbete på grund- och avancerad nivå, tre lärarrepresentanter, doktorandrepresentant samt extern representant⁴. Arbetsgruppen presenterade förslag rörande definition av pedagogiskt arbete vid möte den 2025-04-03 och fick återkoppling att inkomma med ett justerat underlag som tydliggör avgränsning gentemot andra ämnen, hur den förhåller sig gentemot ämnesdefinitioner nationellt samt relaterar till synpunkter och rekommendationer i den externa rapporten efter indraget examenstillstånd för förskolläraryt utbildning. Arbetsgruppen arbetade fram ett reviderat förslag på ämnesdefinition som nämnden ställde sig bakom vid möte 2025-05-15 och som sedan UFN ställde sig bakom när den föredrogs vid mötet 2025-06-17. Ämnesdefinitionen togs sedan upp på rektors beslutsmöte 2025-10-06 där den återremitterades med hänvisning till att avgränsningen till andra ämnen, innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella huvudområden, inte var tillräckligt tydlig. Arbetsgruppen har därefter tagit fram en ny reviderad definition vilken I-LUN ställde sig bakom vid mötet 2025-10-30.

Arbetsgruppen har utifrån uppdraget även arbetat fram ett antal förslag rörande revidering av utbildningsplaner och förslag på förändrat ämnesägarskap av kurser. Dessutom föreslås ett antal åtgärder för förstärkning av de ämnesdidaktiska miljöerna med anledning av både föreslagna förändringar och kommande utvecklingsbehov i linje med lärarutbildningsutredningens förslag.

Förslagen har diskuterats vid ILUNs möte 2025-10-02 och ett reviderat förslag presenterades och godkändes av ILUN 2025-10-16. Därefter har rapporten diskuterats i rektorsfunktionen och vid rektors ledningsråd där det pekades på ytterligare behov av att tydliggöra förstärkningen av de ämnesdidaktiska miljöerna och hur rapporten som helhet svarar mot uppdraget och ett tydliggörande av prefekternas roll i det arbetet. Nämnden ställde sig inte bakom ett reviderat förslag, som presenterades vid nämnden 2025-11-27, om att förändringar rörande ämnesägarskap och förstärkt ämnesdidaktik, av de integrerade VFU-kurserna, skulle gälla även befintliga program från höstterminen 2026. Det huvudsakliga argumentet för det var att det skulle medföra en mycket snäv tidplan samt dubbelarbete då justeringarna ändå behöver genomföras för de nya program som ska tas fram utifrån lärarutbildningsutredningens förslag med början redan under 2026. Däremot ställde sig nämnden bakom ett uppdrag till prefekter att föreslå ny organisatorisk placering av lärare genom att utarbeta kriterier i syfte minimera behovet av utlån genom reella förstärkningar av ämnesdidaktiska miljöerna. Samtliga utredningsförslag rörande utredningen av pedagogiskt arbete och tillhörande uppdrag redovisas i bilaga 3.

Samordna arbetet för övriga ämnen inom lärarutbildningsområdet (tillhörande ILU, som inte inrättades formellt i juni 2024) att föreslå rektor (enligt beslut C 2024/1472)

Uppdraget att samordna arbetet för övriga ämnen inom lärarutbildningsområdet som tidigare tillhörde ILU har genomförts av arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete. ILUN har fattat beslut om följande ämnen som fortfarande är aktiva inom lärarutbildningen: Bild, Matematikdidaktik och Naturvetenskap. Arbetsgruppen har tagit fram förslag på ämnesdefinition för ämnena:

- Bild 2025-05-28, nämnden ställde sig bakom för vidare hantering av UFN
- Matematikdidaktik 2025-10-02, nämnden ställde sig bakom för vidare hantering av UFN
- Naturvetenskap 2025-10-30, nämnden ställde sig bakom för vidare hantering av UFN

⁴ Utgjordes av Anders, J. Persson, akademisk ledare vid Södertörns Högskola och tidigare utredare av lärarutbildningsområdet vid HDa.

Resterande ämnen som idag inte har någon anställd personal (Biologi, Kemi och Pedagogik) föreslås avvecklas och ev. fortfarande aktuella kurser föreslås flyttas till andra ämnen. Ämnet Pedagogik föreslås hanteras vid nämndens möte 2026-01-22. För vidare detaljer och bakomliggande resonemang hänvisas till bilaga 3.

Föreslå rektor hantering av forskningscentrum CLÄSK, i detta innefattas förslag till rektorsbeslut om inrättande, organisatorisk placering, sammansättning av centrumråd samt utseende av centrumledare.

Uppdraget att föreslå hantering av till rektor inkommen ansökan om inrättande av forskningscentrum för läs- och skrivdidaktik tilldelades ILUNs forsknings- och forskarutbildningsutskott. Utskottet, där seniora utbildningsvetenskapliga forskare från samtliga institutioner ingår, gjorde bedömningen att frågan om ett forskningscentrum inom det utbildningsvetenskapliga området behöver beredas i en bredare process som inkluderar fler än en forskargrupp, eftersom det bedömdes vara svårt att inrätta fler än ett utbildningsvetenskapligt forskningscentrum. Vidare menade utskottet att det finns goda förutsättningar att inrätta ett tvärvetenskapligt och institutionsövergripande utbildningsvetenskapligt forskningscentrum där flera forskargrupper kan ingå, inklusive den nuvarande läs- och skrivdidaktiska gruppen. Nämnden beslutade därför 2025-04-16 att föreslå rektor att frågan om inrättande av ett utbildningsvetenskapligt forskningscentrum återremitteras till den ordinarie lärarutbildningsnämnden LUN att hantera så snart den tillträtt, se bilaga 4.

Vid ILUNs sammanträde 2025-11-27 meddelades att Tarja Alatalo dragit tillbaka sin ansökan om forskningscentrum CLÄSK.

Föreslå hur medel för lärarutbildningsrelaterad forskning ska definieras, urskiljas och fördelas utifrån den modell för fördelning av det statliga forskningsanslaget som UFN utarbetat

Förslag på hur medel för lärarutbildningsrelaterad forskning ska definieras, urskiljas och fördelas utifrån den modell för fördelning av det statliga forskningsanslaget som UFN utarbetat har beretts av ILUNs forsknings- och forskarutbildningsutskott. Frågan har varit central i utskottets utredningsarbete då den är intimt sammankopplad med utskottets övergripande uppdrag att föreslå struktur och organisation för lärarutbildningsrelaterad forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete. Redan under våren föreslog utskottet att den i rektorsbeslutet benämnda "lärarutbildningsrelaterade" forskningen, inklusive uppdragsforskningen, skulle benämnas och definieras som *utbildningsvetenskaplig* forskning av relevans för lärarutbildning. Därigenom inkluderas all forskning inom den forskningsämnesgrupp som UKÄ och SCB benämner *utbildningsvetenskap*, vilken inkluderar forskningsämnena pedagogik (inkl. specialdidaktik), pedagogiskt arbete, didaktik (allmändidaktik och ämnesdidaktik) och lärande enligt *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2025*.

Vad gäller frågan om hur den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten ska kunna urskiljas föreslogs att samtliga fem fördelningsnycklar som idag används för fördelning av institutionernas basanslag för forskning också bör ligga till grund för att urskilja den utbildningsvetenskapliga forskningen från övrig forskning. Vidare föreslogs att samma fördelningsnycklar bör ligga till grund för hur stor andel av institutionernas basanslag som ska avsättas till lärosätesövergripande forskningsverksamhet inom det utbildningsvetenskapliga området, såsom forskarutbildningen i pedagogiskt arbete och andra strategiska satsningar som beslutas av den kommande lärarutbildningsnämnden.

Utskottets samlade förslag till definition, urskiljande och fördelning av forskningsmedel inom det utbildningsvetenskapliga området beslutades av ILUN på sammanträdet 2025-11-27 (se bilaga 5).

Föreslå hur medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska definieras, urskiljas och fördelas (exempelvis ULF-medel, skolforskningsfond)

Frågan om hur medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska definieras, urskiljas och fördelas har även den beretts av ILUNs forsknings- och forskarutbildningsutskott som inhämtat underlag från nuvarande arbetsgrupp respektive styrgrupp för ULF (Utbildning, Lärande, Forskning), där både forskare från HDA och representanter för skolhuvudmännen ingått. Förslaget som ILUN ställde sig bakom vid sammanträdet 2025-11-27 innebär att medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska benämnas, definieras och urskiljas som utbildningsvetenskaplig samverkansforskning och inbegripa ULF-medel, den med PUD-regionen samfinansierade skolforskningsfonden samt eventuell övrig samverkansfinansierad uppdragsforskning inom det utbildningsvetenskapliga området. Vidare tillstyrkte ILUN förslaget att fördelning av medel för utbildningsvetenskaplig uppdragsforskning ska beslutas av LUN efter beredning i ett underliggande råd för samverkansforskning som kopplas till den kommande nämndens forskningsutskott (se bilaga 5).

Föreslå hur medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsutbildning ska definieras, urskiljas och fördelas (exempelvis medel från Skolverket, kommuner)

Uppdraget att utreda hur lärarutbildningsrelaterad uppdragsutbildning ska definieras, urskilja och fördelas tilldelades utbildningsutskottet. Utbildningsutskottet har behandlat frågan dels utifrån ett process- och innehållsperspektiv, dels med fokus på principer för en ekonomisk fördelningsmodell av medel. Utbildningsutskottet föreslår att de medel som renderas genom uppdragsutbildning och olika projekt, till exempel uppdrag styrda genom regleringsbrev, Övningsskoleprojektet, AIL, VAL, ULF och Professionsprogrammen, redan i budgetprocessen ska fördelas ut till institutioner och ämnen. Fördelningen ska ske utifrån de olika uppdragens inriktning och områden och med långsiktighet. ILUN föreslår att avdelningen för ledningsstöd och ekonomi får i uppdrag att tillsammans med Utbildningsutskottet ta fram detaljerna i fördelningsnycklar och fördelningsmodell för att passa både det ekonomiska systemet och verksamheten. En arbetsgrupp med representation från utbildningsutskottet, PUD och avdelningen för ledningsstöd och ekonomi har tillsatts för att arbeta vidare med frågan. Ett samlat förslag utifrån uppdragets utformning finns redovisat i bilaga 6.

Besluta om struktur och organisation för lärarutbildningsrelaterad forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete.

Frågan om en framtida struktur och organisation för den utbildningsvetenskapliga forskningen, inklusive forskarutbildningen, har varit den övergripande fråga som beretts inom nämndens forsknings- och forskarutbildningsutskott under året. Inledningsvis enades utskottet om ett begränsat antal utgångspunkter som bör ligga till grund för det utarbetade förslaget. Dessa utgångspunkter och de framväxande delarna av utskottets förslag förankrades löpande i ILUN och kunde på så vis stämmas av med övriga förslag på nämndens övergripande sammansättning, ansvarsområden och arbetsordning. Som framgår av bifogade rapport, föreslås att LUN, genom ett operativt arbetande forskningsutskott, ansvarar för övergripande planering, samordning, uppföljning och högskolans utbildningsvetenskapliga forskningsverksamhet, inklusive forskarutbildningen i pedagogiskt arbete, där utveckling av ämnesövergripande utbildnings- och forskningsmiljöer är centrala. Vidare föreslås att det inrättas ett forskarutbildningsråd och ett råd för samverkansforskning för effektiv hantering av löpande ärenden och beredning av frågor inom sina respektive verksamhetsområden. I bifogade rapport lämnas även förslag på vilka beslutsrätter gällande forskarutbildning som bör övertas av LUN samt på en modell för lärosätesövergripande finansiering av LUNs samordning av utbildningsvetenskaplig forskningsverksamhet och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete.

Vid ILUNs sammanträde 2025-12-11 tillstyrktes, efter vissa revideringar, bifogade förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

inom ramen för Lärarutbildningsnämndens ansvarsområde, se bilaga 7.

Föreslå UFN uppdatering av Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning C2024/1370 avseende utvärdering av lärarutbildning

Uppdraget att föreslå UFN förändringar i regelverket för utvärdering och uppföljning av utvärdering tilldelades utbildningsutskottet. Utskottet har diskuterat uppdraget med UFN:s ordförande samt inhämtat synpunkter från prefekter, ämnesansvariga och lärarutbildningarnas programråd. Utbildningsutskottets utredning resulterade i ett förslag som fastställdes vid nämndens möte den 2025-10-02. Förslaget innebar i korthet att utbildningsutvärderingar av lärarutbildningarna ska genomföras av ett separat utskott för utvärdering av utbildningar (UUU) samt att kurs- och utbildningsplaner inom lärarutbildningarna, inklusive kursplaner för uppdragsutbildningar, ska beredas inom ett separat UKU för lärarutbildningarna. Det föreslås vidare att *Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning* (C2024/1370) respektive *Regler för kurs- och utbildningsplaner på grundnivå och på avancerad nivå* (C2024/1279) uppdateras i enlighet med det. För vidare detaljer i förslaget samt bakomliggande resonemang hänvisas till bilaga 8.

Ombesörja att ärenden av löpande karaktär inom lärarutbildningarna hanteras av lämplig instans.

Som uppdrag till nämnden ingick även att tillse överlämning och överrapportering från tidigare prefekt och proprefekt samt avdelningschefer och programansvariga. Detta för att skapa goda förutsättningar för nämnden att orientera sig om viktiga operativa frågor samt utvecklingsprojekt som nämnden behöver känna till. Prefekt och proprefekt för tidigare ILU överlämnade under december 2024 en sammanställning över viktiga centrala processer och ansvarsområden som nämnden behövde känna till och i vissa fall hantera. Det underlaget utgjorde ett gott stöd för det inledande arbetet med att hantera lärarutbildningsfrågor som var lärosätesövergripande. Ett antal viktiga områden som ordförande, vice ordförande samt delar av nämnden löpande behövt prioritera och i vissa fall systematiskt följa upp på nämndens möten har varit följande:

- **Träffar med programansvariga:** Har genomförts huvudsakligen varannan vecka med stöd av lärarutbildningskansliet och vid behov har berörda avdelningsledare och ordförande medverkat.
- **Antagningstal för lärarutbildningarna:** Dimensioneringen av lärosätets lärarutbildningar har diskuterats vid nämndens möten och vårterminens antagningssiffror behandlades med stöd av lärarutbildningskansliet vid nämndens möte 2025-11-27.
- **Lärarutbildningsdagar:** Lärarutbildningskansliet har planerat och förankrat med nämnden, genomfört samt följt upp lärarutbildningsdagarna som ägde rum i Rättvik 2025-10-22–23 lunch till lunch.
- **Samverkan Lärarutbildning Norr:** Högskolan är representerad i styrgruppen genom ordförande i nämnden. Styrgruppen har haft ett antal digitala möten samt ett fysiskt möte på plats i Umeå. Dessutom är högskolan representerad i tre av fyra arbetsgrupper som startats upp inom ramen för samarbetet. Högskolan är sammankallande för arbetsgruppen rörande Grundlärare F-6 och har i det arbetet tagit fram förslag på möjligheter till fördjupad samverkan mellan de ingående lärosätena.

I arbetsgruppen för ämneslärarprogrammet sätts ett samarbete med att erbjuda studenter att läsa sitt andra ämne vid något av de ingående lärosätena från och med HT26.

- **Samverkan andra lärosäten:** Dialog och fördjupad samverkan har främst skett med Linköpings Universitet där en avsiktsförklaring om samarbete rörande Grundlärarutbildning inriktning fritidshem har arbetats fram och signerats. Arbetet har förankrats i nämnden och möjliggjorts genom koordinering av samverkansstödet inom PUD. Även ett fördjupat samarbete med Högskolan i Gävle har startats upp under året.
- **AIL:** Högskolans nationella uppdrag samt ansvar för det regionala utbudet inom AIL har kontinuerligt följts upp av ansvariga samt avdelningschef. Vid behov har frågor rörande nationella och regionala uppdragen lyfts till ILUN.
- **Läraryrkeskonventet:** Högskolans representation i läraryrkeskonventet har främst utgjorts av vice ordförande. Vid konventets tvådagarsmöte i Malmö 2025-05-21 – 2025-05-22 deltog även utbildningsutskottets ordförande och vid konventets fysiska möte 2025-11-07 deltog även ordförande. Återrapportering har skett vid ILUNs möten.
- **Läraryrkesutredningen:** Högskolans arbete med att följa utvecklingen av utredningens förslag samt hanteringen generellt i sektorn har bland annat skett genom medverkan i LUK, nätverksmöten, ordförandes representation i expertgruppen för läraryrkesfrågor på SUHF samt genom representation i samverkan Läraryrkesutredning Norr. En arbetsgrupp bestående av programansvariga har gemensamt tagit fram ett första förslag för det arbete som behöver ske i samband med läraryrkesutredningen. Vice ordförande och ordförande i utbildningsutskottet har tagit fram en uppdragsbeskrivning för en samordningsfunktion och nämnden har med utgångspunkt från den beslutat att utse en samordnare för utvecklingsarbetet med nya kurs och utbildningsplaner.
- **Professionsprogrammet:** Säkerställandet av högskolans roll och medverkan i professionsprogrammet har skett genom ansvariga inom PUD-avdelningen och avstämning har skett med ordförande samt med ILUN. Behov av institutionell kompetens och kapacitet för att medverka i professionsprogrammet har lyfts fram på nämndens möten.
- **Uppföljning av interna forskningsutvärderingen 2026:** ILUNs forsknings- och forskarutbildningsutskott har på uppdrag av UFN gått igenom dokumentationen från den tidigare genomförda institutionsvisa utvärderingen av högskolans forskningsverksamhet för att identifiera centrala styrkor respektive utvecklingsbehov inom det utbildningsvetenskapliga området. Analysen som presenterades för UFN 2025-05-14 kommer ligga till grund för nämndens gemensamma utvecklingsplan för det utbildningsvetenskapliga området.
- **Samordning av det högre utbildningsvetenskapliga seminariet:** Efter att tidigare ansvariga för samordning av det högskoleövergripande utbildningsvetenskapliga seminariet lämnat uppdraget har nämnden utlyst och tillsatt en ny samordnare för höstterminen 2025 för denna löpande seminarieverksamhet, där samtliga forskargrupsledare nu bidrar till dess innehåll.

- **Nominering av kandidat till Skolverkets vetenskapliga råd 2025:** Ombesörjdes av ILUN efter beredning i forsknings- och forskarutbildningsutskottet.

Jonas Tosteby

Interimistiska lärarutbildningsnämnden, ordförande

Mats Tegmark

Interimistiska lärarutbildningsnämnden, vice ordförande

Bilaga

Bilaga 1-8

Delges

Ange namn.

BILAGA 1

**Förslag på en permanent organisation för en sammanhållen
lärarutbildningsmiljö
vid Högskolan Dalarna**

I-LUN 251212

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Bakgrund	3
Hänsynstagande vid en ny organisationsmodell.....	3
Identifierade styrkor att bevara inom lärarutbildningsområdet	4
Identifierade utmaningar inom lärarutbildningsområdet	4
Premisser för en ny organisationsmodell	4
Förslag till en ny organisationsmodell.....	7
Arbetsordning för lärarutbildningsnämnden	8
Lärarutbildningsnämnden	8
Uppdrag och ansvar	9
Beslutsförmåga och delegation.....	10
Resurser för LUN	12
Anslag till LUN.....	12
Dekan.....	13
Prodekan	14
Utskott och råd	14
Utbildningsutskott.....	14
Forskningsutskott.....	15
Forskarutbildningsråd.....	15
Rådet för samverkansforskning (SAR)	15
UKU	16
Programansvarig.....	16
Studentrepresentanter	17
Kollegialt valda ledamöter	17
Extern lärosätesrepresentant	17
Lärarutbildnings- och samverkanskansli	17
Områden som identifierats som centrala i samband med organisationsförslaget	18
Lärarutbildningsmiljöer	18
Ekonomisk modell för lärarutbildningsområdet som stödjer organisationen	18

Inledning

I april 2024 beslutade högskolestyrelsen att ge rektor vid Högskolan Dalarna i uppdrag att lägga fram ett förslag till en ny organisation av matrismodell för lärarutbildningarna. 1 januari 2025 inrättades en interimistisk lärarutbildningsnämnd (I-LUN) som tilldelades ett strategiskt och samordnande ansvar för lärarutbildningsområdet. Nämnden har i uppdrag att fungera som ett beredande organ för rektor i frågor kopplade till lärarutbildningen. I-LUN fick i uppdrag enligt rektors beslut C2024/1233 att utarbeta förslag inför rektors beslut avseende sammansättning, tillsättning, organisatorisk placering, arbetsformer, ansvarsområde och beslutsrätter för den tillkommande ordinarie lärarutbildningsnämnden. I uppdraget ingår även att se över organisation av administrativt stöd inom lärarutbildningsområdet och att säkerställa en effektiv drift, hög kvalitet och fortsatt utveckling av lärarutbildningarna. I det här dokumentet redovisas ett förslag till en permanent organisation för utbildning, forskning och samverkan inom lärarutbildningsområdet vid Högskolan Dalarna gällande sammansättning, organisatorisk placering, ansvarsområden och beslutskompetens för en kommande ordinarie lärarutbildningsnämnd (LUN), i enlighet med den interimistiska lärarutbildningsnämndens följande uppdrag (C2024/1233):

- Utarbeta förslag inför rektors beslut avseende sammansättning, tillsättning, organisatorisk placering, arbetsformer, ansvarsområde och beslutsrätter för den tillkommande ordinarie lärarutbildningsnämnden. Detta innefattar förslag till förändringar i följande styrdokument:
 - Arbetsordning för den ordinarie nämnden (egen eller infört i annan befintlig arbetsordning)
 - Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna (delegationsordningen)
 - Regler för kollegiala val, C 2022/831

Nämndens förslag i anslutning till övriga punkter i rektors uppdrag om forskning och samverkan redovisas i separata dokument, men dessa punkter har även tagits i beaktande i utarbetandet av föreliggande förslag till övergripande organisation och styrning.

Lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna innehar en stark position nationellt, regionalt och lokalt. Utbildningarna har ett gott rykte nationellt till exempel vad gäller hantering av VFU-placeringar och förmågan att skapa och leverera god kvalitet på uppdragsutbildningar från till exempel Skolverket. Regionalt finns sedan många år tillbaka goda och väl utarbetade strukturer för samarbeten och samverkan med regionens skolhuvudmän genom PUD. Nationellt står lärarutbildningarna i Sverige inför stora utmaningar inom de närmaste åren med flera reformer och utredningar som kommer att påverka lärosätenas utformning och hantering av innehåll i lärarprogrammen. För att säkerställa fortsatt framgångsrik lärarutbildning vid Högskolan Dalarna behövs en stark nämndorganisation med såväl strategisk som operativ kapacitet och ett starkt mandat.

I beredningsarbetet med att ta fram ett förslag på organisationsmodell har nämndens två utskott, Utbildningsutskottet och Forsknings- och forskarutbildningsutskottet bland annat utgått från det organisationsförslag som Petter Aasen, extern ledamot av I-LUN, presenterade för I-LUN 250918, den granskning som föranletts av uteblivet examenstillstånd för förskolläraryrket samt den

interna granskningen av Högskolans forskningsverksamhet som genomfördes 2023. Hänsyn har också tagits till lärosätets lokala förutsättningar och för att säkerställa såväl hög kvalitet som effektiv drift. I-LUN:s förslag har utgått från dessa men modifierat utifrån lärosätets lokala förutsättningar och för att säkerställa en effektiv drift. Därutöver har avstämningar gjorts även med I-LUN:s ordförande och dekan för UFN. Inriktningen för I-LUN:s arbete med att ta fram ett organisationsförslag har varit att:

- Säkerställa en sammanhållen akademisk miljö för lärarutbildningsområdet som inkluderar utbildning, forskning, forskarutbildning och samverkan
- Bygga en effektiv organisation utan för stor överbyggnad och med korta och snabba beslutsvägar
- Säkerställa rätt kompetens för respektive ansvarsområde inom nämndorganisationen
- Bygga organisation och struktur för genomförande av lärarutbildning efter de förutsättningar som finns på lärosätet och i regionen
- Skapa balans mellan kollegialt inflytande och linjestyrning
- Bygga en organisation som sammankopplar lärosätesledning, ledning inom lärarutbildningsområdet och operativ verksamhet inom institutionerna

Bakgrund

Fram till den 1 januari 2025 ansvarade Institutionen för lärarutbildning (ILU) vid Högskolan Dalarna för övergripande ledning för lärarutbildningarna och lärarutbildningsområdet samt samordning av forskning och samverkan för lärarutbildningsområdet. Samtidigt hade ytterligare tre av lärosätets fem institutioner ansvar för olika ämnen och kurser inom ett eller flera av lärarutbildningens program, forskarutbildningen samt utbildningsvetenskaplig forskning. I september 2024 presenterade högskolans ledning ett förslag till ny organisationsmodell för högskolestyrelsen. Styrelsen beslutade att lärarutbildningarna från och med 2025 skulle organiseras enligt en matrismodell med ett särskilt organ för ledning, utveckling och samordning av lärarutbildningsområdet. Högskolestyrelsen beslutade även att förslaget till en ny organisationsmodell skulle ta hänsyn till styrning och ledning, fördelning av ansvarsområden och beslutskompetens samt organisation av administrativt stöd. Syftet var att säkerställa en effektiv drift, hög kvalitet och fortsatt utveckling av lärarutbildningarna. Som en del av beslutet skulle ILU, som varit en av högskolans fem institutioner, avvecklas och den akademiska verksamheten skulle organiseras i fyra institutioner.

Hänsynstagande vid en ny organisationsmodell

Vid I-LUN:s möte 250220 diskuterades en övergripande vision och strategi för lärarutbildningsområdet: *Att etablera HDa som ett attraktivt lärosäte för forskare, lärare, studenter och samverkanspartner inom lärarutbildningsområdet där alla upplever att de kan göra skillnad för individer och för samhället (samhörighet, kompetens, autonomi).* Nämnden ställde sig bakom

dokumentet som skulle fungera som en vägledning för den interimistiska nämndens arbete och för den kommande lärarutbildningsnämnden. Tillsammans med identifierade styrkor och utmaningar för lärarutbildningsområdet behöver även Högskolan Dalarnas övergripande strategi beaktas i det fortsatta arbetet med att utveckla organisation och ansvarsområden för den framtida lärarutbildningsnämnden. I den kommande organisationsmodellen för lärarutbildningsområdet är flera av punkterna i strategin särskilt relevanta, nämligen att fortsätta utvecklingen av den kollegiala styrningen av den akademiska verksamheten och att fortsätta utvecklingen av starka forskningsmiljöer samt öka forskningens andel av verksamheten genom ökad externfinansiering.

Identifierade styrkor att bevara inom lärarutbildningsområdet

Lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna har flera identifierade styrkor som den nya organisationsmodellen fortsatt behöver säkerställa. Dessa handlar bland annat om relativt korta beslutsvägar, en stark integration av ämneskunskaper, ämnesdidaktik, allmändidaktik och pedagogik i samtliga lärarprogram. Dessutom präglas Högskolan Dalarnas lärarutbildningar av en välfungerande samverkan med regionens skolhuvudmän, med stort förtroendekapital hos skolhuvudmännen samt en välfungerande infrastruktur för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Ett omfattande samarbete inom forskning och utveckling samt en välutvecklad nätbaserad utbildning som bidrar till tillgänglighet och flexibilitet är ytterligare identifierade styrkor.

Identifierade utmaningar inom lärarutbildningsområdet

Det finns flera identifierade utmaningar i tidigare och nuvarande organisation av lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna. De viktigaste utmaningarna handlar om att det i nuvarande organisation finns en rådande institutionslogik som motverkar samarbete över institutionsgränser, att det finns ekonomiska, administrativa och tekniska utmaningar, utmaningar i att upprätthålla kunskapsmiljöer, ett otydligt programansvar, en risk för försvagad koppling mellan forskning, utbildning och samverkan samt en risk för försvagad identitet inom lärarutbildningen. Den nya organisationen behöver därför aktivt verka för att hitta lösningar på dessa utmaningar för att säkerställa kvaliteten i lärarutbildningarna.

Premisser för en ny organisationsmodell

Med utgångspunkt i ovan identifierade styrkor och utmaningar samt med hänsyn till högskolans strategi är det avgörande att skapa en organisationsmodell som säkerställer en attraktiv sammanhållen akademisk miljö kring lärarutbildningsområdet och som säkerställer och förstärker kopplingen mellan forskning, utbildning och samverkan. I enlighet med inriktningen för I-LUN:s arbete med att ta fram ett organisationsförslag föreslås att den nya organisationsmodellen ska:

1. *Säkerställa en sammanhållen akademisk miljö för lärarutbildningsområdet som inkluderar utbildning, forskning, forskarutbildning och samverkan*

En ny organisation behöver säkerställa att en stark, sammanhållen akademisk miljö för lärarutbildningsområdet skapas och byggs på den intellektuella samhörighet som finns mellan lärare, lärarlag och forskargrupper inom ett definierat utbildningsvetenskapligt område. Den ska präglas av kreativitet och utvecklingskraft och starka ämnesmiljöer inom institutionerna. Den nya organisationen behöver bygga strukturer som säkerställer att lärarutbildningarna, trots att de finns i fyra institutioner, utvecklas i samma riktning. Länkningen mellan forskning, forskarutbildning, utbildning och samverkan inom lärarutbildningsområdet behöver säkerställas i den nya organisationen med avsikt att upprätthålla kvalitet. Den kommande organisationen behöver möta behovet av sammanhållna forskningsmiljöer med delaktighet från alla institutioner och ämnesområden som är involverade i lärarutbildningarna.

2. *Bygga en effektiv organisation utan för stor överbyggnad med korta och snabba beslutsvägar*

Organisationen bör byggas för att underlätta korta vägar till beslut, samtidigt som den behöver värna transparens och kollegialt inflytande i beslutsprocesserna. Den nya organisationsmodellen bör i så hög utsträckning som möjligt använda redan befintliga strukturer vid institutionerna för att förhindra en onödig och kostsam överbyggnad. En ekonomisk modell för långsiktighet i resursfördelning och personalplanering behöver tas fram. Administrativa system behöver anpassas för att bidra till en effektiv och operativ verklighet. Organisationsstrukturen bygger på att det operativa arbetet, liksom beredning, till största delen sker i utskott och råd. Eftersom utskott och råd finns representerade i nämnden, säkerställs förankring i två riktningar: dels från ledningsnivå till verksamhet, dels i omvänd riktning från verksamhet till ledningsnivå. Beslutsunderlag har på detta sätt förutsättningar att bli väl beredda, vilket gör att nämndsmötena kan vara korta men behöver ske ofta. Därmed säkerställs att beslutsvägarna både blir korta och snabba.

3. *Säkerställa rätt kompetens för respektive ansvarsområde inom nämndorganisationen*

Det är viktigt att tillse att funktioner och roller som bereder och fattar beslut om Högskolan Dalarnas lärarutbildningar har god erfarenhet av och fördjupad kunskap inom lärarutbildningsområdet.

4. *Bygga en organisation och struktur för genomförande av lärarutbildning efter de förutsättningar som finns på lärosätet och i regionen*

Den nya modellen behöver värna om och vidareutveckla den välfungerande samverkan, regionalt såväl som nationellt, som redan är en integrerad del av utbildnings- och forskningsverksamheten inom lärarutbildningsområdet. Organisationsmodellen behöver också utformas så att lokala förutsättningar med två campus och fyra institutioner utgör en styrka och bidrar till lärarutbildningens kvalitet genom att bygga starka didaktiska miljöer.

5. *Skapa balans mellan kollegialt inflytande och linjestyrning*

Högskolestyrelsen har beslutat att rektor, i arbetet med den nya strategin, ska prioritera att fortsätta utvecklingen av den kollegiala styrningen av den akademiska verksamheten. I linje med ambitionen att utveckla ett fullvärdigt akademiskt lärosäte är det en logisk fortsättning att stärka den kollegiala styrningen. Den nya organisationsmodellen behöver därför utformas med en välbalanserad sammansättning av lärarutbildningsnämndens ledamöter. Dessutom bör LUN tilldelas utökade uppgifter, ansvar och beslutsmandat inom lärarutbildningsområdet och utbildningsvetenskaplig forskning, inklusive forskarutbildningen i Pedagogiskt arbete. Detta innebär att delar av det ansvar, uppgifter och befogenheter som för närvarande ligger under prefekt, UFN, FUN och nuvarande I-LUN överförs till LUN (se delegation nedan).

6. *Bygga en organisation som sammankopplar lärosätesledning, ledning inom lärarutbildningsområdet och operativ verksamhet inom institutionerna*

Högskolestyrelsen har beslutat att lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna ska organiseras enligt en matrismodell som går tvärs över linjeorganisationen med institutioner och avdelningar. I detta arbete är det också viktigt att beakta relationen till eventuellt kommande fakultetsnämnder och att säkerställa att grundläggande beslutsprinciper, roller och råd är samordnade. Lärarutbildningsnämnden (LUN) behöver därför ha det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet och utvecklingen av utbildning, forskning, forskarutbildning och samverkan inom lärarutbildningsområdet. De fyra institutionerna ska ha ansvar för genomförande av utbildning och forskning och ska även fortsättningsvis ha ämnesansvar för de ämnen och kurser som ingår i lärarutbildningsprogrammen och lärare ska vara knutna till respektive institution. Den nya organisationen behöver säkerställa att det institutionsövergripande uppdraget inom utbildning – inklusive uppdraget som programansvarig –, forskning, forskarutbildning och samverkan tydliggörs avseende uppdrag och ansvar samt att uppdraget ligger i linje med de kompetenskrav som gäller för rollen. Vidare behöver det tydliggöras vilka ansvars- och beslutsområden nämnden respektive utskotten har, samt ansvarsområden för specifika nyckelroller kopplade till lärarutbildningsnämnden. Den kommande organisationen behöver leda till balans mellan, å ena sidan, behovet av insiktsfull övergripande styrning, samordning och kvalitetsarbete som sträcker sig över institutionerna, och å andra sidan, strukturer för att tillvarata erfarenheter och behov från den operativa verksamheten. Organisationsmodellen och infrastrukturen måste dessutom främja och underlätta samarbete och delaktighet mellan institutioner, ämnen, kurser, uppdragsutbildningar och forskargrupper som ingår i lärarutbildningsområdet. Därutöver behöver organisationen främja forskningsförankringen av lärarutbildningsprogrammen såväl som övrig utbildning inom det utbildningsvetenskapliga området.

Förslag till en ny organisationsmodell

Den organisationsmodell för en permanent lärarutbildningsnämnd, LUN, som presenteras nedan utgår från de premisser som redogörs för ovan. Målet har varit att skapa en organisation där ledning, styrning och operativ verksamhet får goda förutsättningar att kopplas samman i det nödvändiga växelspelet mellan beslut och genomförande, snarare än att utgå från befintliga strukturer. Vissa justeringar av befintliga styrande dokument kommer därför föreslås. Modellen utgår även från en stark kollegial styrning enligt högskolans strategi och bygger på utskott och råd som de mest operativa enheterna. För att säkerställa att nämndens styrning får avsedd effekt vid institutionernas operativa verksamhet bygger förslaget också på representation mellan rektors ledningsgrupp och nämnd å ena sidan, utskott och nämnd å andra sidan. Nämnden föreslås inrätta två utskott, ett utbildningsutskott och ett forskningsutskott. Under utskotten kan det inrättas olika råd, till exempel föreslås att det under forskningsutskottet inrättas ett forskarutbildningsråd och ett råd för samverkansforskning. Nämnden, som består av tolv ledamöter leds av dekan. Grunden för förslaget bygger på att effektivitet och kompetens ska präglar arbetet, därmed säkerställs att så stor del som möjligt av resurserna går till kärnverksamhet i stället för stor överbyggnad. Två av de kollegialt valda lärarrepresentanterna föreslås ingå i respektive utskott för att på så vis säkerställa en kontinuerlig kontakt mellan nämnd och utskott. Nämnden har enligt den föreslagna modellen ett övergripande ansvar, medan beredningar och mer löpande och operativt arbete till största del sker i utskotten och i råden eller i av nämnden eventuellt tillsatta arbetsgrupper. Utskotten bereder också förslag till beslut i mer principiella och strategiska frågor inom respektive verksamhetsområde som beslutas av LUN. Detta borgar för att arbetstiden används effektivt. Lärarutbildningsprogrammen, uppdragsutbildning och magisterprogram inom lärarutbildningsområdet, ett UKU, forskarutbildningen i pedagogiskt arbete liksom samordning av den utbildningsvetenskapliga forskningen föreslås placeras under nämnden, vilket kräver anpassning av administrativa system. Kurser kopplade till lärarutbildningsområdet placeras fortsatt i institutionerna.

En styrka i lärarutbildningen vid Högskolan Dalarna, som den nya organisationsmodellen ska tillvarata, är den välfungerande samverkan inom regionen. Modellen ska därför främja samverkan och förstärka kopplingen mellan forskning, utbildning och samverkan. I nämnden föreslås extern representation genom den omvärldsbevakning och samverkan som kontinuerligt sker i ämneskollegier och programkollegier samt genom att ett lärarutbildnings- och samverkanskansli organiseras direkt under nämnden. Utöver det ingår även en extern lärosätesrepresentant i nämnden. Lärarutbildnings- och samverkanskansliet finns även representerat i utbildningsutskottet och samverkansforskning finns representerat i forskningsutskottet. Prefekter alternativt proprefekt från respektive institution finns med i nämnden för att säkerställa samordning i matrisorganisationen och samverkan kring kompetens- och kvalitetsutveckling av lärarutbildningarna samt för att stärka institutionernas ägarskap, säkerställa prefekters delaktighet och ansvar samt motverka en institutionslogik som hindrar samarbete över gränser. Med hänvisning till att högskolestyrelsen har beslutat att Högskolan Dalarnas nya strategi ska prioritera utvecklingen av den kollegiala styrningen av den akademiska verksamheten, dvs. stärka kollegialt inflytande i linjeorganisationen, föreslår I-LUN att nämndens sammansättning också bör stärka det kollegiala inflytandet. Vidare ser I-LUN ett behov av att programansvarigas uppdrag och mandat behöver förtydligas och stärkas i enlighet med utbildningsutskottets utredning, se Bilaga 1. För att frigöra tid till kvalitetsarbetet och arbete i

utskott behöver administrativa uppgifter flyttas från programansvarig till ett verksamhetsnära administrativt stöd, till exempel inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet, enligt förslag i Bilaga 1.

Arbetsordning för lärarutbildningsnämnden

Denna arbetsordning fastställer och beskriver lärarutbildningsnämndens övergripande struktur, centrala funktioner och arbetsformer vid Högskolan Dalarna. Möjlighet finns att vid behov adjungera ytterligare ledamot till enskilda möten eller specifika arbetsgrupper. Till nämnden och till utskotten kopplas ett administrativt stöd. Rektor, prorektor, ordförande i UFN och FUN samt representant för lärarutbildnings- och samverkanskansliet har närvaro- och yttranderätt vid lärarutbildningsnämndens sammanträden. Ledamöternas mandatperioder är sinsemellan delvis överlappande, och val samordnas med val till UFN och FUN var tredje termin. Samtliga ledamöters mandatperiod är tre år. LUN har som ambition att rätt kompetens för nämndens olika ansvarsområden ska finnas representerade i nämnden. För att säkerställa såväl senior vetenskaplig kompetens som professionskompetens föreslås därför en spridning av juniora och seniora lärarrepresentanter. En lärarrepresentant är dock inte en företrädare för ett ämne, ett program, en avdelning, en befattning, en forskargrupp eller annan gruppering, utan ska bidra till utveckling av hela lärarutbildningsområdet genom att företräda ett akademiskt allmänintresse i form av god vetenskaplig kompetens, professionskunskap och ett gott omdöme. För att samtidigt vara funktionsduglig bör sammansättningen av nämndens lärarrepresentanter bestå av max en adjunkt och minst två seniora forskare. Ordförande för lärarutbildningsnämnden ansvarar för att föreslå mötesdatum, beredningsdatum och andra viktiga hållpunkter. Nämnden beslutar inom sig om sådana hållpunkter liksom om mötesordning och övriga arbetsformer. För protokollförande, reservation, ärendeslag och annan beslutsformalia gäller samma regler som för UFN.

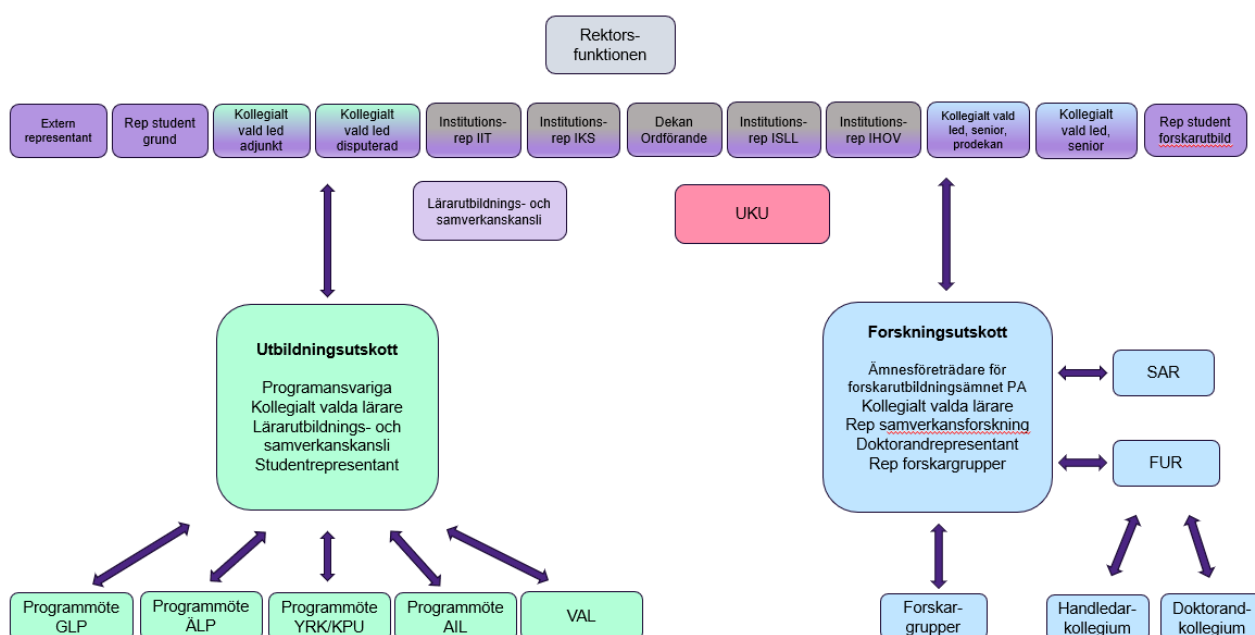
Lärarutbildningsnämnden

Nämnden består av tolv ledamöter:

- En ordförande (dekan)
- Fyra kollegialt valda lärarrepresentanter (en adjunkt samt tre disputerade varav två med minst docentkompetens)
- Fyra institutionsledningsrepresentanter (prefekt eller proprefekt från respektive institution)
- Två representanter för studenter, varav en på forskarnivå (utses av studentkåren)
- En extern lärosätesrepresentant

Dekan och institutionsledningsrepresentanter bör ha minst docentkompetens för att säkerställa nämndens legitimitet i forskningsstrategiska frågor. Lärarrepresentanterna väljs genom kollegiala val enligt principer i Regler för kollegiala val (C 2022/831). LUN föreslår valberedning för rektor. Lärarrepresentanterna ingår även i utbildningsutskottet respektive forskningsutskottet. Lärarrepresentanterna utser inom sig en prodekan. Den externa representanten ska vara disputerad

och minst docentmeriterad och ha erfarenhet av ledning och systematiskt kvalitetsarbete inom lärarutbildningsområdet. I nämndens sammansättning bör en jämn könsfördelning bör eftersträvas.

Uppdrag och ansvar

Organisatoriskt placeras nämnden på samma nivå som UFN. Nämnden, som leds av en dekan, har det övergripande kvalitetsansvaret för lärosätets utbildnings- och forskningsverksamhet inom lärarutbildningsområdet och ska, tillsammans med programansvariga, ämnesansvariga, studierektor för forskarutbildning och forskargrupsledare säkerställa att kvalitetsarbetet sker på sådant sätt att det leder till påtaglig utveckling och förbättring av operativ verksamhet samt utförs i enlighet med högskolans kvalitetssäkringssystem. Nämnden ansvarar formellt för utbildningsutbud och antagningstal och föreslår fördelning av medel för kurser till institutionerna, till exempel genom en femårsplanering. Rektor fastställer efter förslag från nämnden. I nämnden placeras det formella ansvaret för övergripande aktiviteter, till exempel uppdragsutbildningar och professionsprogrammet, lärarutbildningsdagar och ansökningar om övergripande utvecklingsmedel samt projektledning för övergripande projekt. LUN:s ansvar för den utbildningsvetenskapliga forskningen utgörs framför allt av ett lärosätesövergripande och strategiskt kvalitets- och utvecklingsansvar. Dels handlar det om att säkerställa att den forskning som bedrivs på institutionerna bidrar till att stärka den sammanhållna akademiska miljön inom det utbildningsvetenskapliga området i allmänhet såväl som den mer specifika (ämnes)didaktiska miljön inom respektive utbildningsområde. Dels handlar det om att ansvara för institutionsövergripande forskningsverksamhet och strategiska satsningar inom det utbildningsvetenskapliga området i syfte att skapa goda förutsättningar för forskningens utveckling i relation till högskolans utbildnings- och samverkansuppdrag. För att möjliggöra detta ansvarstagande avsätts medel till LUN i forskningsanslaget enligt separat föreslagen modell.

Nämndens roll är som beslutande organ för frågor som berör samtliga utskott och/eller samtliga institutioner. Nämnden kan delegera beslut till utskotten.

Beslutsförmåga och delegation

Nämnden fattar kollektiva beslut och är beslutsförmåga när minst 50% av ledamöterna, bland dem ordförande eller vice ordförande samt prefektrepresentant är närvarande. En majoritet av dem som deltar i beslut ska vara disputerade. Mötets ordförande har utslagsröst om lika röstetal föreligger vid beslutsfattande. I situationer där det uppstår oenighet mellan nämnden/dekanen och en institution/prefekt gällande institutionens förvaltning av lärarutbildningsområdet har nämnden vetorätt. Ledamot av lärarutbildningsnämnden kan reservera sig mot ett beslut. En reservation ska anmälas i samband med ärendets föredragning och skickas skriftligt till ordförande och sekreterare senast ett dygn efter mötets genomförande. Vissa begränsningar i rätten att delta i lärarutbildningsnämndens beslut föreligger: Ledamot som deltagit i beredning av beslutsärende gällande ärenden där jäv kan uppfattas, eller prefekt/ställföreträdande prefekt vars beslutsärende ska avgöras, kan ej delta i nämndens beslutsomröstning. Regler för kollegiala beslut kan behöva ses över och uppdateras.

En reviderad delegationsordning bör tydligt ange vilka beslut som delegeras till LUN och hur en eventuell arbetsfördelning mellan LUN, UFN och dess underliggande utskott samt FUN ska se ut. Nedan återfinns förslag på sådana uppgifter i delegationsordningen, samt hur de bör omformuleras, som kan flyttas från UFN och FUN till LUN (vidare delegering till utskotten kan ske om LUN anser det vara lämpligt). I förslaget förutsätts att vissa beslutsrätter fortsättningsvis ligger hos UFN, men kan komma att efter hand flyttas över till LUN.

Nedanstående beslutsrätter föreslås flyttas från prefekt till LUN:

- (5.1.2.1) Attestera fakturor inom LUN:s budget upp till 500 tkr (delegation till dekan)
- (5.1.2.3) Beställa varor och tjänster inom ramen för budget och upp till 500 tkr genom avrop från ramavtal (delegation till dekan)
- (5.1.2.4) Besluta om direktupphandling av varor och tjänster upp till 500 tkr efter hörande med upphandlingsfunktionen, under förutsättning att direktupphandling får ske och att dokumentationskravet uppfylls. Observera begränsning i denna delegation enligt p. 5.3.1.3 (delegation till dekan)
- (5.1.2.5) Besluta om att genomföra upphandling och förnyad konkurrensutsättning, efter hörande med upphandlingsfunktionen, upp till 500 tkr inom ramen för budget (delegation till dekan)
- (5.1.2.6) Fatta tilldelningsbeslut enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), efter hörande med upphandlingsfunktionen, samt teckna därpå följande avtal, med avtalsvärde upp till max 500 tkr (delegation till dekan)
- (5.1.3.3) Besluta om planeringstal och antagningstal för kurs- och programtillfällen inom lärarutbildningsområdet
- (5.1.3.4 och 6.4.1.1) Utse programansvarig för program inom lärarutbildningsområdet

- (5.1.3.9) Fastställa slutgiltigt kursutbud inom lärarutbildningsområdet, avser både kurser och kurspaket inom lärarutbildningsområdet
- (5.1.4.2) Utse examinator för utbildningsspecifik kurs på forskarnivå i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.4) Utse kursansvarig för kurser på forskarnivå i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.5) Besluta om kurstillfälle för kurser på forskarnivå i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.6) Utse huvudhandledare och biträdande handledare i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.7) Besluta om byte av handledare i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.8) Fastställa individuell studieplan inom forskarutbildningen i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.9) Besluta om undantag av utlysning av lediga utbildningsplatser enligt 7 kap. 37 § andra stycket i högskoleförordningen
- (5.1.4.10) Besluta om antagning till utbildning på forskarnivå i pedagogiskt arbete med licentiatexamen eller doktorsexamen som slutmål
- (5.1.4.11) Besluta om sökande till utbildning på forskarnivå i pedagogiskt arbete uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet för tillträde till sökt utbildning genom validering av reell kompetens, samt besluta om undantag för enskild sökande enligt 7 kap. 39 § andra stycket i högskoleförordningen (1993:100) från kravet på grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå om det finns särskilda skäl
- (5.1.4.12) Besluta om studieuppehåll för studier på forskarnivå i pedagogiskt arbete
- (5.1.4.13) Besluta om tillgodoräknande på forskarnivå i pedagogiskt arbete
- (5.1.8.2) Besluta om utlysning och anställning som doktorand i pedagogiskt arbete
- (5.1.8.6) Besluta om utlysning och anställning av personal kopplad till LUN:s funktioner och inom ramen för LUN:s budget
- (5.1.8.10) Besluta vid särskilda skäl enligt 5 kap. 7 § tredje stycket i högskoleförordningen (1993:100), om förlängning av anställning som doktorand till följd av förtroendeuppdrag, sjukdom, tjänstgöring inom totalförsvaret eller föräldraledighet
- (5.1.8.14) Utse studierektor för forskarutbildning i pedagogiskt arbete och föreslå uppdragsvillkor
- (5.1.9.3) Besluta om ny lön vid lönerevision för teknisk och administrativ personal vid lärarutbildnings- och samverkanskansliet (delegation till dekan)

Nedanstående beslutsrätter föreslås flyttas från UFN och FUN till LUN:

- (6.2.1.2) Besluta om uppföljning och utvärdering av kvalitetsarbetet, samt enskilda utvärderingars utformning, avseende utbildning på forskarnivå inom det utbildningsvetenskapliga området
- (6.2.1.8) Fastställa tid och plats för disputation och licentiatseminarium (Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet)
- (6.2.1.9) Besluta om disputation eller licentiatseminarium får hållas vid annat lärosäte eller forskningsinstitut än Högskolan Dalarna (Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet)

- (6.2.1.10) Utse examinerator alt. Betygsnämnd, ordförande och opponent vid licentiatseminarium, samt ersättare (Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet)
- (6.2.1.11) Utse betygsnämnd, ordförande och opponent vid disputation, samt ersättare (Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet)

Nedanstående beslutsrätter föreslås flyttas från I-LUN till LUN:

- (6.4.2.1) Besluta om principer för utlysning av doktorandjänster för forskarutbildning inom lärarutbildningsområdet
- (6.4.3.1) Besluta om fördelning av de allmänna statliga forskningsanslag som av rektor tilldelas lärarutbildningsområdet, samt övriga medel avsedda för forskning inom lärarutbildningsområde

Resurser för LUN

Arbets tid för uppdrag i tjänst i LUN motsvarar (% av heltid):

- Dekan 80 %, i särskilda fall kan beslut fattas om annan omfattning
- Prodekan 20% (utöver tiden som lärarrepresentant i nämnden, dvs totalt 30%)
- Lärarrepresentant i nämnden 10%
- Lärarrepresentant i utskott 5%

Anslag till LUN

Lärarutbildningsnämndens ansvar och uppgifter finansieras genom ett särskilt anslag till nämnden samt genom extern finansiering av uppdrag. Finansieringen ska täcka arbetstid för ledamöterna i nämnden, löner till dekanen, programansvariga, ledamöter i utskott, studierektorn för forskarutbildningen i enlighet med överenskommen tjänstgöringsandel. Den ska även omfatta löner till verksamhetsledning och medarbetare i lärarutbildnings- och samverkanskansliet, samt arbetstid för ledamöter i underliggande utskott, råd, UKU och eventuella arbetsgrupper. Därutöver behöver nämnden ha ett årligt anslag för expenser kopplade till lärarutbildningsverksamhet.

Nämndens ekonomiska ansvar innefattar, förutom ovanstående, VFU-ersättning, övergripande medel (t. ex. AIL, ÖS, VAL, ULF), del av forskningsanslaget enligt särskild fördelningsmodell, ersättning för uppdragsutbildning och andra externfinansierade uppdrag, samt resurser för gemensamma institutionsövergripande uppdrag (t. ex. internationaliseringsansvarig, tidskriften *Utbildning och lärande*). De medel som inkommer till nämnden via olika projekt och uppdrag ska fördelas mellan å ena sidan nämndens uppdrag, å andra sidan institutionerna för deras uppgift att arbeta i och med projekt och uppdrag. Dessa medel ska fördelas med en långsiktig planeringsmodell som inkluderar även kompetensutveckling och kompetensförsörjning av akademisk personal för att bygga en hållbar och framtida kapacitet. Den ekonomiska modellen behöver utredas vidare. I denna utredning utgör arbetet med transparent och långsiktig ekonomisk redovisning av medel kopplade till uppdragsutbildning en särskilt viktig del.

Dekan

Uppdrag och ansvar

För att säkerställa en effektiv ledning föreslås att en dekan med ett övergripande ansvar för lärarutbildningsprogrammen, forskarutbildningen, forskning och uppdragsutbildning inom lärarutbildningsområdet tillsätts. Dekanen har tillsammans med nämnden en central beslutande funktion, men är också aktiv i det operativa arbetet. Dekanen ansvarar för den strategiska riktningen, vilken beslutas i nämnden men tas fram av och operationaliseras genom utskott och råd. Dekanen fungerar som ordförande i nämnden samt är nämndens dagliga ledare med ansvar för den akademiska och administrativa verksamheten, i enlighet med de ramar och direktiv som fastställs av högskolestyrelsen, rektor och lärarutbildningsnämnden. Dekan har personal- och arbetsmiljöansvar för personer anställda inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet, och verksamhetsledningsansvar för programansvariga och studierektor för forskarutbildningen. Dekan har även budgetansvar för nämndens verksamhet. På uppdrag av nämnden rapporterar dekanen till rektor och ska ingå i rektors ledningsgrupp. Dekanens huvudsakliga uppgift är att hålla ihop och leda lärarutbildningarna samt ansvara för att verksamheten inom nämnden bedrivs i enlighet med lagar, förordningar, regler, avtal och riktlinjer från överordnade myndigheter och högskolans organ. Dekanen utövar sitt ansvar bland annat genom att delegera uppgifter, ansvar och eventuella beslutsrätter till utskott eller råd, till programansvariga samt studierektor för forskarutbildningen. Som ordförande för lärarutbildningsnämnden har dekan med hjälp av utskotten ansvar för beredning av ärenden samt för att genomföra beslut som fattas av nämnden. Dekan medverkar även i PUD-rådet. Därutöver har dekan verksamhetsledningsansvar för verksamheten inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet, inklusive kommunsamverkan och samordning av uppdragsutbildningar. Medarbetarna i lärarutbildnings- och samverkanskansliet har sina anställningar under nämnden. Dekan ansvarar för nämndens ekonomiska planering, i dialog med högskolans ekonomistyrning.

Tillsättning och kvalifikationskrav

Uppdraget som dekan ska vara ett uppdrag inom en akademisk anställning. Dekan ska vara disputerad i ett för lärarutbildning relevant område och minst docentmeriterad. Vidare ska dekan ha dokumenterad erfarenhet och uppvisad förmåga av ledarskap i högre utbildning och forskning samt kunskap om och erfarenhet av att leda systematiskt kvalitetsarbete. Dekan ska ha varit verksam inom lärarutbildningsområdet. I-LUN anser att det i nuläget är av hög vikt att dekans arbete till största del bedrivs genom fysisk närvaro på campus. I-LUN rekommenderar en extern och intern utlysning med möjlighet till en intern nominering för rekrytering av dekan samt att I-LUN (därefter LUN) tillsätter rekryteringsgrupp med kollegial representation vid tillsättning av dekan.

Beslutsrätter

Se nämndens beslutsrätter ovan.

Prodekan

Uppdrag och ansvar

Bistår dekan i utvecklingen av nämndens verksamhet genom att på uppdrag av dekan samordna och bereda frågor som ingår i dekans ansvarsområde. Prodekan är dekans ställföreträdare och inträder som tjänsteförrättande dekan när dekan är frånvarande och har då, om inte annat anges, samma ansvar och befogenheter

Tillsättning och kvalifikationskrav

De kollegialt valda lärarrepresentanterna utser inom sig en prodekan. Prodekan ska vara disputerad i ett för lärarutbildning relevant område och minst docentmeriterad.

Beslutsrätter

Se nämndens beslutsrätter ovan.

Utskott och råd

I modellen ges de två utskotten ett stort ansvar för att i daglig verksamhet hantera lärarutbildningsrelaterade frågor samt bereda beslut för de frågor där nämnden är beslutsfattande. Utskotten ska även ha administrativt stöd.

Utbildningsutskott

Utskottets primära uppdrag är att samordna och leda de institutionsövergripande lärarutbildningsprogrammen genom att bereda utbildningsrelaterade ärenden inför beslut i LUN samt hantera löpande ärenden inom dess ansvarsområden. Utbildningsutskottet, som inrättas under nämnden, har som huvuduppgift att samordna och leda lärarprogrammets kvalitets- och utvecklingsarbete och samlar programansvariga från alla lärarprogram (GLP, ÄLP, YRK, KPU, AIL, VAL, Magisterprogrammet).

Sammansättning:

- Två kollegialt valda lärarrepresentanter, en adjunkt och en lektor (samma som ingår även i nämnden)
- Programansvariga för alla lärarprogram, inklusive VAL
- En representant för lärarutbildningsadministrationen inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet
- En representant för samverkansverksamheten inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet
- Studentrepresentant (ev. samma som ingår i LUN)

Forskningsutskott

Utskottets primära uppdrag är att samordna och leda den institutionsövergripande utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten genom att bereda forskningsrelaterade ärenden inför beslut i LUN samt hantera löpande ärenden inom dess ansvarsområden. Under forskningsutskottet inrättas ett forskarutbildningsråd (FUR) och ett råd för samverkansforskning (SAR). Utskottets ledamöter ska i första hand vara seniora (docent eller professor) med utbildningsvetenskaplig inriktning på sin forskning. Ledamöterna utses av LUN med undantag av doktorandrepresentant som utses av studentkåren.

Sammansättning:

- Två kollegialt valda lärarrepresentanter, lägst docentmeriterade (samma som ingår i nämnden)
- Ämnesföreträdare för forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete
- En företrädare för samverkansforskning
- Fyra företrädare för utbildningsvetenskapliga forskargrupper
- Doktorandrepresentant (ev. samma som ingår i LUN)

Forskarutbildningsråd

Det huvudsakliga uppdraget för lärarutbildningsnämndens forskarutbildningsråd blir att säkerställa kvaliteten i forskarutbildningen och den kollegiala förankringen i handledar- såväl som doktorandkollegiet av de löpande frågor som enligt nuvarande delegationsordning bereds av studierektor eller ämnesansvarig för forskarutbildningsämnet. Rådets ledamöter ska i första hand vara seniora (docent eller professor) med utbildningsvetenskaplig inriktning på sin forskning. Ledamöterna utses av LUN efter ett nomineringsförfarande, med undantag av doktorandrepresentant som utses av studentkåren. Ett handledarkollegium samt ett doktorandkollegium kopplas till forskningsutskottet.

Sammansättning:

- Ämnesansvarig forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete (ordf. ingår i forskningsutskottet)
- Studierektor forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete
- 2–4 handledarrepresentanter från institutioner där doktorander har sina anställningar
- Doktorandrepresentant (ev. samma som ingår i LUN)

Rådet för samverkansforskning (SAR)

Samverkansforskningen inom det utbildningsvetenskapliga området föreslås hanteras och organiseras i form av ett eget och mer operativt arbetande råd som kopplas till forskningsutskottet. Rådets huvudsakliga uppdrag blir att bereda beslutsärenden samt hantera löpande ärenden relaterade till högskolans ULF-verksamhet, Skolforskningsfonden och andra forsknings- och utvecklingssamarbeten med skolhuvudmän inom det utbildningsvetenskapliga området såsom det

nationella FoU-nätverket. Rådet för samverkansforskning föreslås bestå av fyra interna och lika många externa ledamöter från skolhuvudmännen i linje med de nationella kraven på en lokal ULF-organisation inom vilken skolhuvudmännen i regionen är direkt delaktiga i beredningen av bidragsbeslut, som sedan fattas av LUN, samt i löpande beslut av driftskaraktär.

Sammansättning:

- Ordförande (representant för samverkansverksamheten inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet tillika ledamot av forskningsutskottet)
- 4 interna ledamöter
- 4 externa ledamöter från samverkande skolhuvudmän (utses av PUD-rådet)
- Lärosätets representant i FoU-nätverket

De interna ledamöterna nomineras av respektive institution och beslutas av LUN. Samtliga bör vara disputerade, varav minst en senior, samt besitta god kompetens inom lärarutbildning, utbildningsvetenskaplig forskning och samverkan. De externa ledamöterna utses av PUD-rådet och bör ha god kunskap om och erfarenhet av samverkansforskning.

UKU

Ett UKU som hanterar utbildningsplaner och kursplaner inom lärarutbildningsområdet inrättas under nämnden.

Programansvarig

Varje lärarutbildningsprogram leds av programansvarig som arbetar på uppdrag av nämnden och rapporterar till dekanen. Programansvariga har sin anställning i institutionerna.

Uppdrag och ansvar

Programansvarigs huvudsakliga uppdrag är att:

- Ansvara för kvalitetsarbetet i programmet.
- Tillsammans med kursansvariga, och med stöd av dekan, ska programansvarig ansvara för att kvalitetsarbetet utförs på sådant sätt att det leder till påtaglig utveckling och förbättring av operativ verksamhet och i enlighet med högskolans kvalitetssäkringssystem.
- Säkerställa att lärarutbildningsprogrammen är forskningsbaserade och professionsrelevanta.
- Ingå i utbildningsutskottet
- Leda programmöten som ska säkerställa att kurserna är väl integrerade och utgör ett sammanhållet program genom en sammanhållen akademisk miljö kring det enskilda programmet.

Tillsättning och kvalifikationskrav

Den som utses till programansvarig för ett lärarprogram vid Högskolan Dalarna ska ha minst doktorsexamen inom relevant kunskapsområde för programmet och bör ha god kännedom om och erfarenhet av att ha arbetat inom programmet. Programansvarig tillsätts av nämnden.

Studentrepresentanter

Två studentrepresentanter finns med i nämnden, en på grundnivå och en på forskarnivå. Utses av studentkåren.

Kollegialt valda ledamöter

Fyra kollegialt valda ledamöter är med i nämnden; en adjunkt samt tre disputerade varav två med lägst docentkompetens. De kollegialt valda lärarrepresentanterna ingår både i nämnden och i utskotten.

Extern lärosätesrepresentant

Den externa representanten ska vara disputerad och minst docentmeriterad och ha erfarenhet av ledning och systematiskt kvalitetsarbete inom lärarutbildningsområdet. Extern representant tillsätts av rektor efter förslag från LUN.

Lärarutbildnings- och samverkanskansli

Lärarutbildnings- och samverkanskansliet samlar lärosätets verksamhet inom det formaliserade samarbetsorganet mellan lärosätet och regionens skolhuvudmän, Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) och det nuvarande lärarutbildningskansliet. Verksamheten föreslås organiseras under lärarutbildningsnämnden och ska bidra till den sammanhållna akademiska miljön. Lärarutbildnings- och samverkanskansliet organiserar och administrerar även fortsättningsvis externa uppdragsutbildningar inom lärarutbildningsområdet. Verksamhetsledaren för lärarutbildnings- och samverkanskansliet rapporterar till dekanen och representation finns i både utbildningsutskottet och Forskningsutskottet samt i rådet för samverkansforskning. Verksamhetsledaren ska under nämndens ledning bland annat säkerställa att arbetet inom Undervisning, Lärande och Forskning (ULF), Riktade insatser i skolan (RIS) och det nationella Forsknings- och utvecklingsnätverket (FoU-nätverket) samt uppdragsutbildning inom lärarutbildningsområdet knyts till lärarutbildningen och till relevanta ämnesmiljöer vid samtliga institutioner. Lärarutbildnings- och samverkanskansliets medarbetare har sin administrativa anställning under nämnden. De uppdrag som kansliet organiserar och administrerar genomförs av lärare på institutionerna. Lärarutbildnings- och samverkanskansliet ansvarar även för VFU-samordning samt uppdrag och stöd kopplade till programansvariga, nämnd, utskott och råd.

Områden som identifierats som centrala i samband med organisationsförslaget

Lärarytbildningsmiljöer

Det organisationsförslag som I-LUN lägger fram ovan svarar på frågor om ansvar, roller och uppdrag. Det som inte syns i modellen är hur lärarytbildningen framgent ska lösa de identifierade utmaningarna med isolerade didaktiska öar utan delat sammanhang med omgivande institutionskontext med påföljande brist på identitet, sammanhållning, miljöer för kompetensspridning, gemensamt fokus och samverkan. För att möta behovet av miljöer som håller samman lärarytbildningen kommer organiserade mötesforum i form av till exempel programmöten, högre seminarier och forskargrupper fortsättningsvis vara centrala. Därtill behöver möjligheten till gemensamma fysiska samarbetsmiljöer ses över för att stärka och utveckla befintliga och nya kunskapsmiljöer. Skapandet av starka didaktiska kunskapsmiljöer är av stor vikt för att kvalitetssäkra de didaktiska miljöerna samt för att möjliggöra samarbeten mellan program, kurser och ämnen. Det kan även stärka identiteten och kulturen inom lärarytbildningsområdet och lägga grunden för en starkare gemenskapshetskänsla, vilket i sin tur kan bidra till att behålla och rekrytera seniora forskare och annan kvalificerad personal. I-LUN menar att detta dels kan lösas genom olika mötesstrukturer, men anser också att fysiska miljöer, för formella och informella möten mellan lärarytbildningens personal, behöver skapas till exempel. Detta kan till exempel ske genom att inrätta lärarytbildningscentra vid vardera campus där personal inom lärarytbildningarna samlokaliseras. Frågan om skapandet av fysiska miljöer för att stärka de didaktiska miljöerna och samla lärarytbildningarna i Falun och i Borlänge bör bli föremål för vidare arbete för den kommande nämnden.

Ekonomisk modell för lärarytbildningsområdet som stödjer organisationen

I matrisorganisationen innebär lärarytbildningsnämndens ansvar för lärarytbildningsprogrammen och forskarytbildningen att det ekonomiska ansvaret behöver fördelas mellan å ena sidan nämnd, å andra sidan institutioner. I I-LUN:s förslag fastställer rektor, efter beredning och beslut i nämnden, om fördelning av grundutbildningsmedel och forskningsanslag till institutionerna för att bedriva utbildning och forskning inom lärarytbildningsområdet, samt anslag till nämnden för att klara sina uppdrag. Fördelningen bör anta ett långsiktigt perspektiv, till exempel fem år, för att skapa lämplig planeringshorisont och goda förutsättningar för personalplanering. Förändringar i dimensioneringen och utvecklingen av lärarytbildningsprogrammen, forskarytbildningen, forskningsverksamheten samt förändringar i resultatkomponenten i den nationella finansieringsmodellen, kan dock påverka förutsättningarna för budgetfördelningen till institutioner och nämnd. För att kunna säkerställa kvalitet och kontinuitet i forskarytbildningen ser vi det som nödvändigt att centralt på högskolan avsätta medel från det interna forskningsanslaget för att gemensamt finansiera ett begränsat antal doktorander inom det utbildningsvetenskapliga området enligt separat redovisad modell.

Roll, ansvar, mandat och uppdrag som programansvarig inom lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna

Inledning

I rektors beslut att inrätta utskott inom den interimistiska lärarutbildningsnämnden (C2023/1233) tilldelas utskottet för utbildning uppdraget att föreslå gemensam organisation (ledningsstruktur, ansvarsfördelning och administration) av lärosätesövergripande lärarutbildningsprogram. Utbildningsutskottet har som en del i det uppdraget sett över programansvarigas roll, ansvar och mandat i den nya organisationen av lärarutbildningarna.

Bakgrund och problembeskrivning

Att vara programansvarig för ett av Högskolan Dalarnas lärarprogram innebär flera utmaningar som till viss del ser annorlunda ut än för andra program vid Högskolan. Nuvarande organisation för lärarutbildningarna innebär att programansvarig för ett lärarprogram ska hantera och ha kontakt med fyra institutioner som sinsemellan har olika rutiner, traditioner och kulturer och som är placerade på två orter och två campus. Programansvariga behöver därutöver ha kontakt med alla institutioners prefekter och proprefekter samt med sex till sju olika avdelningsledare/avdelningschefer. I lärarutbildningarna ingår ca femton olika ämnen som programansvariga också behöver ha kontakt med, liksom ämnenas ämnesföreträdare. För ett program som till exempel ämneslärarprogrammet ingår ca 60 olika kurser (delkurser ej inräknade) i programmet, vilket innebär inte bara ett stort antal kurser att ha överblick över, utan även att ha kontakt med ett stort antal kursansvariga i de olika ämnena. Programansvariga hanterar även studentärenden av olika karaktär. Totalt finns år 2025 ca 1560 aktiva studenter inom Högskolan Dalarnas lärarprogram, varav ca 585 studenter finns inom ämneslärarprogrammet (inklusive AIL), ca 589 studenter finns inom grundlärarprogrammet (inklusive AIL) och ca 196 studenter inom KPU/YRK. Därtill tillkommer kontakter ned studenter inom VAL samt samverkan med huvudmän och rektorer. Komplexiteten i lärarprogrammen får konsekvenser för genomförande av till exempel programutvärderingar, programanalyser och andra typer av kvalitetsarbete som omfattar många institutioner, ämnen och personer.

I arbetet med att ta fram en ny organisation för lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna lyfts utbildningarnas programansvariga fram i flera sammanhang som innehavare av olika nyckelfunktioner. Det är dock otydligt vilken roll, ansvar, mandat och uppdrag som en programansvarig inom lärarutbildningarna har. Det är svårt att få en överblick eftersom det inte heller finns samlat på ett enda ställe vad som faktiskt ingår i uppdraget. För att få en uppfattning om och vad programansvarig förväntas göra vid Högskolan Dalarna är det i nuläget nödvändigt att gå till flera olika dokument och söka information. De olika dokumenten stämmer inte helt överens med varandra, vilket bidrar till otydligheten om vad som ingår i uppdraget. I dokumentet *Beslut institutionernas interna organisation* är uppdragsbeskrivningen enligt nedan:

Programansvarig

Uppdrag och ansvar:

- Ansvarar för att leda utvecklingen av program beträffande progression, internationalisering, hållbar utveckling, samverkan med det omgivande samhället och forskningsanknytning.
- Beställare av kurser, kursinnehåll och lärarkompetens.
- Koordinerar programspecifika frågor gentemot ingående ämnen i programmet samt gentemot programstudenterna.
- Programansvarig för yrkesprogram deltar i beredningen av årliga tjänstgöringsplaner för lärare som undervisar i programmets kurser.
- Rapporterar till prefekt.

I dokumentet *Kvalitetskrav: ansvar och kontinuerlig uppföljning av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå* står att läsa följande beskrivning av uppdraget:

Programansvarig ska:

- Bedöma om lärarkompetens och lärarkapacitet är tillräcklig för att genomföra utbildningen tillsammans med avdelningschef.
- Säkerställa examensarbetenas nivå och kvalitet genom någon form av intern eller extern granskning. Detta kan t. ex. göras genom utbyte mellan ämnen vid HDa eller som utbyte av examensarbeten med annat lärosäte.
- Ämnesansvariga och programansvariga för yrkesprogram ska terminsvis rapportera till IL respektive (för lärarutbildningar) till Lärarutbildningsnämnden vilka kursanalyser som genomförts (tabell) och vilka åtgärder som vidtagits och planeras.
- Programansvarig ansvarar för att det till varje program ska finnas en programhandbok (digital eller fysisk) med fördjupad information om innehåll och genomförande såsom i vilken ordning kurserna ges. Innehållet ska vid behov uppdateras av lärarkollegiet utifrån kurs- och programanalyser, samt genomförda utvecklingsinsatser.
- Programansvarig genomför en programanalys. Obligatoriskt: Hur planering och administration av programmet har fungerat. Kursanalyser, bemanning, genomströmningsstatistik, och söktryck. Synpunkter från samtliga ämnesansvariga vars ämnen ger kurser i programmet. Studenters synpunkter på programmet från programråd, programvärdering och de synpunkter som hämtats in på annat sätt. Göra programanalysen tillgänglig, samt följa upp på ämnes- och programnivå, rapportera terminsvis till IL/LUN.

I de utlysningar om uppdrag i tjänst som nuvarande programansvariga tackat ja till ser uppdragsbeskrivningen ut enligt nedan:

Programansvariga har det huvudsakliga ansvaret för programmets samlade kvalitet. Detta sker genom kontinuerlig uppföljning och utveckling av programmet utifrån program- och kursutvärderingar i samråd med proprefekt för utbildning, avdelningschef, kursansvariga och ämnesföreträdare samt i nära kontakt med studenter och avnämare. Arbetsuppgifterna kräver förmåga till lyhördhet och framgångsrikt samarbete. Programansvarig samverkar med lärarutbildningskansliet, samtliga lärarprogram och regionens skolor inklusive PUD.

I programansvaret ingår:

- Att kontinuerligt följa upp och utveckla programmets kvalitet.
- Att vid behov föreslå revidering av utbildningsplanen, och värdera programmets innehåll utifrån nationell utveckling av liknande program och arbetsmarknadens krav.
- Att tillse att i programmet ingående kurser överensstämmer med utbildningsplanen.
- Att vara kontaktperson gentemot utbildningsprogrammets studenter och avnämare, samt kollegiala nämnder.
- Att i förhållande till programmålen bedöma och godkänna om programkurser kan ersättas av andra kurser, exempelvis utbytesstudier.
- Att vid behov upprätta individuell studieplan för programstudent
- Ansvara för programstart och programavslut samt antagningsarbetet (AIL+ senare del av program).

(Ämneslärarprogrammet VT24)

Programansvarig har det övergripande ansvaret för programmets utveckling och uppdraget kommer att arbetas fram mer specifikt i samråd med den interimistiska lärarutbildningsnämnden under vt-25. Kortfattat handlar det om programspecifika frågor kopplade till kvalitetssäkring, progression, internationalisering, hållbar utveckling och samverkan med samhället.

(Grundlärarprogrammen F-3 och 4-6, arbetsintegrerade grundlärarprogrammet och ämneslärarprogrammet, yrkeslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk utbildning, KPU)

Som exempel på att dokumenten inte är helt samstämmiga kan nämnas att i *Beslut institutionernas interna organisation* nämns inte hantering av studentärenden, något som står i fokus i utlysningar för uppdrag i tjänst för Ämneslärarprogrammet VT24. Å andra sidan finns det i den senare uppdragsbeskrivningen ingen skrivning om att programansvarig förväntas delta i programmets bemanningsarbete, vilket återfinns i *Beslut institutionernas interna organisation*. I dokumentet *Kvalitetskrav: ansvar och kontinuerlig uppföljning av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå* framkommer att programansvarig ska göra en intern granskning av examensarbetenas nivå, göra terminsvisa programanalyser samt varje termin rapportera om vilka kursanalyser som genomförts och vilka åtgärder som vidtagits. Detta nämns inte i något av de andra två dokumenten.

I rapporten om förlorat examenstillstånd för förskollärarprogrammet, *Uteblivet examenstillstånd för förskollärarutbildning. Möjliga förklaringar och förslag på åtgärder*, uttrycker författarna att programansvarigas roll och mandat inom lärarutbildningarna vid HDa är otydlig:

Hur programansvarigs ansvar och mandat ser ut när det kommer till att initiera eller driva utvecklingsfrågor som framkommer i spåren av den genomförda programanalysen framstår som oklart för oss [...] Som vi förstår det är det i den ansvarsstruktur som tillämpas vid Högskolan Dalarna inte tydligt att det är programansvarig som bär helhetsansvaret för programmet vilket vi ser som problematiskt (s. 15).

Vidare skriver författarna i rapporten att det är viktigt att tydliggöra ”vem som är ansvarig för vad, prefekt kontra proprefekt kontra programansvarig, ämnesansvariga och kursansvarig” (s. 8) samt att det finns en diskrepans mellan styrdokument och praktiskt arbete (s. 15):

Sammantaget ser vi i styrdokumentet att ämnesstrukturen är stark men också att det i den praktiska verksamheten tycks finnas glidningar som innebär att delar av sådant som ingår i ämnesansvaret i praktiken förflyttas till programansvarig, proprefekt och forskningsledare. Det tycks därmed finnas en diskrepans mellan vad styrdokument uttrycker, hur arbetet organiseras och vilken ansvarsposition som ges och tar ansvar i det praktiska arbetet. Det tycks därmed finnas en diskrepans mellan vad styrdokument uttrycker, hur arbetet organiseras och vilken ansvarsposition som ges och tar ansvar i det praktiska arbetet.

Rapportens författare drar följande slutsatser och ger följande förslag på åtgärder (s. 16):

Mot bakgrund av vad som beskrivits ovan uppfattar vi att det idag saknas förutsättningar nog att för en programansvarig med svagt mandat i den organisatoriska och akademiska ämneshierarkin stå upp för helheten i utbildningens innehåll, yrkesrelevans och den progression i examensmålen som krävs för en förskollärarexamen av hög kvalitet. Detta trots en hög ambition, en god vilja och en gedigen erfarenhet.

Förslag på åtgärder:

- säkerställ att programansvarig har förutsättningar, mandat och resurs för att ta ett helhetsansvar för utbildningens innehåll och genomförande,
- säkerställ att kursplaner utformas så att de stödjer och möjliggör såväl kursernas ämnesdjup, professionsrelevans och progression samt att de innehåller tillräcklig information för att möjliggöra programansvarigs överblick och helhetsansvar,

- ge ämnesföreträdarna förutsättningar att säkerställa att kursernas ämnesinnehåll är forskningsförankrat och professionsrelevant samt se till att ansvarsområdet är rimligt i omfång och bredd,
- säkerställ att formellt beslutat ansvar och mandat överensstämmer med respektive funktions roll i praktiken.

Samt (s. 21):

Vi menar utifrån vår analys att ett tydligt programansvar med ägarskap, resurser och befogenhet att utifrån ett helhetsansvar driva respektive lärarutbildnings innehåll, genomförande och progression kunde bidra till att balansera och väga samman studier i de ämnen som behöver ingå i en lärarutbildning, eller som i det här fallet, en förskollärarutbildning.

Förutom en otydlighet i vad som faktiskt ingår i uppdraget, tillkommer dessutom kontinuerligt nya uppgifter som programansvariga förväntas göra inom ramen för uppdraget utan att tid skjuts till, exempelvis att vara med i olika utskott under I-LUN, delta i arbetsgrupper inom Lärarutbildning norr eller att representera Högskolan Dalarna i möten med andra lärosäten. Utöver detta finns det en anseelig mängd uppgifter som programansvariga förväntas göra som kanske mer är av tradition eller för att det är oklart var en fråga ska hanteras, exempelvis delta i examensceremoni, öppna och upprätthålla programrum i Canvas med relevant information samt delta i antagningsadministration. Därutöver hanterar programansvariga en stor mängd administrativa studentärenden, exempelvis tillgodoräkningar och upprättande av individuella studieplaner, vilket innebär att i nuläget är det hantering av olika studentkontakter som upptar en övervägande majoritet av programansvarigas tid.

Enligt beskrivningen i *Beslut institutionernas interna organisation* av programansvarigs roll så ligger fokus på programmets kvalitetsarbete. Det framhålls också att kvalitetsarbete bör vara programansvarigas huvudsakliga uppgift, både i rapporten *Uteblivet examenstillstånd för förskollärarutbildning. Möjliga förklaringar och förslag på åtgärder* och i Petter Aasens rapport från september 2025 om lärarutbildningarnas nya organisation. Detta är dock en aspekt som både nuvarande och tidigare programansvariga upplever inte hinns med då framför allt administration, studentärenden och andra sidouppdrag som programansvariga förväntas delta i tar allt större tid i anspråk. Gällande lärarkompetens och lärarkapacitet hamnar i nuvarande organisation av lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna programansvarig mellan olika institutioner och dess ämnesansvariga och avdelningsledare/avdelningschefer, vilket försvårar uppdraget. Utbildningsutskottet anser därför att det finns fog för att dels se över och definiera programansvarigas roll, ansvar, mandat och uppdrag inom lärarutbildningarna, dels anpassa uppdraget efter den specifika kontext som lärarutbildningarna befinner sig i. Uppdragets avgränsning angående studentens process från anmälan till examen och andra stödfunktioner behöver också förtydligas.

Förslag på revidering av programansvarigs uppdragsbeskrivning

Utbildningsutskottets arbetsgrupp gör en samlad bedömning att programansvarigs huvudsakliga uppdrag ska vara att fokusera på utvecklings- och kvalitetsarbete för att säkerställa att lärarutbildningsprogrammen är forskningsbaserade och professionsrelevanta. Varje lärarutbildningsprogram leds av programansvarig som arbetar på uppdrag av nämnden och

rapporterar till dekanen. Programansvariga har sin anställning i institutionerna, ska vara disputerad i ett för lärarutbildning relevant område och ha god kännedom om och erfarenhet av det program som avses. Tillsammans med kursansvariga, och med stöd av dekan, ska programansvarig ansvara för att kvalitetsarbetet utförs på sådana sätt att det leder till påtaglig utveckling och förbättring av operativ verksamhet och i enlighet med högskolans kvalitetssäkringssystem. Programansvariga ingår i utbildningsutskottet och har en adjungerad representant i nämnden. För nämndarbete tillkommer tid i linje med övriga nämndledamöter.

Efter diskussioner i Utbildningsutskottet, med programrådet och med nuvarande programansvariga samt med Anders J Persson (en av författarna till rapporten *Uteblivet examenstillstånd för förskollärarytbildning. Möjliga förklaringar och förslag på åtgärder*) och med Petter Aasen (extern ledamot av I-LUN) föreslår arbetsgruppen att uppdragsbeskrivningen revideras och förtydligas. För att frigöra tid för att delta i lärarutbildningsnämndens utskottsarbete samt för att fokusera på det systematiska kvalitetsarbetet föreslås att administrativa uppgifter och studentärenden delegeras vidare och flyttas över till en administrativ handläggare. I linje med Petter Aasens rapport om en ny organisation för lärarutbildningarna vid Högskolan Dalarna föreslås att programansvarigas uppdrag sorteras in under följande fem punkter:

- Kvalitetsarbete
- Allmän akademisk ledning
- Utbildningsledning
- Forsknings- och utvecklingsarbete
- Lärandemiljö

Alla dessa områden har fokus på utbildningskvalitet – men på olika nivåer och i olika arenor. Nedan följer en beskrivning på exempel på hur olika uppdrag och arbetsuppgifter kan fördelas mellan programansvarig och en administrativ handläggare.

Programansvarig för program inom lärarutbildning:

Kvalitetsarbete – systematiskt kvalitetsarbete och utveckling av samarbetsarenor

- Ansvarar för programmets utveckling och systematiska kvalitetsarbete genom att kontinuerligt följa upp och utvärdera utbildningens innehåll och genomförande.
- Leda utvecklingen av programmet i enlighet med nationella ramplaner och riktlinjer, samt beslut fattade av högskolans styrelse eller nämnden, och säkerställa programmets helhet och sammanhang.
- Samarbetar med programrådet och undervisande personal för att säkerställa att utbildningen är sammanhängande och har en tydlig progression samt att kursinnehåll och pedagogiska metoder är relevanta och uppdaterade.
- Arbetar med uppföljning och säkerställning av examensmål. I nära samverkan med examinator, ämnesansvariga och kursansvariga säkerställs att alla examensmål uppfylls och att studenterna når de kompetenser som krävs för examen genom t. ex. kartläggning av undervisningsaktiviteter, examinationer, kursmål mot examensmål samt progression genom programmet.

- Föreslår vid behov till LUN revidering av utbildningsplaner och till ämnesansvarig revidering av kursplaner.
- Ansvarar på en programövergripande nivå för kursplaner och att resultat från kursanalyser följs upp. Programansvarig ansvarar för likvärdig kvalitet över ämnena och kursansvarig för kvalitet inom ämnet.
- Genomför programanalys och programutvärdering en gång om året.
- Ansvarar för genomförande av självvärdering och granskningar av UKÄ och UFN.
- Deltar i utvärderingar av ämnen på programövergripande nivå med avseende på ämnets bidrag till programmet.

Allmän akademisk ledning – akademiska nätverk, samverkan och strategiarbete

- Bidrar till att utarbeta strategiska planer och årliga handlingsplaner för lärarutbildningarna samt ansvara för implementeringen av dessa.
- Deltar i och främjar utveckling av nationella nätverk samt olika samarbeten med andra lärosäten, t. ex. Lärarutbildning Norr.
- Deltar i samverkan med omgivande samhälle, kommuner, region.
- Genomför kontinuerlig omvärldsbevakning, t.ex. remisser, förordningar och utredningar inom lärarutbildningsområdet.

Utbildningsledning – leda utveckling utifrån nationella krav, driva på arbetet med internationalisering, forskningsanknytning och vetenskaplig grund i utbildningarna

- Värderar programmets innehåll utifrån nationell och lokal utveckling (till exempel nya reformer) och föreslår vid behov revideringar.
- Bidrar på programnivå till att programmets kurser inkluderar varierade undervisnings-, lärande- och bedömningsformer som säkerställer att lärandemålen uppnås.
- Föreslår åtgärder för att säkerställa professionskompetens i utbildningarna.
- Deltar i programråd samt olika instanser (institutionsledningsråd, utskott, nämnd, arbetsgrupper, programföreträdamöte på institutionsnivå med tillbehörig tidsersättning).
- Bevakar att programmets internationaliseringsarbete och arbete med hållbar utveckling vidareutvecklas.
- Ansvarar för programmöten och programstart.
- Deltar i beslut om dimensionering och planeringstal för programmet.
- Deltar i bemanningsarbete för programmet på kompetensnivå, vilket innebär att programansvarig bidrar med kunskap om programmets och kursers behov av kompetens. Det är här viktigt att förtydliga att programansvariga *inte* delar arbetsgivares uppdrag att leda och fördela arbetet och därmed *inte* delar arbetsgivarens bemanningsuppdrag.

Forsknings- och utvecklingsarbete – främja forsknings- och utvecklingsarbete kopplat till lärarutbildningarna

- Bevakar forskningsanknytning i programmets olika delar.

- Bidrar till att säkerställa att undervisnings-, lärande- och bedömningsmetoder är forskningsbaserade.
- Främja professions- och praktikrelaterat forsknings- och utvecklingsarbete kopplat till lärarutbildningarna i samarbete med dekan, forskningsledare och prefekter.

Lärandemiljö – främjandet av en god lärandemiljö för studenter

- Bidrar till ett gott samarbete med studenter och studentrepresentanter.
- Skapar förutsättningar för studenter att aktivt delta i utvecklingen av lärarutbildningarna.
- Säkerställer att studenterna får en god akademisk och social introduktion till programmet genom förstatementsåtgärder och bidrar till att detta även genomförs på ämnes- och kursnivå.

Nedan listas exempel på administrativa uppgifter som i nuläget sköts av programansvarig och som föreslås flyttas från programansvarig till ett verksamhetsnära administrativt stöd. Vid behov görs dessa uppgifter i samråd med programansvarig.

Administrativt stöd:

- Individuella studieplaner
- Studieuppehåll
- Kontakter och samarbete med VFU-samordnare, stöd, antagning, examinationsavdelningen och ämnesföreträdare i olika studentärenden
- Studentärenden, dvs kontaktperson för studenterna
- Antagning till senare del av program
- Dispenser
- Kursanalyser
- Programrummet i Canvas
- Programhandbok
- Plagiatärenden och andra disciplinärenden
- Olika typer av statistik (t. ex. planeringstal, ansökningsstatistik, sökantal)
- Programbrev, välkomstbrev, välkomstmejl, olika typer av mejlutskick
- Sammanställa och publicera sökkoder till kurser tillsammans med studieadministratör samt information om att söka nästa termin
- Koordinera samläsning med olika kurskoder, ansökan, hitta rätt i Canvas
- Samarbete med andra stödfunktioner i frågor som rör t. ex. antagning, examen och stöd under studietiden
- För AIL även kontakter med handledare, rektorer och huvudmän
- För YRK även kontakt med Valiwebb som gör validering av yrkeserfarenheter
- För KPU även bistå i antagningsprocessen när det gäller organisering av ämnesbedömning, t. ex. kontakta ämnesbedömare som ska granska de sökandes ämneskunskaper.
- För KPU och YRK även ta fram listor på vilka undervisningsämnen studenterna är antagna med

BILAGA 2

BESLUT

Beslutsdatum

2025-12-17

Beslutsfattare

Utbildnings- och forskningsnämnden

Diarienummer

C 2025/2371

Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar

Beskrivning av ärendet

UFN har uppdraget att besluta om regelverk för inrättande och nedläggning av ämne och utbildningar. Det här beslutet avser att uppdatera regelverket som beskriver de regler och principer som styr hur Högskolan Dalarna inrättar och avvecklar ämnen, resursämnen, forskarutbildningsämnen, huvudområden, yrkesexamina och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå. Det innehåller definitioner, ansvarsfördelning och bedömningsgrunder för dessa beslut. Inrättande är ett strategiskt beslut som kräver kvalitetsgranskning av utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) samt Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i vissa fall. Syftet är att säkerställa hög kvalitet, forskningsanknytning samt att utbildningen möter studenternas och arbetsmarknadens behov. Rektor fattar beslut om inrättande eller nedläggning, och redan etablerade utbildningar utvärderas regelbundet enligt samma kvalitetskrav.

Regelverket har i sin uppdaterade form införlivat forskarutbildning och hantering av lärarutbildningarna är numera även det införlivat.

Beredning av ärendet

Ärendet är berett av Avd. för Student och Utbildningsstöd. Ärendet har informerats vid och genomgått remiss hos UFN samt vid FUN. Regelverket har därefter gått på en internremiss hos högskolans samtliga institutioner. Relevanta synpunkter har tagits om hand. Ärendet har informerats och förhandlats enligt MBL.

Beslutets implementering

Regelverket kommer gälla från beslutsdatum 2025-12-17. De anvisningar som följer regelverket kommer skyndsamt att uppdateras därefter.

Beslut

Utbildnings- och forskningsnämnden beslutar

- Att fastställa *Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar C 2025/2371*
- Att *Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar C 2025/2371* ersätter *Regler för inrättande och nedläggning av ämne, huvudområde, yrkesexamen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå C 2024/414*
- Att *Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar C 2025/2371* ersätter *Regler för inrättande av forskarutbildningsämne C 2021/824*
- Att *Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar C 2025/2371* ersätter *Regler för avveckling av forskarutbildningsämne C 2023/590*

- Initiera en revidering av *Handläggningsordning för nedläggning av ämne, huvudområde, yrkesexamen, och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå C 2024/1371* så att den är uppdaterad samt att även forskarutbildning ingår i handläggningsordningen.

Ärendet föredrogs av Hans Mats

Linda Vixner

Dekan

Ordförande

Ange namn på justerare

Justerare

Bilaga

Regler för inrättande och avveckling av utbildning. Bilaga 1 Bedömningsområden och bedömningsgrunder

Delges

UFN

FUN

Prefekter

Institutionsadministratörer

I-LUN

Avd för ledningsstöd och ekonomi

Avd för student och utbildningsstöd

BILAGA 3

BESLUT

Beslutsdatum
2025-11-27

Beslutsfattare
ILUN

Diarienummer
C 2025/2442

Uppdragsredovisning och förslag till beslut gällande utredning pedagogiskt arbete

Beskrivning av ärendet

Enligt rektorsbeslut 2024-12-02¹ uppdrogs den interimistiska lärarutbildningsnämnden att senast 2025-12-31 genomföra 11 uppdrag som möjliggör etablerandet av en permanent lärarutbildningsnämnd. Bland uppdragen ingick att *genomföra en utredning av ämnet pedagogiskt arbete och dess avgränsning till andra ämnen, innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella huvudområden*. I uppdraget ingick även att *föreslå organisatorisk placering de lärare och kurser som idag finns samlade under pedagogiskt arbete med tillhörande budgetering samt en översyn av eventuellt revideringsbehov av kurs- och utbildningsplaner*. Följande underlag sammanfattar nämndens arbete med detta uppdrag och nämndens förslag till rektor inför beslut.

Beredning av ärendet

Nämnden beslutade vid det första konstituerande mötet om att ta fram förslag till beslut på utskott och arbetsgrupper för vidare beredning av de 11 uppdragen samt arbetet med operativa och strategiska frågor. Detta resulterade i ett förslag om ett utbildningsutskott samt ett forsknings och forskarutbildningsutskott i kombination med två arbetsgrupper, en för strategiska frågor och en för utredning av föreliggande uppdrag (pedagogiskt arbete). Vid nämndens möte 2025-02-06 beslutades om att inrätta arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete och vid efterföljande möte beslutades om sammansättning av arbetsgruppen². I arbetsgruppen beslutades att ingå en ordförande och en vice ordförande från ILUN, ämnesansvarig från pedagogiskt arbete, tre lärarrepresentanter, doktorandrepresentant samt extern representant som i arbetsgruppen utgjordes av Anders, J. Persson (Akademisk ledare vid Södertörns Högskola och tidigare utredare av lärarutbildningsområdet vid HDa). Föreliggande uppdragsredovisning föredrogs vid nämndens möte 2025-11-27 och har efter det reviderats gällande tidplanen för punkt 3, där nämnden förordade en koordinering med utvecklingsarbetet som kommer ske med anledning av lärarutbildningsutredningen.

Ämnesdefinition pedagogiskt arbete

Arbetsgruppen presenterade förslag rörande definition av pedagogiskt arbete vid möte den 2025-04-03 och fick återkoppling att inkomma med ett justerat underlag som tydliggör avgränsning gentemot andra ämnen, hur den förhåller sig gentemot ämnesdefinitioner nationellt samt relaterar till synpunkter och rekommendationer i den externa rapporten efter indraget examenstillstånd för förskollärarytbildning. Arbetsgruppen arbetade fram ett förslag på ämnesdefinition som nämnden ställde sig bakom vid möte 2025-05-15 och som sedan UFN ställde sig bakom när den föredrogs vid mötet 2025-06-17. Ämnesdefinitionen togs sedan upp på rektors beslutsmöte 2025-10-06 där den återremitterades

¹ Se beslut C 2024/1233

² Se beslut C 2025/256

med hänvisning till att avgränsningen till andra ämnen, innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella huvudområden, inte var tillräckligt tydlig. Arbetsgruppen har därefter tagit fram en reviderad definition som framgår av Bilaga 1, vilken I-LUN ställde sig bakom vid mötet 2025-10-30.

Organisatorisk placering samt en översyn av eventuellt revideringsbehov av kurs- och utbildningsplaner

Arbetsgruppen har utifrån uppdraget arbetat fram ett antal förslag rörande revidering av utbildningsplaner och förslag på förändrat ämnesägarskap av kurser. Dessutom föreslås ett antal åtgärder för förstärkning av ämnesdidaktiska miljöerna med anledning av både föreslagna förändringar samt kommande utvecklingsbehov i linje med lärarutbildningsutredningens förslag. Rapporten presenterades på ILUNs första sammanträde 2025-08-21 och ett antal justeringar gjordes till sammanträdet 2025-09-18.

Förslagen enligt Bilaga 2 har diskuterats vid ILUNs möte 2025-10-02 och ett reviderat förslag presenterades och godkändes av ILUN den 2025-10-16. Därefter har rapporten diskuterats i rektorsfunktionen och vid rektors ledningsråd där det pekades på ytterligare behov av att tydliggöra förstärkningen av de ämnesdidaktiska miljöerna och hur rapporten som helhet svarar mot uppdraget och ett tydliggörande av prefekternas roll i det arbetet.

Vid diskussioner på rektors ledningsråd samt vid arbetsplatsträff för pedagogiskt arbete har möjligheten till framskrivna tydliga kriterier för ämnesdidaktiskt ägarskap över kurser med ämnesdidaktiskt innehåll presenterats som alternativ. Behov av kriterier och riktlinjer för ägandeskap av integrerade kurser, där ämnesinnehållets tyngdpunkt och lärarutbildningsutredningens intentioner om förstärkt ämnesdidaktiskt innehåll beaktas, har också diskuterats på rektors ledningsråd. I arbetsgruppens rapport föreslås ett delat ansvar mellan allmän- och ämnesdidaktiska perspektiv genom en justerad ansvarsfördelning mellan examinator och kursansvarig samt säkerställande av att rollerna representeras av både allmändidaktisk och ämnesdidaktisk kompetens. Examinator och kursansvarig är generella roller inom lärosätet med tydliga ansvars- och innehållsmässiga kriterier. Då alternativa skrivningar för dessa roller, specifika för lärarutbildningsområdet, bedöms som olämpligt givet intentionen att lärarutbildningen ska vara en naturlig del av alla institutioners verksamhet, förordar nämnden en annan lösning. ILUN förordar enligt ett av arbetsgruppens andra förslag förstärkt mandat av programansvarig, men potentiell uppdelning där ägandeskapet av ämnesdidaktiskt innehåll klargörs och där integreringens kvalitetsmässiga vinster bibehålls. Argumentationen för att inte göra förändringar i rollbeskrivningarna för examinator och kursansvarig kan förvisso även användas på förslaget om förstärkt mandat för programansvarig inom lärarprogrammen. Då lärarutbildningsprogrammen spänner över institutionsgränserna, och i det sammanhanget har fler särskiljande drag från institutionernas övriga verksamhet än vad enskilda kurser bör ha, förordar nämnden det alternativet.

Därutöver framkom även vid rektors ledningsråd önskemål om klargörande av hur den in- och utlånsproblematik som rapporten belyser ska hanteras och framför allt minimeras. Ett annat klargörande som efterfrågades var när revideringar av kurs- och utbildningsplaner kan förväntas effektueras. Ett önskemål som framkommit från arbetsgruppen har varit att kombinera arbetet med de förändringar som förväntas följa av lärarutbildningsutredningens förslag. Med anledning av den senaste informationen om att innehållsmässiga förändringar av lärarutbildningen förväntas gälla först från och med höstterminen 2028 förordas i detta underlag att förändrat kursägarskap och därigenom förstärkta ämnesdidaktiska miljöer även genomförs i befintliga program att gälla från höstterminen 2026. Detta då förutsättningarna och incitamenten för att förstärka de ämnesdidaktiska miljöerna annars fördröjs till 2028. Följande förslag till beslut inkluderar dessa önskemål och kompletterar arbetsgruppens förslag till fortsatt hantering.

ILUN föreslår att:

- Reviderade definitionen av ämnet pedagogiskt arbete fastställs enligt förslag.
- Ämnes- och ämnesdidaktiska kurser som nu är placerade i pedagogiskt arbete flyttas till ämnesdidaktiska ämnen, vilket sammantaget är fyra kurser inom GLP: Samhällsorienterande ämnen 15 hp, Kommunikation och berättande 15 hp samt två examensarbetskurser 15+15 hp. Förslaget innebär att 60 hp föreslås flyttas till ämnesdidaktiska ämnen. Förändringen gällande reviderat ämnesägarskap och förstärkt ämnesdidaktik föreslås gälla även befintliga program från höstterminen 2026.
- Nuvarande UVK-kurser och integrerade VFU-kurser med koppling till både UVK och ämnesdidaktik bibehålls till och med antagningen vt 2028, samt att LUN i samråd med prefekterna ges i uppdrag att ta fram kriterier och riktlinjer för hur ägandeskapet av VFU-kurserna kan delas mellan å ena sidan pedagogiskt arbete (med koppling till UVK), å andra sidan respektive ämnesavdelning (med koppling till ämnesdidaktik) i de nya utbildningar som avses starta från och med ht 2028. På så vis beaktas lärarutbildningsutredningens intentioner om förstärkt ämnesdidaktiskt innehåll samtidigt som ämnesmiljöerna stegvis övertar ansvaret för de ämnesdidaktiska studierna.
- Berörda prefekter uppdras att föreslå organisatorisk placering av de lärare som idag är anställda i pedagogiskt arbete men som efter kursflyttar och förstärkt ämnesdidaktiskt innehåll, med hänsyn taget till forskningens förutsättningar, bör tillhöra ämnesdidaktiska miljöer. Det inkluderar framtagande av kriterier som bidrar till att minimera behovet av utlån genom reella förstärkningar av ämnesdidaktiska miljöerna.
- Uppdra till institutionerna att säkerställa tillräcklig vetenskaplig och professionsinriktad ämnesdidaktisk kompetens i sina kompetensförsörjningsplaner i linje med utbildningsuppdraget.

Beslutets implementering

Förslagen har diskuterats med berörda prefekter samt behandlats på ILUNs möte den 2025-11-27 och därefter reviderats enligt synpunkter och justerad tidplan för punkt 3. Information har skett på MBL den 2025-11-26 och uppdraget slutredovisas på rektors ledningsgrupp 2025-12-15.

Beslut

ILUN föreslår att rektor beslutar:

- Att fastställa ämnesdefinitionen av pedagogiskt arbete enligt förslag.
- Att ställa sig bakom föreslagna förändringar av ämnesägarskap i grundlärarprogrammet att gälla från och med höstterminen 2026.
- Att uppdra åt prefekterna att ta fram kriterier och riktlinjer för ägandeskap av integrerade kurser där ämnesinnehålls tyngdpunkt och lärarutbildningsutredningens intentioner om förstärkt ämnesdidaktiskt innehåll beaktas.
- Att uppdra åt prefekterna att föreslå organisatorisk placering av de lärare som idag är anställda i pedagogiskt arbete men som efter kursflyttar och förstärkt ämnesdidaktiskt innehåll bör tillhöra ämnesdidaktiska miljöer.
- Att uppdra åt prefekterna att ta fram kriterier som bidrar till att minimera behovet av utlån genom reella förstärkningar av ämnesdidaktiska miljöerna.

- Uppdra till institutionerna att säkerställa tillräcklig vetenskaplig och professionsinriktad ämnesdidaktisk kompetens i sina kompetensförsörjningsplaner i linje med utbildningsuppdraget.

Jörgen Elbe

Rektor

Jonas Tosteby

Föredragande

Bilaga

Delges

Ange namn.

Rapport arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete vt25

Syftet med denna rapport är att sammanställa arbetsgruppens arbete under våren 2025 som grund för fortsatt arbete med de uppgifter som i-LUN tilldelat gruppen. Rapporten presenteras på i-LUNs första höstsammanträde den 21 augusti och diskuterades och föranledde inte till några större ändringar i rapporten. Några mindre förtydligande justeringar har gjorts i rapporten till i-LUN 18 september. Arbetsgruppen avser avsluta sitt arbete efter att rapporten presenterats på i-LUN 18 september. Rapporten ger förslag på hur arbetsuppgifterna fortsatt ska hanteras.

Arbetsgruppens sammansättning

- I. Ordförande från i-LUN (proprefekt): Ewa Wäckelgård, IIT
- II. Vice ordförande från i-LUN (lärarrepresentant): Anders Blomqvist, Historia IKS, tom 30 juni.
- III. Ämnesansvarig för Pedagogiskt arbete: Anette Bagger
- IV. Avdelningschef för Pedagogiskt arbete 1 och 2: Anna Åkerstedt
- V. Två lärarrepresentanter med förankring i olika program och med fördjupad kunskap om och erfarenhet av undervisning i kurser som idag sorterar under Pedagogiskt arbete:
Lena Skoglund, ämnesansvarig naturvetenskap IHOV. Annika Norlund Shaswar SvA ISLL
- VI. Representant med insikt i Lärarutbildning norr: Göran Morén Pedagogiskt arbete
- VII. Doktorandrepresentant, pedagogiskt arbete, utses av kåren: Malin Furhoff (ersatte Ida Byhlin från 16 april)
- VIII. Extern kompetens: Anders J Persson, Södertörns högskola

Arbetsgruppens uppgifter

a) Definiera ämnet och avgränsa det gentemot andra ämnen, innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella (huvud)områden. Ett möjligt sådant ämnesområde skulle kunna vara förskolepedagogiskt område.

b) Föreslå organisatorisk placering av de kurser som idag finns samlade under pedagogiskt arbete med tillhörande budgetering. Göra en översyn av eventuellt revideringsbehov av kurs- och utbildningsplaner.

Medskick 1: När en genomgång görs av ett programs kurser bör programansvarig (GLP/ÄLP/YRK/KPU/AIL-GLP/AIL-ÄLP/VAL) bjudas in.

Medskick 2: Ett stort arbete kommer att behöva göras vad gäller att revidera kursplaner och utbildningsplaner utifrån de förändringar som kommer i samband med utredningen av lärarutbildningen *SOU 2024:81* och den kommande utredningen om skolans läroplan *En tydligare kunskapsinriktning i läroplanerna, Kommittédirektiv 2023:17*(redovisas 28/2 -25). Det gäller därför att inte dubbelarbeta detta så att allt måste göras om ett år senare.

Medskick 3: Hänsyn till det arbete som sker inom ramen för Lärarutbildning norr måste tas för att inte försvåra det arbete som sker där vad gäller samordning av kurser inom GLP och ÄLP.

c) Föreslå organisatorisk placering av de lärare som idag är anställda i pedagogiskt arbete.

Medskick 4: Viktigt att ta hänsyn till att det finns en kritisk massa inklusive lektorer och seniora forskare för att bära upp ämnesmiljön.

Medskick 5: Viktigt att tillgodose att det fortsatt finns en god doktorandmiljö.

Möten

Möten varannan torsdag eftermiddag 13 – 15.30, dvs torsdagar mellan i-LUN-mötenas torsdagar. Start 13 mars, sista regelrätta mötet 8 maj och ett sista möte för våren 24 juni samt ett avslutande möte 14 augusti. Under tillsättande av arbetsgruppen inleddes arbetet med två ”förmöten” med Jonas Tosteby för att diskutera utgångspunkterna för gruppens arbete i de tre uppgifterna och eventuella förväntningar på resultat.

Genomförande av uppgifterna

Uppgift a)

Arbetsgruppen gav ämnesansvarig Anette Bagger i uppdrag att tillsammans med ämneskollegiet för pedagogiskt arbete samt andra relevanta grupperingar inom forskningen såsom professorsgruppen att ta fram ett förslag på ämnesdefinition. Ett förslag togs fram som arbetsgruppen ställde sig bakom och sedan föredrogs av Anette på i-LUN den 3 april för synpunkter. i-LUNs synpunkter enligt utdrag ur protokollet följer nedan i protokollsutdraget.

13 Ämnesdefinition pedagogiskt arbete

Anette Bagger berättar om arbetet från arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete. Redovisning av exempel på definitioner av "pedagogiskt arbete" från Vetenskapsrådet samt olika lärosäten i landet.

Diskussion om hur underlaget som är framtaget relaterar till återkopplingen som kom i samband med det uteblivna förskolläraexamens-tillståndet. Det finns ev. ett behov av att titta mer på relationen mellan dokumenten, samt att klargöra relationen mellan ämnesdidaktik och pedagogiskt arbete. Konstaterades att det som tidigare brustit framför allt har varit kommunikationen och den faktiska efterlevnaden av den ämnesdefinition som funnits sedan tidigare. Powerpoint bifogas.

Arbetsgruppen tog fram ett mer omfattande underlag för att stödja föreslagen ämnesdefinition. Mindre ändringar gjordes i definitionen efter att ämnesansvarig med stöd från ämnet gick igenom definitionen en gång till. Förslaget föredrogs på i-LUN 15 maj, se protokollsutdraget som följer.

13 Ämnesdefinition pedagogiskt arbete C 2025/1288

Anette Bagger och Ewa Wäckelgård redovisar gruppens arbete. Arbetsgruppen konstaterar att frågan inte är enkel och att den föreslagna ämnesdefinitionen inte kommer att lösa de problem som uppdraget antyder, men att förslaget inte heller gör problemen större.

Ämnet pedagogiskt arbete är stabilt i sin nationella profil och Högskolan Dalarna är starka och kända i den traditionen. Arbetet i gruppen har lett till att man ännu bättre kunnat identifiera den lokala styrkan.

Nämnden beslutar att ...

- ställa sig bakom definitionen av ämnet pedagogiskt arbete (se bilaga)
- sända förslaget vidare till UFN för beslut

Nämnden noterar också att ämnesdefinitionen inte ska avgöra hur lärarutbildningens kurser eller personal ska organiseras i framtiden utan att den frågan återstår att utredas separat.

Arbetsgruppens ordförande och Göran Morén som ställföreträdde ämnesansvarig föredrog ämnesdefinitionen på UFN 17 juni. Synpunkter från nämnden föranleder till mindre ändringar i texten innan den går till rektorsbeslut.

Arbetsgruppen har även berett ämnesdefinitioner för Bild, Naturvetenskap och Matematikdidaktik. Bildämnets definition har föredragits av ämnesansvarig och ordförande i arbetsgruppen både i i-LUN först (15 maj) och sedan UFN (17 juni). Synpunkter från UFN föranleder mindre ändringar i texten innan den går till rektorsbeslut.

Naturvetenskap och Matematikdidaktik blir klara med ämnesdefinitionerna tidig höst.

Ämnena Biologi, Kemi och Pedagogik har till skillnad från Bild, Naturvetenskap och Matematikdidaktik inte flyttats över till annan institution efter ILU:s nedläggning. Dessa tre ämnen saknar personal och kurser inom lärarprogrammen. Kemi har några kurser inom basåret och Pedagogik har BHU-kurserna.

Planen är att starta process för nedläggning av Biologi vilket kan göras omgående och av Kemi efter flytt av basårskurserna till Naturvetenskap samt Pedagogik efter flytt av kurserna till Pedagogiskt arbete. Därmed finns en plan och hantering av samtliga ämnen på tidigare institutionen för lärarutbildningen, se tabell nedan från rektorsbeslut 24 juni 2024. i-LUN behöver inte ingå i hanteringen av avveckling av Biologi, Kemi och Pedagogik.

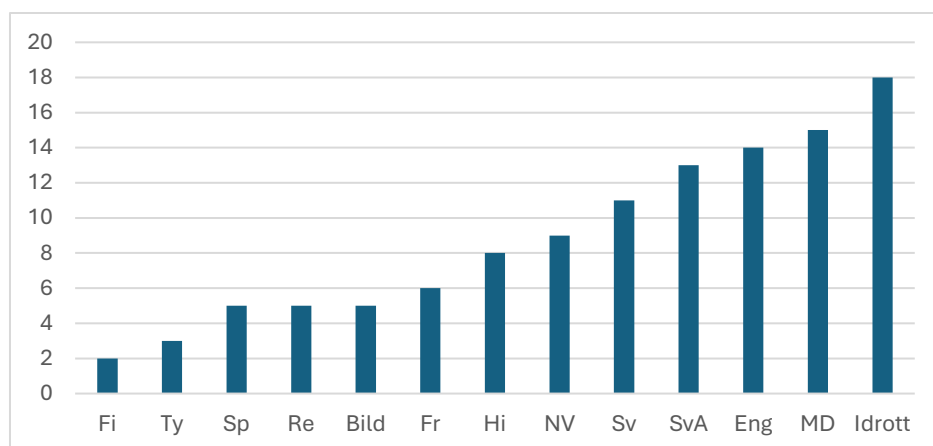
Svensk benämning	Engelsk benämning	Huvudområde i	Status (ämne eller resursämne)	Utb omr en	Ämnesgrupp (SCB)	Aktiv	Ämnesdefinition
Matematikdidaktik	Mathematics Education		Resursämne	NA 100%	UV2 Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen	Status aktiv	Utreds vidare.
Naturvetenskap	Natural Science		Resursämne	NA 100%	NA9 Övrigt inom naturvetenskap	Status aktiv	Utreds vidare.
Pedagogik	Education		Resursämne	SA 100%	PE1 Pedagogik	Status aktiv	Utreds vidare.
Pedagogiskt arbete	Educational Work	PEDAR	Ämne	LU 100%	PE1 Pedagogik	Status aktiv	Utreds vidare.
Biologi	Biology		Resursämne	NA 100%	BI1 Biologi	Status aktiv	Utreds vidare.
Bild	Art Education		Resursämne	ÖV 100%	UV3 Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen	Status aktiv	Utreds vidare.
Kemi	Chemistry		Resursämne	NA 100%	KE1 Kemi	Status aktiv	Utreds vidare.

Arbetsgruppen har inte gått vidare med fortsättningen av uppgift 1: ”.. innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella (huvud)områden. Ett möjligt sådant ämnesområde skulle kunna vara förskolepedagogiskt område.”

Ett huvudområde finns sedan tidigare, kodat som PEDAR (se tabell ovan). Arbetsgruppen har inte undersökt PEDAR som fortsatt relevant huvudområde eller ej. Vi antar att det ska finnas kvar som huvudområde för magisterprogram. Att mejsla fram ett förskolepedagogiskt område blir relevant när planerna kring att söka examensrätt konkretiseras. Under våren har arbetsgruppen för strategiska frågor initierat en omvärldsanalys som ett första steg för återstart av förskolläraryrket. Arbetsgruppen föreslår därför att det blir en fråga för ett ordinarie LUN (ev. via Utbildningsutskottet) att utreda former för förskolläraryrket organisation.

Starka ämnesmiljöer

Högskolan Dalarna har som del i att säkra god kvalitet i utbildning och forskning infört regelverk för ämnen. Som nämnts tidigare har en del i detta varit att fastställa ämnesdefinitioner och även att ämneskollegierna har akademisk kompetens för att utbilda och forska. Ämnen som ingår (helt eller delvis) i det utbildningsvetenskapliga området är allt från 2 till närmare 20 lärare i kollegierna (ej inkluderat pedagogiskt arbetet här). Högskolan reglerar inte ämnesstorlek med undre och/eller övre gräns för numerär i ett ämneskollegium men frågan är om det bör finnas en undre gräns för att kunna stadigvarande ta på sig kurser inom utbildningsprogram med viss resiliens för förändringar i personalstyrkan. Det behövs också tid och kompetens för att bedriva forskning. Arbetsgruppen föreslår att i-LUN uppdrar åt institutionerna att göra kompetensförsörjningsplaner för de ämnesdidaktiska ämnena och pedagogiskt arbete som kan fungera som underlag för placering av kurser och personal (uppgift b) och c) i de nya lärarprogrammen.

Antal lärare i ämnen som undervisar i lärarutbildningarna.

Uppgift b)

Anna Åkerstedt presenterade redan på första arbetsgruppsmötet ett diskussionsunderlag med kurser som hon med sin erfarenhet som avdelningschef för pedagogiskt arbete 1 och 2 ansåg vara flyttbara (ej flyttbara) till didaktiska ämnen. En sammanställning i form av kurstabell finns som bilaga där Annas synpunkter finns listade i en kolumn. Som underlag har arbetsgruppen också använt förslaget om omorganisation av lärarutbildningarna som gick ut på remiss i juni 2024 där det presenteras ett förslag på omplacering av kurser. För att närma oss ett eget förslag i arbetsgruppen bokade vi möten med både programansvariga och ämnesansvariga för att inhämta synpunkter.

Möten med program- och ämnesansvariga

I möten med programansvariga (ett möte per program) gick vi genom programmets kurser uppställda i kursordning terminsvis (programöversikter för GLP och ÄLP visas i bilagan). Programansvarigas synpunkter kurs för kurs finns listade i kurstabellen i bilagan. Kort sammanfattning av synpunkterna är att man över lag ansåg att VFU-kurserna (15 hp) där UVK temen (7,5 hp) integrerats med den ämnesdidaktiska praktiken (7,5 hp) inte bör flyttas eller delas upp. Argumentet är främst att hela ”paketet” VFU-kurser inom ett program behöver hållas ihop för att få likvärdighet i kvalitet och bygga på varandra progressionsmässigt. Splittras det på flera kursgivare är risken stor att denna kontinuitet går förlorad.

Möten med ämnesansvariga ägde rum inom arbetsgruppens ordinarie torsdagsmöten den 24 april med språkämnen och 8 maj (Kerstin Ahlberg i stället för Cecilia Strandroth deltog) och Matematikdidaktik. Det ordnades ett särskilt möte med ämnesansvarig för Idrott och hälsa på fm 8 maj. Upplägget på mötena var detsamma som med programansvariga men med mer fokus på kurserna som ämnet ger i alla program och den centrala frågan var om de ser möjligheter att kurser som idag ligger på pedagogiskt arbete flyttas till sitt ämne. Notera att ämnesansvariga för Historia (Anders Blomqvist), Naturvetenskap (Lena Skoglund), Svenska som andraspråk (Annika Norlund Shaswar) och Pedagogiskt arbete (Anette Bagger) ingår i arbetsgruppen. Alla ämnen har hörts utom Religion vars ämnesansvarig inte svarade på inbjudan och inte deltog i möte. Synpunkter från ämnesansvariga finns inskrivna i kurstabellen i bilagan.

Kort sammanfattning av synpunkterna från ämnesansvariga är att ett fåtal kurser sågs som möjliga att flytta (se deras kommentarer i kurstabellen i bilagan). Flertalet ansåg att det inte är lämpligt att flytta VFU-kurserna (15 hp) där UVK temen integrerats med den ämnesdidaktiska praktiken då hela ”paketet” VFU-integrerade kurser inom ett program behöver hållas ihop för att få likvärdighet i kvalitet och bygga på varandra progressionsmässigt.

Det framfördes också från flera ämnesansvariga att lärarkåren inom ämnet inte räcker till att bemanna mer än vad man gör idag inom lärarprogrammen. Ämnesansvariga påtalade även svårigheten med att rekrytera fler inom ämnet som är tänkta att ha en tjänst som är delad mellan ämnets kurser och kurser i pedagogiskt arbete. Det godkänns inte i personalberedningen när orsaken till personalbrist i ämnet grundas på tid för utlåning till kurser inom ett annat ämne.

Ämneskollegiet i Historia föreslår att en VFU-kurs av tre flyttas till ämnen eller kluster eftersom det säkerställer att ämnesdidaktiken är tillräckligt kvalitetssäkrad. VFU-kurserna i ämneslärarprogrammen har en tydlig övervikt på allmändidaktik och det har varit svårt att låna in ämnesdidaktiska lärare till VFU-kurserna.

Arbetsgruppen lämnar som sitt förslag efter hörande med program- och ämnesansvariga att de ämneskurser som nu är placerade i pedagogiskt arbete kan flyttas till ämnesdidaktiska ämnen, vilket sammantaget är tre kurser inom GLP: samhällsorienterande ämnen, kommunikation och berättande och examensarbeten. UVK-kurserna och VFU ligger fortsatt kvar inom pedagogiskt arbete i nuvarande utformning av programmen. Lärarprogrammen kommer att genomgå större förändringar med start ht2027 och i arbetet med att ta fram nya kurser måste frågan om placering vara en fortsatt viktig uppgift.

Anders Persson fick i uppdrag i arbetsgruppen att fundera speciellt på hur nuvarande form av UVK integrerat med ämnesdidaktik i VFU-praktik kan organiseras, vilket kan användas i arbetet med de nya lärarutbildningarna. Ur kvalitetssynpunkt bedöms det angeläget att bibehålla nuvarande struktur för VFU-kurser där utbildningsvetenskapligt innehåll integreras med ämnesteoritiskt och ämnesdidaktiskt innehåll. Organisatoriskt kräver denna struktur att ett samarbete mellan ämnen och institutioner sker vid bemanningen av dessa kurser. Detta för att VFU-kurserna ska kunna bemannas med relevant ämnesdidaktisk respektive utbildningsvetenskaplig kompetens. Att ett sådant samarbete äger rum mellan ämnen och institutioner – och att adekvat kompetens engageras – förutsätter att programansvarig för respektive program ges ett mandat och operativt inflytande över bemanningen av dessa integrerade VFU-kurser. Själva ägandeskapet av kursen i fråga bör vara underordnad nämnda struktur. Principer för placering av integrerade VFU-kurser skulle kunna ske utifrån var tyngdpunkten gällande ämnesinnehållet ligger.

Arbetsgruppen har också tagit del av synpunkter från tidigare prefekt ILU, Helena Grundén framförda till ordförande i arbetsgruppen, en skrivelse till arbetsgruppen från tre docenters i pedagogiskt arbete samt kontakt som ordförande tagit med vice rektor Maria Jansdotter Samuelsson. Synpunkterna har beaktats innan gruppen lagt sitt förslag.

Samarbetsmodeller

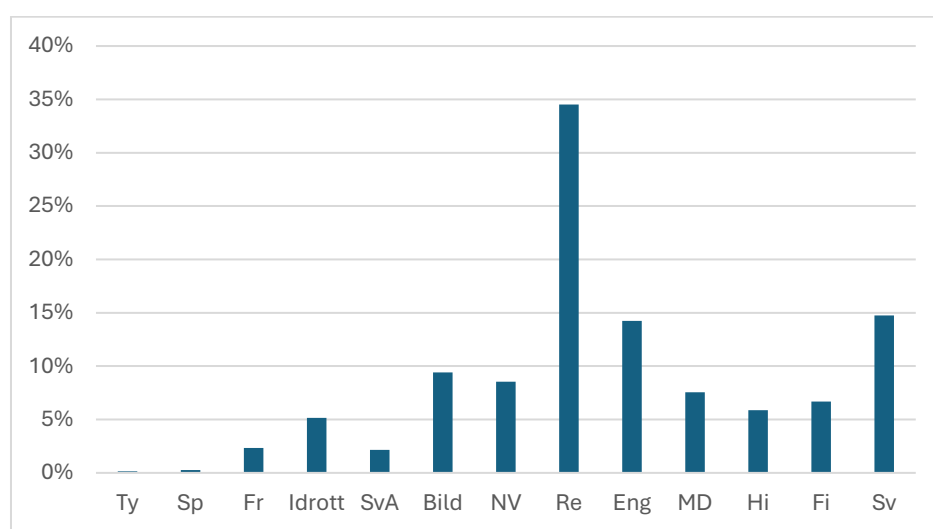
Ett förslag är att gruppera ämnen utifrån närliggande ämnen inom samma områden och skapa samarbeten kring forskning och utbildning via kluster. Här kan exempelvis SO-didaktik med Historia och Religion vara ett. Ett annat kan vara språk där alla språk ingår. Ett tredje kan vara NO-didaktik antingen med eller utan matematik. Till varje gruppering kan en ansvarig samordnare utses för att underlätta planering och bemanning. Klusterbildningen kan se olika ut för grundlärarprogrammen jämfört med ämneslärarprogrammen. I grundlärarprogrammen skulle ett kluster kunna vara orienteringsämnena NO och SO tillsammans med, Idrott och Bild. Men även andra kluster skulle vara effektiva utifrån programmets nuvarande uppbyggnad t ex NO och SO, matematik och svenska osv. Det kan vara svårt att hitta en logik för kluster som passar samtliga lärarprogrammens nuvarande uppbyggnad.

Ett sätt skapa ett delat ansvar mellan allmän- och ämnesdidaktiska perspektiv och säkerställa kvalitet från båda hållen i alla kurser inom lärarutbildningen är att organisatorisk dela på kursansvarig och examinatorer så att som huvudprincip ska kursansvarig eller examinator komma från antingen pedagogiskt arbete eller ett ämne. Genom att tilldela resurser till examinator kan en balans mellan båda inriktningarna genomföras och kontinuerligt bevakas.

Utlån av person till pedagogiskt arbete – genomgång av Retendo

Retendo är Högskolans stöd för personalplanering med avdelningschef/ledare som yttersta ansvarig men med ämnes- och eller programansvariga (ev. andra) som beredande i planeringen. Retendo hanterar samarbeten i kurser (forskning och olika uppdrag) som inlån av personal till det ämne som är ansvarig för kurs (forskningsprojekt eller annat). Ersättningsmodellen bygger på att ämne som lånar ut personal ersätts med intäkter som motsvarar inlånad personals lönekostnad (med LKP och OH). Ersättningsmodellen är inte en effekt av Retendo utan en modell som funnits redan tidigare. Konsekvensen av modellen är att tid

för kompetensutveckling som belastar grundutbildningen inte ersätts. Detta är inget större problem om ett ämnes utlån är marginella och ämnet själv lånar in personal i samma utsträckning. Gällande utlån från didaktiska ämnen till pedagogiskt arbete är totalen av utlånad personal för kurser inom lärarutbildningarna (OBS ej forskning, forskarutbildning eller annat) 7,5 heltider (av 24 heltider som bemannar kurser inom pedagogiskt arbete) vilket inte uppvägs av motsvarande utlån till de didaktiska ämnena från pedagogiskt arbete vilket omfattar knappt en heltid. Det uppstår två problem (minst) i detta: det första är som redan nämnts att ersättning för kompetenstid från grundutbildningsanslag inte förs över till de didaktiska ämnena utan behöver hanteras inom dessa ämnen från studentintäkter i egna kursintäkter. Det andra är att det inte är möjligt att förstärka ämnena genom rekryteringar av personal då arbetsuppgifterna som ska göras är inom kurser i pedagogiskt arbete. Som redan påpekats leder detta till utarmning av de didaktiska ämnena. Diagrammet nedan visar andel av total personal som är utlånad till pedagogiskt arbete. Arbetsgruppen föreslår att ersättningsmodell för lån av personal ses över så att kompetenstid som bekostas av grundutbildning också ersätts ämne som lånar ut. Låneverksamheten kommer att vara viktig inom lärarutbildningarna oavsett kursgivande ämne.

Andel av total personal i heltidsekvivalenter som lånats ut till pedagogiskt arbete.

Uppgift c)

Föreslå organisatorisk placering av de lärare som idag är anställda i pedagogiskt arbete.

Arbetsgruppen har inte aktivt jobbat med denna uppgift. Vi ser inte att arbetsgruppen på individnivå kan föreslå organisatorisk omplacering. Detta är en uppgift för chefslinjen i dialog med personer som kan beröras av att kurser flyttas. Det är inte enbart flytt av kurser som är viktig utan hur ämnena bygger ämnesmiljöer med kvalitet i både forskning och utbildning. Att föreslå organisatorisk flytt av personal som konsekvens av hur kurser man undervisar i är placerade är alltså för snävt.

Förslag från arbetsgruppen för vidare hantering av de tre uppgifterna a- c.

- a) Slutfört av arbetsgruppen är att bereda förslag för ämnesdefinition Pedagogiskt arbete och Bild. Fortsatt arbete fram till rektorsbeslut görs av ämnesansvariga med bistånd av i-LUN-ledamoten Ewa Wäckelgård. Avslutas under ht25.

Beredning av ämnesdefinitioner för Matematikdidaktik och Naturvetenskap görs av respektive ämnesansvarig inför i-LUN, UFN och rektorsbeslut med bistånd av i-LUN-ledamoten Ewa Wäckelgård. Avslutas under ht25.

Nedläggning av ämnena Biologi, Kemi och Pedagogik bereds av respektive ämnesansvarig inför rektorsbeslut.

Det blir en fråga för LUN från 2026 (ev. via Utbildningsutskottet) att utreda former för förskollärarytbildnings organisation.

i-LUN uppdrar åt institutionerna att göra kompetensförsörjningsplaner för de ämnesdidaktiska ämnena som kan fungera som underlag för placering av kurser och personal (uppgift b och c) i de nya lärarprogrammen samt i övrigt för att stärka ämnet som utbildnings- och forskningsmiljö. Kompetensförsörjningsplanerna måste synkas för att täcka behov (utan stora överlapp eller glapp) i både forskning och utbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. i-LUN/LUN samordnar synkningen.

- b) Ämneskurser som nu är placerade i pedagogiskt arbete kan flyttas till ämnesdidaktiska ämnen, vilket sammantaget är fyra kurser inom GLP: samhällsorienterande ämnen, kommunikation och berättande och två examensarbetskurser.

UVK-kurserna och VFU ligger fortsatt kvar inom pedagogiskt arbete i nuvarande utformning av programmen.

I arbetet med att ta fram nya kurser för lärarprogrammen med start 2027 måste kursplacering vara en fortsatt viktig uppgift.

Utveckla samarbetsmodeller (kluster, dela upp kursansvar och examinator på två ämnen, eller annan modell) i de nya lärarprogrammen som också implementeras i de pågående under deras kvarvarande tid.

Ersättningsmodellen för lån av personal ses över så att kompetenstid som bekostas av grundutbildningsanslaget också ersätts ämne som lånar ut. In- och utlån kommer att vara en viktig del i att bemanna lärarutbildningskurser oavsett vilket ämne som äger kurserna. Utlån av personal ska inte påverka ett ämnes möjligheter att rekrytera personal om personalbrist uppstår och tid för utlån ingår i den anställning som man rekryterar till.

- c) Flytt av personal för att stärka ämnesdidaktiska miljöernas forskning och utbildning uppdras åt prefekter, avdelningschefer och ämnesansvariga att genomföra i dialog med enskilda lärare eller grupper av lärare. Motsvarande ska göras för pedagogiskt arbete. Bör utgå från kompetensförsörjningsplan som nämns under a).

Bilaga: Tabell kurser i GLP och ÄLP som diskuterats för flytt/ej flytt.

Bilaga

Kurstabell GLP. Färgkoder:

Grönt indikerar att arbetsgruppen anser att kursen är flyttbar.

Blå färg indikerar att arbetsgruppen har kommit fram till att kurserna bör ligga kvar på PA.

Lila färg indikerar att arbetsgruppen anser att kurserna ska ligga kvar på PA.

Se rapporten hur arbetsgruppen motiverar sitt förslag.

Kurs	Placeringsförslag			Inlån PA 2024
	Avdelningschef PA Anna Åkerstedt	Programansvariga	Ämnesansvariga	
Ämneskurs: Samhällsorienterande ämnen, årskurs 4-6 (GPG3CL), 30 hp	Religion eller historia vid IKS. Är det möjligt att flytta den personal som nu undervisar från PA?	Kan flyttas till historia eller religion.	Hi: Kan flyttas	Av totalt 1473 tim ligger 619 tim på lärare i SO-ämnena.
Ämneskurs: Kommunikation och berättande, F-3 (GPG2YG), 15 hp	Svenska. Var tidigare placerad där. inlånen ökar för ämnet svenska, under förutsättning att personalen är densamma och har samma hemvist. Är det en möjlighet att flytta den personalen? Svenska är bästa placering som värdämne för kursen då alla lärarstudenter läser svenska. Viktigt att lärare bild och andra ämnen medverkar i kursen.	Kan flyttas till svenska.	Svenska: flytta kurs till svenska. Bild kan också tänka sig kursansvar.	Av totalt 875 tim ligger 577 tim på Bild (mest) och SvA. Inga timmar på Sv.
UVK: Skolväsendets historia och samhällsuppdrag, F-3 (PG1053), 15 hp	Skolväsendets historia är en mindre del av kursen jämfört med samhällsuppdraget. Den bör därför ligga kvar på PA.	Läroutbildningsutredningen indikerar nedtonat om detta möjligen motiv till att inte flytta kursen.	Hi: kan flyttas har kompetens inom ämnet.	Av totalt 2286 tim ligger 720 tim på Hi (mest), Re och Eng.
UVK: Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning för grundlärare, F-3 (APG244)	---	Bör inte flyttas, ett helhetsgrepp på utbildningsvetenskaplig forskning (UVF) bärs bäst upp av PA som har huvuddelen av högskolans UVF med forskarutbildning i PA.		Av totalt 719 tim ligger 264 tim på NV (mest) och MD.
Examensarbete del 1, F-3/4-6 (GPG2E6/GPG2E7), 15 hp och examensarbete del 2, F-3/4-6 (APG246/APG247), 15 hp	Inriktningarna läggs ut som kurser i respektive ämne, precis som på ämneslärarprogrammet vid ISLL (svenska, engelska), IIT (matematikdidaktik), IKS (SO, bild) och IHOV (NO, idrott). I dagsläget innebär kursen mycket administration året runt för avdelningschef i pedagogiskt arbete (ca 1 timme/arbetsdag varje vecka i snitt), skulle flyttas till chefer i respektive ämne. Tungt administrativt även för kursansvarig	Kan flyttas från PA till respektive ämne (Sv, Ma, Eng, NO, SO, Idrott, Bild)	Lite olika ingångar från ämnena: Problematisering för ämnen med ett fåtal studenter i en grupp, bättre med samläsning för att öka gruppstorleken. Även problematisering för ämnen med mga studenter om man måste lägga ett max-antal.	Del 1: Av totalt 2500 tim ligger 1820 tim på didaktiska ämnena inom GLP. Del 2: Av totalt 2041 tim ligger 1106 på didaktiska ämnena inom GLP.
UVK: Didaktik och ledarskap F-3/4-6 (PG1082 - PG1083), 15 hp inklusive VFU (Sv, Ma)	De kurser som finns i pedagogiskt arbete är UVK/VFU kurser, som bör ligga kvar i pedagogiskt arbete. VFU-kurserna bygger delvis på ämnesdidaktik, då studenterna behöver undervisa i något ämne, men huvudfokus är annat innehåll t.ex. ledarskap, sociala relationer och elevers utveckling och lärande.	Bör inte flyttas, risk att progression och länkning försvinner mellan de fyra kurserna som integrerar ämnesdidaktik och UVK med VFU. Lärare med UVK-kompetens finns utspridd inom flera ämnena. Enklarest att samordna bemanning med kursansvar inom PA. Motiveras också av att progression och länkning	Viktigt att finnas med i UVK-delarna med mer ämnesdidaktik.	Av totalt 2026 tim ligger 726 fördelat på Bild, MD, NV. (Förslag i remissen juni-24 att flyttas till MD.)
UVK: Utveckling och lärande, F-3/4-6 (GPG2Y4-GPG2Y5), 15 hp Inklusive VFU (NO, SO Teknik och Bild för 4-6)				Av totalt 1669 tim ligger 541 fördelat på Idrott, NV och Hi. Två lärare har mer tid än andra tid i kursen: Anita Johansson Sand

	Tillägg: Om UVK/VFU kurser tvingas att flytta från pedagogiskt arbete, så kan kluster Skolväsendets historia och samhällsuppdrag och Vetenskapsteori som möjliga att flytta, men inte optimalt då dessa är UVK-kurser	underlättas av att kurserna samlas under samma ämnesansvar.		(NV) 416 tim och Anna-Maria Segeblad (PA)
UVK: Sociala relationer, konflikter och makt i grundskolan, (GPG2LZ) 15 hp inkl VFU (Sv, Eng)				Av totalt 1417 tim ligger 406 tim i Eng
UVK: Utvärdering och utvecklingsarbete, F-3 (APG276-APG275) 15 hp inklusive VFU	Framhålls från samtliga (Avdelningschef PA, programansvariga och ämnesansvariga) att integrera ämnesdidaktik och UVK med VFU är en bra modell och ska inte ändras oavsett var kurserna ligger. Alltså inte splittra i två 7,5 hp-kurser med UVK separat.			Av totalt 1396 tim ligger 5 tim utspritt som entimmespass på andra ämnen.

Grundlärarprogrammet F-3

Skolväsendets historia och samhällsuppdrag, 15 hp	15 hp	Termin 1
Svenska, 15 hp	15 hp	
Matematik, 15 hp	15 hp	Termin 2
Didaktik och ledarskap 15 hp, inkl. VFU 7,5 hp	15 hp	
Tematisk kurs SO, NO, Teknik, 30 hp	15 hp	Termin 3
	15 hp	
Utveckling och lärande, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp	15 hp	Termin 4
Engelska, 15 hp	15 hp	
Svenska, 15 hp	15 hp	Termin 5
Text, kommunikation och lärande, 15 hp	15 hp	
Sociala relationer, konflikter och makt, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp	15 hp	Termin 6
Matematik 15 hp	15 hp	
Specialpedagogik, pedagogisk dokumentation och bedömning 7,5 hp	15 hp	Termin 7
Vetenskapsteori o utb.vetenskaplig forskning 7,5 hp	15 hp	
Examensarbete 1, 15 hp		
Examensarbete 2, 15 hp	15 hp	Termin 8
Utvärdering och utvecklingsarbete, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp	15 hp	

Grundlärarprogrammet 4-6

Skolväsendets historia och samhällsuppdrag, 15 hp			15 hp	Termin 1
Svenska, 15 hp			15 hp	
Matematik, 15 hp			15 hp	Termin 2
Didaktik och ledarskap 15 hp, inkl. VFU 7,5 hp			15 hp	
Bild 30 hp	SO-ämnena 30 hp	NO-ämnena och teknik, 30 hp	15 hp	Termin 3
			15 hp	
Utveckling och lärande, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp			15 hp	Termin 4
Engelska, 15 hp			15 hp	Termin 5
Svenska, 15 hp			15 hp	
Engelska, 15 hp			15 hp	Termin 6
Sociala relationer, konflikter och makt, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp			15 hp	
Matematik, 15 hp			15 hp	Termin 7
Specialpedagogik, pedagogisk dokumentation och bedömning, 7,5 hp			15 hp	Termin 8
Vetenskapsteori o utb.vetenskaplig forskning 7,5 hp Examensarbete 1, 15 hp			15 hp	
Examensarbete 2, 15 hp			15 hp	Termin 9
Utvärdering och utvecklingsarbete, 15 hp inkl. VFU 7,5 hp			15 hp	

Bilaga 1 Kurstabell ÄLP.

Blå färg indikerar att arbetsgruppen har kommit fram till att kurserna bör ligga kvar på PA.

Lila färg indikerar att arbetsgruppen anser att kurserna ska ligga kvar på PA.

Se rapporten hur arbetsgruppen motiverar sitt förslag.

Kurs	Placeringsförslag			Inlån PA 2024
	Avdelningschef PA Anna Åkerstedt	Programansvariga	Ämnesansvariga	
UVK: Skolväsendets historia och samhällsuppdrag, ÄLP (GPG32A), 15 hp	----		Hi: kan flyttas har kompetens inom ämnet.	Av totalt 1209 tim ligger 833 tim på Hi, Eng och Fr.
UVK: Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning för ÄLP (APG24E), 7,5 hp	---		--	Av totalt 793 tim ligger 233 tim på Fi Palle Leth.
UVK: Bedömning och betygssättning ÄLP (APG24D), 7,5 hp	--			Av totalt 622 tim ligger 90 tim på
UVK: Sociala relationer, konflikter och makt i grundskolan, ÄLP (GPG2S9) 7,5 hp	--			Av totalt 617 tim ligger 20 tim i didaktiska ämnen
UVK: Utvärdering och utvecklingsarbete, ÄLP (APG24S), 7,5 hp	--			Av totalt 514 tim ligger 127 tim fördelat framförallt på MD, Åke Hestner
UVK: Didaktik och ledarskap ÄLP (GPG326/GPG327) inklusive VFU, 15 hp	Stora delar av programmets kurser ligger i andra ämnen än pedagogiskt arbete. De kurser som finns i pedagogiskt arbete är UVK/VFU kurser, som bör ligga kvar i pedagogiskt arbete. VFU-kurserna bygger delvis på ämnesdidaktik, då studenterna behöver undervisa i något ämne, men huvudfokus är annat innehåll t.ex. ledarskap, sociala relationer och elevers utveckling och lärande.	Bör inte flyttas, risk att progression och länkning försvinner mellan de fyra kurserna som integrerar ämnesdidaktik och UVK med VFU. Lärare med UVK-kompetens finns utspridd inom flera ämnena. Enklart att samordna bemanning med kursansvar inom PA. Motiveras också av att progression och länkning underlättas av att kurserna samlas under samma ämnesansvar.	Viktigt att finnas med i UVK-delarna med mer ämnesdidaktik.	Av totalt 1317 tim ligger 926 fördelat på MD, Bild, Hi, Re, Sv, Fr (Förslag i remissen juni-24 att flyttas till MD.)
Utveckling och lärande ÄLP (GPG328/GPG329) inklusive VFU, 15 hp				Av totalt 1133 tim ligger 286 fördelat främst på Eng. på Marcia Markus
VFU ämne 1 och 2 ÄLP (APG28R/APG28S), 15 hp				Av totalt 1496 tim ligger 477 tim fördelat främst på MD, Re, Fr (med cirka 100 tim vardera)

Ämneslärarprogrammet Högskolan Dalarna		
Åk 7-9		Gymnasieskolan
Termin 1	Ämne 1 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp	Ämne 1 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
Termin 2	Ämne 1 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp	Ämne 1 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
Termin 3	Skolväsendets hi. o sh-uppdrag (a) 7,5 hp	Ämne 1 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
	Didaktik och ledarskap - inkl. VFU i ämne 1, 15 hp	
	Skolväsendets hi. o sh-uppdrag (b) 7,5 hp	
Termin 4	Ämne 2 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp	Skolväsendets hi. o sh-uppdrag (a) 7,5 hp Didaktik och ledarskap - inkl. VFU i ämne 1, 15 hp Skolväsendets hi. o sh-uppdrag (b) 7,5 hp
Termin 5	Ämne 2 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp	Ämne 2 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
Termin 6	Utveckling och lärande - inkl. VFU i ämne 2, 15 hp	Ämne 2 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
	Bedömning och betygsättning, 7, 5 hp	
	Soc. rel., konflikter och makt, 7,5 hp	
Termin 7	Vet.teori o utbildningsvet. forskn, 7,5 hp	Ämne 2 - inkl. ämnesdidaktik, 30 hp
	VFU, ämne 1 och 2, 15 hp	
	Utvärd. o utv.arbete, 7,5 hp	
Termin 8	Examensarbete - i antingen ämne 1 eller ämne 2, 30 hp	Utveckling och lärande - inkl. VFU i ämne 2, 15 hp Bedömning och betygsättning, 7, 5 hp Soc. rel., konflikter och makt, 7,5 hp Vet.teori o utbildningsvet. forskn, 7,5 hp
Termin 9		VFU, ämne 1 och 2, 15 hp Utvärd. o utv.arbete, 7,5 hp
Termin 10		Examensarbete - i antingen ämne 1 eller ämne 2, 30 hp

Ämneskurs
Ämneskurs
UVK-kurs

BESLUT

Beslutsdatum
2025-10-16

Beslutsfattare
Läraryrskommittén

Diarienummer
Ange diarienummer

Slutrapport från i-LUNs arbetsgrupp för utredning av pedagogiskt arbete

Beskrivning av ärendet

Arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete har presenterat slutrapport och i-LUN har ställt sig bakom rapporten. Rapporten utgår från de uppgifter som nämnden gett arbetsgruppen i uppdrag att utreda och lämna förslag på. Uppgifterna från i-LUN utgår i sin tur från ett rektorsuppdrag. Detta innebär att förslag från arbetsgruppen ska återrapporteras och ev. beslutas av rektor.

Hantering av ämnen som tidigare tillhört Institutionen för läraryrskommittén

Den del av arbetsgruppens uppdrag att lämna förslag inför rektorsbeslut på definition av pedagogiskt arbete är redan i process. i-LUN har också uppdragit åt arbetsgruppen att också bereda förslag på ämnesdefinitioner för Bild, Matematikdidaktik och Naturvetenskap. i-LUN har också i och med godkännande av rapportens förslag ställt sig bakom att lägga ned ämnen som tidigare tillhört Institutionen för läraryrskommittén och som idag är utan personal, Pedagogik, Kemi, Biologi. Process för detta har också inletts.

Förslag från arbetsgruppen gällande placering av kurser

Centralt i arbetsgruppens uppdrag har varit att förslå flytt av kurser från pedagogiskt arbete till de didaktiska ämnena.

Ämneskurser som nu är placerade i pedagogiskt arbete föreslås flyttas till ämnesdidaktiska ämnen, sammantaget fyra kurser inom grundskolläraryrskommittén: Samhällsorienterande ämnen, Kommunikation och berättande samt två examensarbetskurser.

UVK-kurser och VFU ligger fortsatt kvar inom pedagogiskt arbete i de befintliga läraryrskommittén. I arbetet med att ta fram nya kurser för kommande läraryrskommittén med start 2027 måste kursplacering vara en fortsatt viktig uppgift.

Arbetsgruppen uppmärksammar i rapporten att de didaktiska ämnena behöver stärkas för att kunna ansvara för ett större antal kurser än de gör idag.

Förslag från arbetsgruppen gällande flytt av personal

Omplacering av personal måste sikta på att stärka ämnesdidaktiska miljöernas forskning och utbildning. Ansvar för omplacering ligger på prefekter och avdelningschefer att genomföra i samråd med ämnesansvariga och i dialog med enskilda lärare eller grupp av lärare. Alternativ till omplacering är att rekrytera ny personal med relevant kompetens för att stärka ämnena. Därför uppdras institutionerna att göra kompetensförsörjningsplaner för de didaktiska ämnena och pedagogiskt arbete som underlag för en smidigare och mer långsiktig personalplanering i läraryrskommittén än idag.

Kompetensförsörjningsplanerna måste synkas med varandra för att täcka behov (utan stora överlapp eller glapp) i både forskning och utbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. i-LUN/LUN samordnar synkning och tar fram en plan för arbetet som inleds med kartläggning av nuvarande ämnes- och professionskompetens inom ämnena som ingår i lärarutbildningarna.

En styrka i Högskolans lärarutbildningar är samarbetet i program och kurser mellan de olika ämnena. Arbetsgruppen föreslår att olika former för mer strukturerat samarbete i kurser (t.ex. kluster, dela upp kursansvar och examinator på två ämnen, eller andra idag fungerande former) tas fram med sikte på att implementeras i de nya lärarprogrammen men så långt det går även i de nuvarande program. i-LUN ges i uppdrag att inventera idag fungerande former och undersöka om det behövs stärkas upp med ytterligare varianter.

Ersättningsmodellen för lån av personal måste ses över så att kompetenstid som bekostas av grundutbildningsanslaget ersätts ämne som lånar ut personal. In- och utlån kommer att vara en viktig del i att bemanna lärarutbildningskurser oavsett vilka ämne som äger kurserna. Utlån av personal till kurser som ligger på andra ämnen ska inte påverka ett ämnes möjligheter att rekrytera personal utan ska vara en likvärdig grund för rekrytering som behov i ämnets egna kurser. Ett flerårigt avtal om bemanningsansvar mellan ämnena som samarbetar i kurs ger framförhållning och stabilitet i kursbemanning och underlag för kompetensförsörjning. Avdelningen för ledningsstöd och ekonomi uppdras att se till att kompetensutvecklingstid inkluderas i ersättningen för utlån.

Beredning av ärendet

Arbetsgruppens rapport godkändes på i-LUN den 2 oktober. Förslag enligt ovan godkändes av i-LUN 16 oktober.

Beslutets implementering

???

Beslut

I-LUN beslutar

- ???

Jonas Tosteby

Vicerektor utbildning, ordförande i-LUN

Ewa Wäckelgård, ordförande i arbetsgruppen

Föredragande

Bilaga

Arbetsgruppens slutrapport

Delges
Ange namn.

BESLUT

Beslutsdatum
2025-10-02

Beslutsfattare
Läraryrskommittén

Diarienummer
C 2024/1472

Slutrapport från i-LUNs arbetsgrupp för utredning av pedagogiskt arbete

Beskrivning av ärendet

Slutrapporten sammanfattar arbetsgruppens arbete under våren 2025 med syftet att vara en grund för fortsatt arbete med de uppgifter som i-LUN tilldelat gruppen. Dessa uppgifter är:

- Definiera ämnet och avgränsa det gentemot andra ämnen, innefattande överväganden avseende ämne/resursämne och eventuella (huvud)områden. Ett möjligt sådant ämnesområde skulle kunna vara förskolepedagogiskt område.
- Föreslå organisatorisk placering av de kurser som idag finns samlade under pedagogiskt arbete med tillhörande budgetering. Göra en översyn av eventuellt revideringsbehov av kurs- och utbildningsplaner.
- Föreslå organisatorisk placering av de lärare som idag är anställda i pedagogiskt arbete.

Förslag från arbetsgruppen för vidare hantering av de tre uppgifterna.

- Slutfört av arbetsgruppen är att bereda förslag för ämnesdefinition Pedagogiskt arbete och Bild. Fortsatt arbete fram till rektorsbeslut görs av ämnesansvariga med bistånd av i-LUN-ledamoten Ewa Wäckelgård. Avslutas under ht25.

Beredning av ämnesdefinitioner för Matematikdidaktik och Naturvetenskap görs av respektive ämnesansvarig inför i-LUN, UFN och rektorsbeslut med bistånd av i-LUN-ledamoten Ewa Wäckelgård. Avslutas under ht25.

Nedläggning av ämnena Biologi, Kemi och Pedagogik bereds av respektive ämnesansvarig inför rektorsbeslut.

Det blir en fråga för LUN från 2026 (ev. via Utbildningsutskottet) att utreda former för förskolläraryrskommitténs organisation.

i-LUN uppdrar åt institutionerna att göra kompetensförsörjningsplaner för de ämnesdidaktiska ämnena som kan fungera som underlag för placering av kurser och personal (uppgift b och c) i de nya lärarprogrammen samt i övrigt för att stärka ämnet som utbildnings- och forskningsmiljö. Kompetensförsörjningsplanerna måste synkas för att täcka behov (utan stora överlapp eller glapp) i både forskning och utbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. i-LUN/LUN samordnar synkningen.

- b) Ämneskurser som nu är placerade i pedagogiskt arbete kan flyttas till ämnesdidaktiska ämnen, vilket sammantaget är fyra kurser inom GLP: samhällsorienterande ämnen, kommunikation och berättande samt två examensarbetskurser.

UVK-kurserna och VFU ligger fortsatt kvar inom pedagogiskt arbete i nuvarande utformning av lärarprogrammen.

I arbetet med att ta fram nya kurser för lärarprogrammen med start 2027 måste kursplacering vara en fortsatt viktig uppgift.

Utveckla samarbetsmodeller (kluster, dela upp kursansvar och examinator på två ämnen, eller annan modell) i de nya lärarprogrammen som också implementeras i de pågående under deras kvarvarande tid.

Ersättningsmodellen för lån av personal ses över så att kompetenstid som bekostas av grundutbildningsanslaget också ersätts ämne som lånar ut. In- och utlån kommer att vara en viktig del i att bemanna lärarutbildningskurser oavsett vilket ämne som äger kurserna. Utlån av personal ska inte påverka ett ämnes möjligheter att rekrytera personal om personalbrist uppstår och tid för utlån ingår i den anställning som man rekryterar till.

- c) Flytt av personal för att stärka ämnesdidaktiska miljöernas forskning och utbildning uppdras åt prefekter, avdelningschefer och ämnesansvariga att genomföra i dialog med enskilda lärare eller grupper av lärare. Motsvarande ska göras för pedagogiskt arbete. Bör utgå från en samlad kompetensförsörjningsplan för det utbildningsvetenskapliga området som nämns under a).

Föreslås vidare att arbetsgruppen avslutar sitt arbete efter att i-LUN beslutat ställa sig bakom rapporten.

Beredning av ärendet

Rapporten har presenterats på i-LUNs första höstsammanträde den 21 augusti och diskuterades. Det föranledde inte till några större ändringar i rapporten. Några mindre förtydligande justeringar har gjorts i rapporten till i-LUN 18 september.

Beslutets implementering

Efter godkännande av rapporten går rapporten vidare för rektorsbeslut.

Beslut

I-LUN beslutar

- i-LUN beslutar att ställa sig bakom rapporten i sin helhet.
- Arbetsgruppen för utredning av pedagogiskt arbete upphör.

Jonas Tosteby

Vicerektor utbildning, ordförande i-LUN

Ewa Wäckelgård, ordförande i arbetsgruppen

Föredragande

Bilaga

Arbetsgruppens slutrapport

Delges

Ange namn.

BILAGA 4

BESLUT

Beslutsdatum
2025-05-15

Beslutsfattare
Lärarytbildningsnämnden

Diarienummer
C 2025/1289

Återremittering utbildningsvetenskapligt forskningscentrum

Beskrivning av ärendet

I rektors beslut om uppdrag för den interimistiska lärarytbildningsnämnden (C 2024/1233) ges följande uppdrag:

- Föreslå rektor hantering av forskningscentrum CLÄSK, i detta innefattas förslag till rektorsbeslut om inrättande, organisatorisk placering, sammansättning av centrumråd samt utseende av centrumledare.

Beredning av ärendet

I samband med den interimistiska lärarytbildningsnämndens möte 2025-01-23 föreslogs att ärendet skulle beredas av nämndens forsknings- och forskarytbildningsutskott, vilket även beslutades av nämnden 2025-02-06 (C 2025/256).

Ärendet har sedan diskuterats på forsknings- och forskarytbildningsutskottets möte 2025-04-15 med utgångspunkt i rektors beslutade Regler för forskningscentrum (C 2023/914), tidigare inskickad Ansökan om att inrätta forskningscentrumet "Centrum för forskning om läs- och skrivdidaktik (CeLÄSK)" samt beskrivningar av redan inrättade forskningscentra (SERC, CeTLeR, KIPS) som finns tillgängliga på högskolans hemsida.

Utskottet anser att frågan om ett utbildningsvetenskapligt område behöver beredas i en bredare process som inkluderar fler än en forskargrupp, eftersom det blir svårt att inrätta mer än ett sådant centrum. Vidare menar utskottet att det finns goda förutsättningar att inrätta ett tvärvetenskapligt och institutionsövergripande utbildningsvetenskapligt forskningscentrum där flera forskargrupper kan ingå, inklusive den nuvarande läs- och skrivdidaktiska gruppen. Dock anser utskottet att framtagandet av ett sådant centrum bör initieras först efter att en tydlig benämning, struktur och organisation av högskolans utbildningsvetenskapliga forskning har beslutats.

Beslutets implementering

Förslaget till hantering av frågan om forskningscentrum CLÄSK har därefter rapporterats på I-LUNs sammanträde 2025-04-16 där förslaget till beslut tillstyrktes.

Beslut

Nämnden beslutar

- Att föreslå rektor att frågan om inrättande av ett utbildningsvetenskapligt forskningscentrum återremitteras till den ordinarie lärarytbildningsnämnden LUN

Jonas Tosteby

Ordförande I-LUN

Mats Tegmark och Boglárka Straszer

Föredragande

Signerats av: Boglárka Straszer (HDA), 2025-05-23 Mats Tegmark (HDA), 2025-05-23

Signerats av: Jonas Tosteby (HDA), 2025-05-23

Bilaga

Ange eventuella bilagor

Delges

Ange namn.

Signerats av: Boglárka Straszer (HDa), 2025-05-23 Mats Tegmark (HDa), 2025-05-23

Signerats av: Jonas Tosteby (HDa), 2025-05-23

BILAGA 5

BESLUT

Beslutsdatum
2025-11-27

Beslutsfattare
Lärarytbildningsnämnden

Diarienummer
C2024/1233

Förslag på hur medel för lärarytbildningsrelaterad forskning ska definieras, urskiljas och fördelas

Beskrivning av ärendet

I rektorsbeslutet om uppdrag till den interimistiska lärarytbildningsnämnden (I-LUN) från 2024-12-02 (C2024/1233) angavs följande:

- Föreslå hur medel för lärarytbildningsrelaterad forskning ska definieras, urskiljas och fördelas utifrån den modell för fördelning av det statliga forskningsanslaget som UFN utarbetat.
- Föreslå hur medel för lärarytbildningsrelaterad uppdragsforskning ska definieras, urskiljas och fördelas (exempelvis ULF-medel, skolforskningsfond).

Beredning av ärendet

I samband med den interimistiska lärarytbildningsnämndens möte 2025-01-23 föreslogs att ovanstående ärenden skulle beredas av nämndens forsknings- och forskarytbildningsutskott, vilket även beslutades av nämnden 2025-02-06 (C 2025/256). Vid utskottets sammanträde 2025-04-29 identifierades behovet av att först *benämna* och *definiera* den i rektorsbeslutet benämnda "lärarytbildningsrelaterade" forskningen, inklusive uppdragsforskningen. Utskottet föreslog då en bredare och mer nationellt gångbar och erkänd benämning och definition: *utbildningsvetenskaplig* forskning av relevans för lärarytbildning. På så vis inkluderas all forskning inom den forskningsämnesgrupp som UKÄ och SCB benämner *utbildningsvetenskap*, vilken inkluderar forskningsämnena pedagogik (inkl. specialdidaktik), pedagogiskt arbete, didaktik (allmäntdidaktik och ämnesdidaktik) och lärande enligt *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2025*. Vid HDA finns idag ingen utbildningsvetenskaplig forskning av relevans för lärarytbildningen som inte kan definieras utifrån dessa forskningsämnen, varför utskottet föreslår att endast benämningen *utbildningsvetenskap/ utbildningsvetenskaplig* forskning används framgent.

Frågan om hur den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten ska kunna *urskiljas* från övrig (icke utbildningsvetenskaplig) forskning har också beretts inom I-LUNs forsknings- och forskarytbildningsutskott. Här menar utskottet att samtliga fem fördelningsnycklar som idag används för fördelning av institutionernas basanslag för forskning bör ligga till grund för att urskilja den utbildningsvetenskapliga forskningen från övrig forskning. Att endast utgå från antal HST inom de grundläggande lärarytbildningsprogrammen tar inte hänsyn till omfattningen av den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten i sin helhet och inte heller till de fristående kurser, magisterprogram och uppdragsytbildningar som också bedrivs inom det utbildningsvetenskapliga området. Hur den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten i form av 1) erhållna externa forskningsmedel, 2) publikationer, 3) personår disputerade, 4) antal doktorander och 5) antal HST ska kunna urskiljas från övrig, icke-utbildningsvetenskaplig forskningsverksamhet, redovisas i beslutsförslagen nedan.

Frågan om hur det statliga forskningsanslaget ska *fördelas* inom det utbildningsvetenskapliga området har också beretts inom forsknings- och forskarutbildningsutskottet som gör bedömningen att urskiljningen av den utbildningsvetenskapliga forskningen från den övriga endast bör ligga till grund för fördelningen av de anslagsmedel som inte går åt till att finansiera disputerade lärares schabloner enligt arbetstidsavtalet.

Förslaget till hur medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska definieras, urskiljas och fördelas har inledningsvis beretts i nuvarande arbetsgrupp respektive styrgrupp för ULF (Utbildning, Lärande, Forskning), där både forskare från HDA och representanter för skolhuvudmännen ingått. Detta förslag, som även utgår från de nationella riktlinjerna för UFL, har sedan förankrats och diskuterats i forsknings- och forskarutbildningsutskottet.

Beslut

Den interimistiska lärarutbildningsnämnden föreslår rektor att besluta följande:

- Att lärarutbildningsrelaterad forskning vid Högskolan Dalarna, oavsett finansieringsform, benämns och definieras som *utbildningsvetenskaplig* forskning, i enlighet med *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2025*.
- Att urskiljningen av den utbildningsvetenskapliga forskningen från övrig, icke-utbildningsvetenskaplig forskning, utgår från samma fem fördelningsnycklar som utarbetats av UFN genom:
 - Att erhållna externa forskningsmedel inom det utbildningsvetenskapliga området fr.o.m. 1 jan 2026 märks med UTBVET i Agresso
 - Att endast publikationer som i DiVA är kategoriserade under forskningsämnesgruppen utbildningsvetenskap urskiljs som utbildningsvetenskaplig forskning
 - Att personår disputerade (dvs. disputerade lärare som bedriver utbildningsvetenskaplig verksamhet inom utbildning, forskning, samverkan administration eller uppdrag) anges av ansvarig chef utifrån andel av tjänst i Retendo
 - Att antal doktorander inom det utbildningsvetenskapliga området urskiljs genom det forskarutbildningsämne (enligt *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2025*) respektive doktorand är antagen till enligt Ladok
 - Att antalet HST inom det utbildningsvetenskapliga området urskiljs genom registreringar i Ladok, där förutom de legitimationsgrundande lärarutbildningsprogrammen även magisterprogrammen i pedagogiskt arbete och svenska som andraspråk, liksom uppdragsutbildningar inkl. professionsprogram, ingår.
- Att andelen utbildningsvetenskaplig forskning vid respektive institution (enligt ovanstående fördelningsnycklar) ligger till grund för hur stor del av den högskoleövergripande forskningsbudgeten för utbildningsvetenskap som ska avräknas från respektive institutions basanslag.
- Att den högskoleövergripande forskningsbudgeten för samordning och strategiska satsningar, inklusive doktorandfinansiering, inom det utbildningsvetenskapliga området ägs och beslutas av LUN.
- Att basanslagen till institutionerna fördelas enligt samma principer som tidigare och därigenom finansierar alla disputerade lärares schablon för forskning, oavsett om den faller inom det utbildningsvetenskapliga området eller ej.
- Att urskiljningen av den utbildningsvetenskapliga forskningen från den övriga inom respektive institution (enligt ovanstående fördelningsnycklar) endast bör ligga till grund för fördelningen av institutionens anslagsmedel som inte går åt till att finansiera disputerade lärares schabloner enligt arbetstidsavtalet.

- Att medel för medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska benämnas, definieras och urskiljas som *utbildningsvetenskaplig samverkansforskning* och inbegripa ULF-medel, den med PUD-regionen samfinansierade skolforskningsfonden samt eventuell övrig samverkansfinansierad uppdragsforskning inom det utbildningsvetenskapliga området
- Att fördelning av medel för utbildningsvetenskaplig uppdragsforskning ska beslutas av LUN efter beredning i dess underliggande råd för samverkansforskning.

Jonas Tosteby

Ordförande I-LUN

Mats Tegmark och Boglárka Straszer

Föredragande

Bilaga

Ange eventuella bilagor

Delges

Ange namn.

BILAGA 6

BESLUT

Beslutsdatum
2020-10-02

Beslutsfattare
Lärarytildningsnämnden

Diarienummer
C 2024/1233

Föreslå hur medel för lärarytildningsrelaterad uppdragsytildning ska definieras, urskiljas och hanteras (exempelvis från Skolverket, skolhuvudmän).

Beskrivning av ärendet

I rektors beslut att inrätta utskott inom den interimistiska lärarytildningsnämnden (C2023/1233) tilldelas utskottet för utbildning uppdraget att föreslå hur medel för lärarytildningsrelaterad uppdragsytildning fördelas ska definieras, urskiljas och hanteras (exempelvis medel från Skolverket, skolhuvudmän). Ursprungligen var ärendet formulerat enligt följande: Föreslå hur medel för lärarytildningsrelaterad uppdragsytildning ska definieras, urskiljas och hanteras (exempelvis från Skolverket, skolhuvudmän).

Rörande den del av uppdraget som gäller hur lärarytildningsrelaterad uppdragsytildning ska definieras och urskiljas så finns det redan en definition av detta. Uppdragsytildning definieras i Förordning 2002:7061 såsom "utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser". Uppdragsgivaren är vanligtvis en annan myndighet, ett företag eller en organisation och den/de som deltar vanligtvis dess anställda. Utbildningen ska främst utgöra personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl, men här finns även vissa specifika bestämmelser.

Eftersom definitionen av uppdragsytildning är förordningsstyrd enligt ovan, förändrades uppdraget efter avstämning med ordförande i den interimistiska lärarytildningsnämnden till att gälla hur uppdragsytildning urskiljs, hanteras och hur medel fördelas. Utbildningsutskottet har behandlat ärendet som två delärenden eftersom uppdraget dels handlar om process och innehåll, dels ett ekonomiskt system med fördelningsmodell av medel. Nedan behandlas först med fokus på process och innehåll hur medel för lärarytildningsrelaterad uppdragsytildning ska urskiljas och hanteras. Därefter behandlas principer för en ekonomisk modell för fördelning av bland annat medel för uppdragsytildning och regleringsstyrda uppdrag, som ska möjliggöra genomförandet av sådana uppdrag. Slutligen kommer ett samlat förslag till beslut utifrån uppdragets nuvarande utformning.

Beredning av ärendet

Utbildningsutskottet har inledningsvis diskuterat uppdraget med den interimistiska lärarutbildningsnämndens ordförande som tydliggjorde uppdragets kärna och vad som tidigare har upplevts som ett problem när det gäller lärarutbildningsrelaterad uppdragsutbildning. Därefter har utskottet inhämtat information från PUD-avdelningens verksamhetsledare, avdelningsledare och verksamhetsutvecklare, högskolans ekonomichef samt förordningstexter samt i viss mån från andra lärosäten. Frågan har sedan diskuterats av utskottet.

Redan tidigt i utskottets arbete kom gruppen till insikt om att frågan om uppdragsutbildning i flera avseenden är sammankopplad med andra frågor inom lärarutbildningen och därmed inte kan lösas utan en helhetslösning. Det behövs ett ekonomiskt system som löser enskilda problem men framför allt skapar möjligheter. Genom att skapa ett system/en modell, snarare än att bara lösa enstaka problem, skapas långsiktiga, tydliga förutsättningar. Principer för fördelning av medel från uppdragsutbildning samt även inkluderat medel från till exempel regleringsstyrda uppdrag, Övningskoleprojektet, AIL, VAL, ULF och Professionsprogrammen och eventuellt också ekonomiska transaktioner mellan institutioner vid "köp av personal" togs fram. Principer för en fördelningsmodell har diskuterats med ekonomiavdelningen på Högskolan Dalarna, se Bilaga 2.

Bakgrund – Urskiljas och hanteras

Vid Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD) hanteras, på förfrågan, offerter och anbud om uppdragsutbildning från statliga myndigheter och skolhuvudmän. Se Bilaga 1 för en utförlig beskrivning av hanteringen av uppdragsutbildningar. När dessa anbud är godkända av alla parter (ÖK eller avtal) ges uppdraget i samverkan med ekonomiavdelningen ett objektnummer, diarieförs och hanteras enligt detta. Detta innebär att alla uppdragsutbildningar har ett eget specifikt objektnummer. Om till exempel ämnet engelska genomför en lärarlyftskurs ansvarar de därmed för att de timmar och övriga kostnader såsom till exempel resor eller litteratur som finns i kalkylen för kursens genomförande kopplas till detta objektnummer.

Pris för anbud beräknas på tidsåtgång för utförande av utbildningen samt administration och utveckling och fördelas sedan ut på de ämnen/avdelningar som faktiskt gör dessa timmar. Ibland kan även andra kostnader så som resor och litteratur också räknas in i anbudspriset. Detta baseras på förordningen om uppdragsutbildning som fastställer att avgiftsförordningen (1992:191) ska tillämpas. Detta innebär att högskolorna själva får bestämma avgiftens storlek och att "avgiften skall beräknas så att full kostnadstäckning uppnås".

Förståelsen för att uppdragsutbildning är viktigt för att stärka kvaliteten i lärarutbildningen behöver genomsyra Högskolans alla institutioner och avdelningar. Genom att lärarutbildare får möjlighet att träffa verkamma lärare, genom att bedriva uppdragsutbildningar, och därmed få en inblick i hur läraryrket ser ut idag och att forskare får möjlighet att formulera praktisknära problem för sin forskning blir Högskolan en relevant aktör i lärarutbildningssammanhang såväl regionalt som nationellt. Det är detta som leder till att Högskolan Dalarna är ett av de lärosäten som kan behålla sin starka ställning som aktör i de övergripande utvecklings- och

kvalitetsuppdrag som skolmyndigheter efterfrågar och som är något utöver ämnesdidaktik. Genom sådana uppdrag utvecklas också lärarutbildares kompetens inom kvalitets- och utvecklingsfrågor.

Bakgrund – Fördela medel

Det har under senaste åren, av flera anledningar, blivit en obalans mellan institutioners uppdrag gällande lärarutbildningsrelaterad uppdragsutbildning och tillförandet av ekonomiska medel. Omorganisationer och ekonomiska neddragningar har inte matchat den tidigare fungerande strukturen. Resultatet av detta har blivit att medel för olika uppdrag inte har använts enligt plan. Med ny organisation krävs en ny, anpassad modell. För att skapa långsiktighet och tydlighet föreslås en modell för fördelning av ekonomiska medel som dels utgår från de medel som löpande kommer in, dels består av sedan tidigare sparade medel (enligt ovan beskrivet).

Lärbildningarna vid Högskolan Dalarna har i uppdrag att utbilda *till* lärare (främst inom olika lärarprogram) och utbilda *för* lärare (uppdragsutbildning och olika fristående kurser). Såväl organisation som kompetens och ekonomi för dessa två uppdrag vinner på att vara, och behöver vara, starkt kopplade till varandra. En stark lärarutbildning ger ökade förutsättningar för att kunna driva kompetensutveckling för lärare. Kompetens inom skolutveckling och lärares kompetensutveckling ger ett stort kunskapsbidrag till kvalitet inom lärarprogrammen.

En vision och målsättning är att tydligare sammanföra de två områdena och därmed få större effekt av både kompetens och ekonomi. Ett tydligt steg i denna riktning är att införa en ekonomisk fördelningsmodell där medel som tillförs lärarutbildningen genom olika uppdrag fördelas ut till institutioner och ämnen som då också får ett tydligare ansvar för att arbeta i dessa uppdrag. Sådant arbete sker i vissa fall inom ramen för uppdrag i lärarutbildningsprogram och kurser, i andra fall som separata uppdrag.

Utbildningsutskottet föreslår att de medel som renderas genom uppdragsutbildning och olika projekt, till exempel uppdrag styrda genom regleringsbrev, Övningsskoleprojektet, AIL, VAL, ULF och Professionsprogrammen, redan i budgetprocessen ska fördelas ut till institutioner och ämnen. Fördelningen ska ske utifrån de olika uppdragens inriktning och områden och med långsiktighet genom planering i sexårscykler. Hur mycket som fördelas och till vilka ämnen bestäms genom fördelningsnycklar och viktning för respektive uppdrag, och i en cykel på fem till sex år för att få lämplig planeringshorisont. Med hjälp och stöd från ekonomiavdelningen bör en ny ekonomisk fördelningsmodell kunna införas redan från och med budgetåret 2026. Det är en utmaning att projekt och uppdrag inkommer med jämna eller ojämna mellanrum, delvis kopplade till studentantal och kompetensprofil. Den föreslagna modellen behöver därför utgå från prognoser. Inom sexårsperioden kan därmed både behov och ekonomi komma att variera något. Utskottets bedömning är att detta ändå är en modell att föredra så att medel kommer till avsedd användning och inte fastnar i systemen.

Beslutets implementering

Beslutet behöver gälla från och med budgetåret 2026. Lärarutbildningsnämnden ser till att det genomförs och följs upp samt tillsätter de resurser som eventuellt behöver tillsättas.

Beslut

Nämnden beslutar föreslå för I-LUN:

- att uppdragsutbildning urskiljs genom att varje avtal tilldelas specifika diarienummer och objektnummer
- att hanteringen av underlag inför avtal genomförs enligt beskrivningen i Bilaga 1
- att medel som inkommer genom avtal fördelas i enlighet med den föreslagna ekonomiska modellen, det vill säga i förväg utifrån prognoser om uppdrag/avtal. Justeringar mot prognos kan behöva göras efter hand beroende på om avtal ej ingås eller nya tillkommer.
- att kalkylen för fördelning av medel för enskilda avtal beräknas utifrån tidsåtgång för respektive ämne samt för administration och utveckling.
- att ställa sig bakom förslaget om införande av fördelningsmodellen av ekonomiska medel inom lärarutbildningen från och med budgetåret 2026 enligt Bilaga 2.
- att ekonomiavdelningen får i uppdrag att tillsammans med Utbildningsutskottet ta fram detaljerna i fördelningsnycklar och fördelningsmodell för att passa både det ekonomiska systemet och verksamheten.

Jonas Tosteby

Ordförande I-LUN

Ange namn på föredragande

Delges

Ange namn.

Bilaga 1

Definition, urskiljning och hantering av uppdragsutbildning

I-LUN:s utbildningsutskott har fått i uppdrag att föreslå hur medel för lärarutbildningsrelaterad uppdragsutbildning (exempelvis medel från Skolverket, kommuner) ska fördelas. I tillägg har också utbildningsutskottet begärt en beskrivning av hur uppdragsutbildning hanteras i dagsläget.

Definition av och avgränsningar gällande Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning definieras i Förordning 2002:7061 (hädanefter benämnd Förordningen) såsom "utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser". Uppdragsgivaren är vanligtvis en annan myndighet, ett företag eller en organisation och den/de som deltar vanligtvis dess anställda. Utbildningen ska främst utgöra personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl, men här finns även vissa specifika bestämmelser.

Enligt Förordningen får ett lärosäte endast bedriva uppdragsutbildning som anknyter till utbildning som Lärosätet har examensrätt för, undantaget polisutbildningen (§3). Vidare får uppdragsutbildning inte bedrivas på ett sådant sätt eller i en sådan omfattning att den får en negativ inverkan på den högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå som högskolan ska bedriva (§4). Uppdragsutbildning kan utgöras av både kortare och längre kurser samt kurser med eller utan högskolepoäng. En viktig bestämmelse är att även deltagare som ej i övrigt är behöriga till högskoleutbildning har rätt att delta i uppdragsutbildning samt till någon form av bevis att utbildningen är avklarad (§6).

Sammanfattning av dagens hantering av offert- och anbudsförfrågningar

Vid Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD) hanteras, på förfrågan, offerter och anbud om uppdragsutbildning från statliga myndigheter och skolhuvudmän. När dessa anbud är godkända av alla parter (ÖK eller avtal) ges uppdraget i samverkan med ekonomiavdelningen ett objektnummer, diarieförs och hanteras enligt detta. Detta innebär att alla uppdragsutbildningar har ett eget specifikt objektnummer. Om till exempel ämnet engelska genomför en lärarlyftskurs ansvarar de därmed för att de timmar och övriga kostnader såsom resor och litteratur som finns i kalkylen för kursens genomförande kopplas till detta objektnummer.

I dagsläget kommer de flesta offert- och anbudsförfrågningar kopplade till skola och utbildning antingen direkt till Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD) eller via diariet till PUD. En klar majoritet av dessa kommer från Skolverket, men vissa också från enskilda skolhuvudmän eller andra skolmyndigheter. Från Skolverket kommer mellan 35–50 olika anbudsförfrågningar/år. När en offert- eller anbudsförfrågan inkommit till PUD kontrolleras alltid att denna är diarieförd. Därefter kommuniceras den, beroende på dess innehåll, med

aktuell/a prefekt, program/ämnesansvarig och/eller avdelningsledare, och därefter med specifika utbildare med rätt kompetens för uppdraget. De som fått en förfrågan avgör sedan om de vill och kan arbeta utifrån aktuell förfrågan och om ett anbud/en offert därmed ska lämnas in. PUD stödjer och tar, i dialog och i samarbete med aktuellt/a ämne/n fram offert/anbud, dvs sammanställer beskrivningar av kursens innehåll och aktuell kompetens och övrigt som efterfrågan i anbudsförfrågan, beräknar kostnader i samråd med avdelningens ekonom, hanterar eventuella krav på missiv m.m. samt ansvarar för att skicka in anbudet/offerten. Om det blir aktuellt med en ÖK/avtal ansvarar PUD för att detta blir påskrivet av rätt person och diariefört. Denna beskrivning är en sammanfattning. Ibland förekommer fler moment i hanteringen beroende av vem som är uppdragsgivare. Det förekommer också att enskilda forskare eller ämnen får direkta förfrågningar, vilka inte alltid kommer till PUDs kännedom.

Det är viktigt att uppmärksamma att uppdragsutbildningar i stort sett alltid har verksamma lärare, skolledare eller annan skolpersonal som målgrupp. Detta innebär att lärare och föreläsare måste anpassa kursens innehåll utifrån dessa målgrupper och den aktuella skolpraktik som dessa verkar inom. Detta kräver både tid och kompetens.

Fördelning av inkommande medel för Uppdragsutbildning

Pris för anbud beräknas på tidsåtgång för utförande av utbildningen, administration samt kostnader för övrigt som efterfrågas, exempelvis litteratur. Timmarna fördelas sedan ut på de personer/avdelningar som faktiskt genomför utbildningen. Detta baseras på förordningen om uppdragsutbildning som fastställer att avgiftsförordningen (1992:191) ska tillämpas. Detta innebär att högskolorna själva får bestämma avgiftens storlek och att "avgiften skall beräknas så att full kostnadstäckning uppnås".

När det gäller offert- och anbudsförfrågningar från Skolverket förekommer idag både att Skolverket anger ett fast pris, ofta per /poäng/deltagare eller att lärosätet självt får ange pris, ibland utifrån en steg kopplad till antal deltagare. Eftersom det ofta krävs tid för utveckling av nya kurser/utbildningar samt exempelvis extra tid för examination, administration av deltagare som inte hanteras via gängse system och extra tid för samverkan med myndigheter/skolhuvudmän kan en utvecklingspott ibland behövas utöver faktiskt lärartid.

Utvecklingsmedel som eventuellt genereras via uppdragsutbildningar

Tidigare har de utvecklingsmedel som genererades via uppdragsutbildningar, med godkännande av rektorer och prefekter (eller motsvarande historiskt) använts till utveckling av såväl de aktuella uppdragsutbildningarna som lärarutbildningarna i stort. Dessutom har ett stort antal doktorander finansierats via Forskarskolan "Skolnära" i flera omgångar. Därutöver har också forskare vid Högskolan fått möjlighet till ett stort antal forskningsprojekt via den så kallade "Skolforskningsfonden", för att nämna ett par av de större satsningarna. (Se vidare Forsknings- och forskarutbildningsutskottets redogörelse i samma fråga.) Dessutom har dessa medel tidigare bidragit till att utbildare i ämnen som återkommande efterfrågas har haft möjlighet att ha lite extra utrymme i sina tjänster vid terminsstart. Att utbildare har extra

utrymme i sina tjänster för att kunna ta uppdrag som ofta kommer med kort varsel påverkar naturligtvis möjligheten för Högskolan att ta sig an uppdragsutbildningar och bidra till akademisk höjd och hög kvalitet i lärarutbildningarna.

Om ingen extra utvecklingspott får läggas på anbud för uppdragsutbildningar innebär det att de medel som kommer in via uppdragsutbildningar enbart täcker de timmar som faktiskt används för utbildning och administration. Fördelar med ett sådant förfarande är att pengar inte riskerar att ansamlas och att Högskolans anbud kan bli mer attraktiva på grund av låga kostnader. Risker med att utbildare inte får tid för utveckling av utbildningarna och en tillmötesgående hantering av deltagare är att kvaliteten försämras vilket gör att Högskolan Dalarna inte blir en attraktiv part i dessa sammanhang. Exempel på risker som vi ser är att kurser inte kan utformas efter överenskommelse, att lärare inte kan ägna kursen tillräcklig tid, att föreläsare inte får tid för inläsning av aktuell forskning för aktuella kurser, att det inte finns möjligheter till att ge tid för att utveckla nya kurser och lyssna in behov. I förlängningen kan detta innebära att Högskolan inte har möjlighet att möta upp de krav som till exempel Skolverket eller andra uppdragsgivare ställer på kurser eller själva inte har möjlighet att utveckla nya kurser med nödvändiga kompetenser som upplevs som intressanta för potentiella uppdragsgivare.

Sammantaget finns i dagsläget ingen anledning att förändra den hantering av uppdragsutbildning som har beskrivits ovan. Undantaget är att det är viktigt att i framtiden säkerställa att de medel som uppdragsutbildningen genererar för kompetensutveckling verkligen används till ändamålet och att den strategiska, dubbla nyttan skrivs fram och tydliggörs.

Bilaga 2

Förslag för modell för ekonomisk fördelning av bland annat medel för uppdragsutbildning och regleringsstyrda uppdrag uppdragsutbildning

Den övergripande principen är att de medel som renderas genom uppdragsutbildning och olika projekt, till exempel uppdrag styrda genom regleringsbrev, redan i budgetprocessen ska fördelas ut till institutioner och ämnen. Beräknad omfattning och inriktning av intäkterna bygger på prognoser. Fördelning sker till institutionerna/ämnena utifrån fördelningsnycklar som beräknas på antal poäng, studenter och viktning utifrån bidragens ändamål.

- Varje intäkt hanteras som en separat pott (t. ex. ÖS, AIL, VAL, uppdragsutbildning).
- Varje pott tilldelas en specifik fördelningsnyckel och ett viktningstal.
- Potterna slås därefter ihop till en total summa per ämne/institution.
- Med den ekonomiska tilldelningen följer tydliga uppdrag. En del av de tilldelade medlen möjliggör att kompetens finns tillgänglig för utförande av uppdrag som kommer med kort varsel eller uppdrag som på förhand inte kan specificeras.

Exempel på hur fördelning av medel skulle kunna se ut:

- Pedagogiskt arbete får X kr/år i sex år, och ansvarar samtidigt för till exempel specifika uppdrag kring VFU, uppdragsutbildning och AIL-utveckling.
- Matematikämnet får X kr/år i sex år och åläggs exempelvis att lösa uppgifter kopplade till ÖS-projektet, bemanning till Riktade insatser och uppdragsutbildning exempelvis i eventuella kurser inom Professionsprogrammen.
- Osv.

För att institutioner och ämnen ska få en samlad ekonomisk bild kan även ”köp mellan ämnen” behandlas inom samma system. Det vill säga att köp mellan ämnen planeras utifrån en sexårs-prognos. Resurserna blir på så sätt vikta för att bemanna enligt överenskomna behov, varpå viss ökad bemanning kan behövas och därmed också är finansierad för flera år framåt.

Konsekvenser

- En långsiktig plan på sex år ger ökad förutsägbarhet och överblick över ansvar och resurser.
- Institutioner och ämnen får en tydligare bild av kopplingen mellan medel och uppdrag.
- Projektansvariga och ämnesansvariga säkerställer att uppdrag genomförs i enlighet med tilldelade resurser.
- Med kontinuerlig tillförsel av resurser möjliggörs för ämnen/avdelningar att ha tillgänglig kompetens för utförande av uppdrag konferenser, utvecklingsarbeten, uppdragsutbildningar med mera.

BILAGA 7

BESLUT

Beslutsdatum
2025-12-11

Beslutsfattare
Lärarytbildningsnämnden

Diarienummer
C 2024/1233

Förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

Beskrivning av ärendet

I rektorsbeslutet om uppdrag till den interimistiska lärarytbildningsnämnden (I-LUN) från 2024-12-02 (C2024/1233) angavs följande:

- Besluta om struktur och organisation för lärarytbildningsrelaterad forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

Beredning av ärendet

I samband med den interimistiska lärarytbildningsnämndens möte 2025-01-23 föreslogs att ärendet skulle beredas av nämndens forsknings- och forskarutbildningsutskott (FoFouU), vilket även beslutades av nämnden 2025-02-06 (C 2025/256). Under året har utskottet haft 12 sammanträden där de fyra forskningsrelaterade rektorsuppdragen till I-LUN har beretts inför beslut i nämnden, vid sidan av löpande ärenden. Föreliggande ärende har varit dominerande under dessa möten då det setts som en övergripande fråga även för övriga tre rektorsuppdrag som redovisas i egna beslutsförslag. I linje med utskottets tidigare förslag till beslut om att "lärarytbildningsrelaterad forskning" härnäst ska benämnas "utbildningsvetenskaplig forskning av relevans för lärarytbildning" används även i detta förslag begreppet utbildningsvetenskap.

Inledningsvis genomfördes en analys av de möjligheter och utmaningar som tidigare och nuvarande organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildning har inneburit. Denna analys resulterade i att utskottet formulerade ett fyra centrala utgångspunkter för sitt förslag till ny struktur och organisation för området. Ambitionen har varit att behålla de strukturer som tjänat den övergripande forskningsverksamheten väl och att rätta till det som inte fungerat tillfredsställande.

Bifogade förslag på struktur och organisation av utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildning har löpande rapporterats och stämts av på I-LUN:s sammanträden för att kunna utgöra underlag för det förslag på övergripande organisation för hela lärarytbildningsområdet (utbildning, forskning, samverkan) som I-LUN gemensamt ska lämna till rektor vid årsslutet. Även de förslag till organisation av en permanent lärarytbildningsnämnd som tagits fram av Petter Aasen och utbildningsutskottet har beaktats i beredningsarbetet. Bifogade förslag ska därför ses som en fördjupning och precisering av delar i det gemensamma förslaget som specifikt berör den permanenta lärarytbildningsnämndens ansvar för lärosätesövergripande utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildning.

Beslut

Den interimistiska lärarutbildningsnämnden beslutar

- Att ställa tillstyrka bifogade förslag på lärosätesövergripande struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete inom ramen för den permanenta lärarutbildningsnämndens ansvarsområde.

Jonas Tosteby

Ordförande

Mats Tegmark och Boglárka Straszer

Föredragande

Bilaga

Förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete inom ramen för Lärarutbildningsnämndens ansvarsområde

Delges

Ange namn.

**Förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig
forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete
inom ramen för Lärarutbildningsnämndens ansvarsområde**

I-LUN:s forsknings- och forskarutbildningsutskott

Innehåll

Bakgrund	3
Utgångspunkter.....	4
Förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning	4
Ett forskningsutskott med två underliggande råd för forskarutbildning respektive samverkansforskning ..	4
Lärarytbildningsnämndens övergripande ansvar för utbildningsvetenskapliga forskningen	4
Forskningsutskott	5
Sammansättning	5
Forskarutbildningen i pedagogiskt arbete och forskarutbildningsråd	5
Sammansättning:	6
Kvalitetsansvar för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete	6
Samverkansforskning och rådet för samverkansforskning.....	7
Sammansättning	7
Förslag på övriga lärosätesövergripande mötesplatser och fora för utbildningsvetenskaplig forskning.....	8
Ekonomiskt ansvar för lärosätesövergripande utbildningsvetenskaplig forskningsverksamhet och samordning	9
Ekonomiskt ansvar för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete	9
Bilaga 1. Förslag på framtida organisationsstruktur för LUN:s ansvarsområde	11
LUN:s organisatoriska placering inom HDA	11
Organisationsskiss lärarytbildningsnämnden	12
Bilaga 2. Förslag på ändringar i delegationsordningen	13

Bakgrund

Vid den interimistiska lärarutbildningsnämndens (I-LUN) sammanträde 2025-02-20 beslutades om inrättande av ett forsknings- och forskarutbildningsutskott (FoFou) med följande uppdrag:

Utskottet ska

- a) Föreslå rektor hantering av forskningscentrum CLÄSK, i detta innefattas organisatorisk placering, sammansättning av centrumråd samt utseende av centrumledare
- b) Föreslå hur medel för (här benämnd) lärarutbildningsrelaterad forskning ska benämnas, definieras, urskiljas och fördelas utifrån den modell för fördelning av det statliga forskningsanslaget som UFN utarbetat
- c) Föreslå hur medel för (här benämnd) lärarutbildningsrelaterad uppdragsforskning ska benämnas, definieras, urskiljas och fördelas (exempelvis ULF-medel, skolforskningsfond)
- d) Föreslå struktur och organisation för (här benämnd) lärarutbildningsrelaterad forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

Vidare beslutades att följande kompetenser och roller ska ingå i utskottet:

- I. Ordförande från i-LUN
- II. Vice ordförande från i-LUN
- III. Studierektor för forskarutbildningen i Pedagogiskt arbete
- IV. Ämnesansvarig Pedagogiskt arbete (forskarutbildningsämne)
- V. Doktorandrepresentant, pedagogiskt arbete, utses av kåren
- VI. Lärare med senior kompetens som forskar inom området utbildningsvetenskap och har omfattande erfarenhet av lärarutbildning

Efter ett nomineringsförfarande beslutade I-LUN vid sammanträdet 2025-03-11 och 2025-03-20 att följande personer skulle ingå i utskottet:

I/II, III	Mats Tegmark	IKS, Pedagogiskt arbete	Studierektor fouth ped arb
I/II	Boglárka Straszer	ISLL, Sva	Prefekt
IV	Tarja Alatalo	IKS, Pedagogiskt arbete	Ämnesansvarig fouthämne ped arb
V	Sofia Gille	IKS, Pedagogiskt arbete	Doktorand ped arb
VI	Anders Persson	IKS - Historia	Senior lärare
VI	Annika Norlund Shaswar	ISLL - Sva	Senior lärare
VI	Erik Backman	IHOV - Idrott	Senior lärare
VI	Anette Bagger	IKS, Pedagogiskt arbete	Senior lärare
VI	Jorryt van Bommel	IIT, Matematikdidaktik	Senior lärare
VII	Mattias Gradén	ISLL, PUD	Ansvarig ULF och Skolforskningsfonden

Vad gäller benämningen ”lärarutbildningsrelaterad forskning” har utskottet redan vid sitt sammanträde 2025-04-29 enats om att föreslå I-LUN att benämningen ”utbildningsvetenskaplig forskning av relevans för lärarutbildning” används istället. På så vis inkluderas all utbildningsvetenskaplig forskning inom forskningsämnena som pedagogik (inkl. specialdidaktik), pedagogiskt arbete, didaktik (allmändidaktisk och ämnesdidaktik) och lärande som bidrar till lärarprofessionernas kunskapsbas. Nedan används därför begreppet ”utbildningsvetenskaplig forskning” i stället för ”lärarutbildningsrelaterad forskning”.

I detta dokument presenteras ett förslag till beslut i I-LUN angående uppdrag d) ovan, då vi ser struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning, inklusive forskarutbildningen i pedagogiskt arbete, som en övergripande fråga som även har bäring på övriga uppdrag. Övriga tre uppdrag redovisas i separata förslag till beslut.

Utgångspunkter

Utgångspunkter för nedanstående förslag på högskoleövergripande struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete har varit:

- Att skapa en ändamålsenlig och tydlig struktur där ansvar och befogenheter kopplas samman
- Att säkerställa kollegialt inflytande och förankring utan att den administrativa bördan blir för omfattande
- Att skapa en institutionsövergripande struktur och samordning av den utbildningsvetenskapliga forskningen som stärker forskningens roll inom lärarutbildningsområdet och säkerställer lärosätets kompetensbehov inom utbildning, forskning och samverkan
- Att skapa och upprätthålla strukturer för att i forskarutbildningen tillvarata bredden av lärosätets forskarkompetens inom det utbildningsvetenskapliga området

Förslag på struktur och organisation för utbildningsvetenskaplig forskning

Ett forskningsutskott med två underliggande råd för forskarutbildning respektive samverkansforskning

Mot bakgrund av bredden och omfattningen av den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten (ett 50-tal forskare fördelade på fyra institutioner), forskarutbildningen i pedagogiskt arbete (ca 20 doktorander) och lärosätets samverkansforskning, föreslås att det under den ordinarie lärarutbildningsnämnden (LUN) inrättas ett *forskningsutskott* (FoUt) med två underliggande råd, ett *forskarutbildningsråd* (FUR) och ett *råd för samverkansforskning* (SAR). Dessa råd hanterar löpande ärenden inom sina respektive verksamhetsområden samt bereder förslag till beslut i mer principiella och strategiska frågor som sedan förankras i utskottet inför beslut av LUN. Utskottets och rådens uppdrag och sammansättning beskrivs nedan och förslag på organisationsskiss redovisas i bilaga 1.

Lärarutbildningsnämndens övergripande ansvar för utbildningsvetenskapliga forskningen

Ansvaret för att det vid högskolan bedrivs utbildningsvetenskaplig forskning av hög relevans för våra utbildnings- och forskningsmiljöer i anslutning till lärarutbildningsområdet delas (i och med beslutet om matrisorganisation) mellan de fyra institutionerna och den nyinrättade och lärosätessgemensamma lärarutbildningsnämnden (LUN). Institutionerna ansvarar för planering, genomförande och utvärdering av forskningsverksamheten inom sina respektive ämnesavdelningar, där forskningsförankringen av ämnenas utbildnings- och samverkansuppdrag är central. LUN, genom det operativt arbetande forskningsutskottet (se nedan), ansvarar för övergripande planering, samordning och uppföljning och kollegial granskning av högskolans utbildningsvetenskapliga forskningsverksamhet, där ämnesövergripande utbildnings- och forskningsmiljöer är centrala.

Till följd av det nya arbetstidsavtalet garanteras idag alla lektorer en schablon för forskning och forskningsrelaterat arbete, där bland annat handledning i forskarutbildning förväntas ingå, från 12 % till 22 % beroende på typ av anställning. Institutionerna har dock frihet att tilldela mer tid för forskning till sin personal beroende på storleken av den årliga anslagstilldelningen. Avdelningsledare tillsammans med ämnesansvarig, prefekt/proprefekt och övriga i IL, i samråd med forskargrupsledare, har ett gemensamt ansvar för att ämnets, avdelningens och institutionens forskningsverksamhet ligger i linje med uppsatta institutionsspecifika och lärosätessövergripande mål.

LUN:s ansvar för den utbildningsvetenskapliga forskningen utgörs framför allt av ett lärosätessövergripande och strategiskt kvalitets- och utvecklingsansvar. Dels handlar det om att säkerställa att den forskning som bedrivs på institutionerna bidrar till att stärka den sammanhållna akademiska miljön inom det utbildningsvetenskapliga området i allmänhet såväl som den mer specifika (ämnes)didaktiska miljön inom respektive utbildningsområde. Dels handlar det om att ansvara för institutionsövergripande

forskningsverksamhet och strategiska satsningar inom det utbildningsvetenskapliga området i syfte att skapa goda förutsättningar för forskningens utveckling, t.ex. genom samordning av högre seminarier, konferenser, gemensam docentskola, forskningscentrum, tvärvetenskapliga projekt, granskning av externa forskningsansökningar, institutionsövergripande nationella och internationella samarbeten och nätverk, m.m. I LUN:s ansvar bör då ingå att fördela uppdrag kopplade till dessa verksamheter i samråd med institutionerna.

Institutionernas utbildningsvetenskapliga forskningsverksamhet såväl som nämndens ansvar för lärosätesövergripande utbildningsvetenskaplig forskningsverksamhet och samordning bör årligen följas upp genom LUN:s egna verksamhetsplan (VP) och verksamhetsberättelse (VB) efter beredning av dess forskningsutskott. En förutsättning för att LUN ska kunna axla detta samordningsansvar är att seniora forskare från olika utbildningsvetenskapliga ämnesmiljöer rekryteras till nämnden, knyts till dess utskott och råd och ges erforderliga resurser och befogenheter att bedriva ett starkt akademiskt ledarskap. Det är också viktigt att en kontinuerlig dialog upprätthålls med olika fora för forskargrupsledare, ämnesansvariga, forskarhandledare och övriga forskare för att säkerställa att den utbildningsvetenskapliga forskningen ges goda förutsättningar (se förslag nedan).

Forskningsutskott

Forskningsutskottets primära uppdrag är att samordna och leda den institutionsövergripande utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten genom att bereda forskningsrelaterade ärenden inför beslut i LUN samt hantera löpande ärenden inom dess ansvarsområde, såsom:

- VP och VB för institutionsövergripande forskningsverksamhet och strategiska satsningar inom det utbildningsvetenskapliga området
- Det högre utbildningsvetenskapliga seminariet
- Samordning av utbildningsvetenskapliga forskargrupper (inrättande och ev. nedläggning/sammanslagning av grupper, utseende av forskargrupsledare, mm)
- Interna utvärderingar/granskningar/uppföljning av forskargruppernas och institutionernas forskningsverksamhet och dess koppling till grundutbildning och forskarutbildning
- Externa forskningsansökningar inom det utbildningsvetenskapliga området
- Ev. forskningscentrum inom det utbildningsvetenskapliga området

Sammansättning:

- Ordförande (senior ledamot i LUN)
- Vice ordförande (senior ledamot i LUN)
- 4 kollegiala ledamöter (varav minst två bör vara forskargrupsledare)
- Ämnesansvarig för forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete
- Företrädare för samverkansforskning (ordf. rådet för samverkansforskning)
- Doktorandrepresentant (kan vara samma som i LUN)
- Administrativt stöd

Utskottets ledamöter ska i första hand vara seniora (docent eller professor) med utbildningsvetenskaplig inriktning på sin forskning. Ledamöterna utses av LUN efter ett nomineringsförfarande, med undantag av doktorandrepresentant som utses av studentkåren.

Ledamöters tid för att sitta i utskott och råd bör budgeteras inom ramen för LUN, dvs. ej ingå i lärares/forskares övriga uppdrag (t.ex. ämnesansvarig, forskargrupsledare) såsom varit fallet under tiden för I-LUN. Ordförande i forskningsutskottet bör tilldelas ytterligare tid då det i uppdraget föreslås ingå löpande forskningssamordning.

Forskarutbildningen i pedagogiskt arbete och forskarutbildningsråd

Det huvudsakliga uppdraget för LUN:s forskarutbildningsråd (FUR) är att säkerställa kvaliteten i forskarutbildningen och den kollegiala förankringen (i handledar- såväl som doktorandkollegiet) av de

löpande frågor som enligt nuvarande delegationsordning bereds av studierektor eller ämnesansvarig för forskarutbildningsämnet för beslut av antingen forskarutbildningsnämnden (FUN, se bilaga 2, utdrag från delegationsordningen 6.2) eller prefekt vid forskarutbildningens värdinstitution (i nuläget IKS, se delegationsordningen 5.1.4).

LUN föreslås överta de beslutsrätter gällande utbildning på forskarnivå som i nuvarande delegationsordning innehas av prefekt vid forskarutbildningens värdinstitution (se delegationsordningen 5.1.4). Detta ser vi som en logisk följd av den omorganisation som innebär att lärarutbildningen, den utbildningsvetenskapliga forskningen och forskarutbildningen i pedagogiskt arbete ska vara hela lärosätets angelägenhet och inte styras av en värdinstitution. Ett tillägg bör göras i delegationsordningen så att det framgår att i samtliga ärenden där studierektor eller ämnesansvarig har beredningsansvar ska beredningen ske i samråd med forskarutbildningsrådet och hörande alltid ske med berörd avdelningsledare inför beslut.

LUN föreslås överta de beslutsrätter gällande utbildning på forskarnivå som i nuvarande delegationsordning innehas av forskarutbildningsnämnden (FUN), med undantag för högskolegemensamma kurser (se delegationsordningen 6.2 nedan).

LUN föreslås även ges beslutsrätt över utbildningsspecifika riktlinjer och handläggningsordningar, vilka samlas i *Handbok för doktorander och handledare i forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete* (Hadok).

Sammansättning:

- Ordförande (ämnesansvarig forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete; ingår i forskningsutskottet)
- Studierektor forskarutbildningsämnet pedagogiskt arbete
- 2–4 handledarrepresentanter från institutioner där doktorander har sina anställningar
- Doktorandrepresentant (ev. samma som ingår i LUN/forskningsutskottet)
- Administrativt stöd

Rådets ledamöter ska vara seniora (docent eller professor) med utbildningsvetenskaplig inriktning på sin forskning. Ledamöterna utses av LUN efter ett nomineringsförfarande, med undantag av doktorandrepresentant som utses av studentkåren.

För att säkerställa kontinuitet i forskarutbildningen bör nuvarande rutiner och anvisningar, som finns beredda av AgFu och beslutade av prefekter vid utbildningens tidigare och nuvarande värdinstitutioner, även fortsättningsvis gälla tills nya beslut kan fattas av LUN. Samtliga förslag till mer principiella och strategiska beslut rörande forskarutbildningen som bereds i FUR bör även passera forskningsutskottet innan de läggs fram i LUN.

Kvalitetsansvar för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

Som beskrivits ovan föreslås LUN överta det övergripande ansvaret för forskarutbildningens löpande kvalitetsarbete. Rent konkret innebär detta att det är LUN som varje år fastställer forskarutbildningens VP och VB vilka bereds av forskarutbildningsrådet. På så vis skapas en kontinuitet i kvalitetsarbetet där utvecklingsbehov synliggörs och strategiska satsningar kan beslutas i relation till utbildningens måluppfyllelse, organisation och ledning, kurs- och seminarieverksamhet, bemanning, doktorandrekrytering, handledning, doktorandinflytande, studiemiljö, forskningsmiljö/er, administrativt stöd, koppling till grundutbildning, m.m.

Vad gäller ansvaret för den interna kvalitetsuppföljningen av högskolans forskarutbildningar som idag initieras och beslutats av UFN och genomförs av FUN bör även denna framgent kunna övertas av LUN. Frågan är dock avhängig LUN:s framtida sammansättning och befogenheter. I det fall nämnden huvudsakligen kommer att bestå av kollegialt valda ledamöter med krav på senioritet bör dess akademiska kompetens och legitimitet kunna motsvara den hos en fakultetsnämnd. Frågan om ansvaret för den interna kvalitetsuppföljningen hänger ihop med övriga ansvarspunkter som i nuvarande delegationsordning ligger under FUN (se utdrag från 6.2.1 ovan). I de fall den framtida LUN kan jämföras med en fakultetsnämnd bör samtliga beslutspunkter under 6.2.1 kunna övertas från UFN/FUN av en sådan nämnd.

En central del i LUN:s kvalitetsansvar för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete är att säkerställa att utbildningsvetenskapliga forskare ges stöd och stimulans att söka och erhålla externa medel för projekt som befintliga och nya doktorander kan knytas till.

Samverkansforskning inom utbildningsvetenskap och rådet för samverkansforskning

Den relativt omfattande samverkansforskningen inom det utbildningsvetenskapliga området föreslås hanteras och organiseras i form av ett eget och mer operativt arbetande råd. Rådets huvudsakliga uppdrag blir att samordna och bereda beslutsärenden samt hantera löpande ärenden relaterade till högskolans ULF-verksamhet, Skolforskningsfonden och andra forsknings- och utvecklingssamarbeten med skolhuvudmän inom det utbildningsvetenskapliga området, såsom exempelvis den nationella FOU-nätverket. Rådet föreslås överta de ansvarsuppgifter som idag innehas av såväl styrgruppen som arbetsgruppen för ULF.

Rådet för samverkansforskning (SAR) föreslås bestå av fyra interna och lika många externa ledamöter från skolhuvudmännen så att de nationella kraven på en lokal ULF-organisation tillgodoses genom att skolhuvudmännen i regionen är direkt delaktiga i beredningen av bidragsbeslut, som sedan fattas av LUN. Rådet bör också delegeras beslutanderätt i vissa löpande frågor av driftskaraktär.

Sammansättning:

- Ordförande (representant för samverkansverksamheten inom lärarutbildnings- och samverkanskansliet tillika ledamot av forskningsutskottet)
- 4 interna ledamöter
- 4 externa ledamöter från samverkande skolhuvudmän (utses av PUD-rådet)

De interna ledamöterna nomineras av respektive institution och beslutas av LUN. Samtliga bör vara disputerade, varav minst en senior, samt besitta god kompetens inom lärarutbildning, utbildningsvetenskaplig forskning och samverkan. De externa ledamöterna utses av PUD-rådet och bör ha god kunskap om och erfarenhet av samverkansforskning.

Förslag på övriga lärosätesövergripande mötesplatser och fora för utbildningsvetenskaplig forskning

I syfte att säkerställa att den utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten synliggörs och genomsyrar hela lärarutbildningsområdets löpande verksamhet föreslås att ansvaret för nedanstående mötesplatser och fora tydliggörs.

Forum	Deltagare	Leds av	Ansvarigt utskott eller råd	Antal träffar
Det högre utbildningsvetenskapliga seminariet	Forskare, doktorander, övriga intresserade	Samordnare	FU	Varannan vecka
Kollegiala forskargrupper	Forskare, doktorander, övriga intresserade	Forskargruppsledare	FU	1 gång i månaden
Forskargruppsledare/seniora forskare	Forskargruppsledare/seniora forskare	Ordf. FU	FU	1–2 gånger per termin
Utbildningsvetenskapligt forskarkollegium	Forskare, doktorander, övriga intresserade	Ordf. FU	FU	1–2 gånger per termin
Handledarkollegium	Doktorandhandledare	Studierektor	FUR	2 gånger per termin
Doktorandkollegium	Doktorander	Doktorandrep.	FUR	3 gånger per termin
Doktoranders avstämningsseminarier	Doktorander, handledare, övriga intresserade		FUR	6–8 gånger per termin
Ämnesansvarigmöte	Ämnesansvariga LU-området	Ordf. UU och FU	UU och FU	1 gång per termin
"Dalatorget"	Forskare, doktorander, studenter, samverkanspartners, övriga intresserade		Lärarutbildnings- och samverkanskansliet	1 gång per år
Lärarutbildardagar	All personal som arbetar inom våra lärarutbildningar		UU, FU, lärarutbildnings- och samverkanskansliet	1 gång per år
Forskarpanelen	Forskare, doktorander, studenter, samverkanspartners, övriga intresserade		lärarutbildnings- och samverkanskansliet	2–3 gånger per termin
Informella träffar (Gemensamma luncher)	All personal som arbetar inom våra lärarutbildningar		FU	1 gång per månad

Ekonomiskt ansvar för lärosätesövergripande utbildningsvetenskaplig forskningsverksamhet och samordning

I linje med utgångspunkten att ansvar och befogenheter bör kopplas samman, och att den utbildningsvetenskapliga forskningen är hela högskolans angelägenhet, bör också en särskild institutionsövergripande budget upprättas för det ansvarsområde som ovan föreslås ligga under LUN (se bilaga 2). Förutom tid för forskningsutskottets ledamöter, som förväntas bereda dessa frågor inför beslut i LUN, bör i denna budget ingå poster för samordning av det högre utbildningsvetenskapliga seminariet, gemensamma forskareftermiddagar, docentskola, granskning och stöd i samband med externa forskningsansökningar, skrivarinternat, m.m. För att underlätta för verksamma forskare att ta på sig sådana ansvarsuppgifter föreslås att det planerade *Lärarytbildnings- och samverkanskansliet* (med organisatorisk koppling till LUN) förstärks med erforderlig kompetens inom forskningsrelaterad administration och handläggning.

Hur omfattande LUN:s budget för institutionsövergripande forskningsverksamhet och samordning bör vara är avhängigt nämndens ansvarsområde. En stor del av högskolans forskningsanslag inom det utbildningsvetenskapliga området föreslås även fortsättningsvis gå direkt till institutionerna för att möjliggöra arbetstidsavtalets efterlevnad och för andra forskningsrelaterade expenser (kontaktmedel, språkgranskning, etikprövning m.m.). En del av institutionernas forskningsanslagsmedel inom det utbildningsvetenskapliga området föreslås gå till driften av den institutionsövergripande forskarutbildningen i pedagogiskt arbete. Ytterligare en del av anslagsmedlen föreslås gå till den lärosätesövergripande utbildningsvetenskapliga forskningsverksamheten och dess samordning som en egen öronmärkt budgetpost (se bilaga 3).

Förslag på hur medel för utbildningsvetenskaplig forskning ska definieras, urskiljas och fördelas läggs fram på I-LUN i form av egna beslutsförslag.

Ekonomiskt ansvar för forskarutbildningen i pedagogiskt arbete

Finansiering av utbildningens drift

I linje med utgångspunkten att ansvar och befogenheter bör kopplas samman, och att forskarutbildningen i pedagogiskt arbete är hela högskolans angelägenhet, bör också en särskild institutionsövergripande budget för driften av utbildningen upprättas under LUN. I denna budget bör ingå poster för utbildningsspecifika forskarutbildningskurser, avstämningsseminarier, disputationer, ledning (studierektor och ämnesansvarig för forskarutbildningsämne) och administration/utveckling (FUR-arbete, gemensamma träffar/internat, resurser för handledning, handledarutbildning, språkgranskning). Storleken på denna institutionsövergripande budget baseras på utbildningens omfattning i form av antal doktorander och kurstillfällen, och bör därför knytas till LUN som i sin tur beställer uppdrag inom forskarutbildningen från framför allt ämnen och lärarpersonal anställda på institutionerna samt externa sakkunniguppdrag vid avstämningsseminarier och disputationer.

Doktorandfinansiering

Vad gäller finansiering av doktorandanställningar för doktorander i pedagogiskt arbete föreslås denna även fortsättningsvis vila på flera olika ben för att säkerställa en bärkraftig volym och en kontinuitet i utbildningen av doktorander. I första hand bör externa medel för doktorander sökas där detta är möjligt, t.ex. vid utlysning av forskarskolor eller inom ramen för större externfinansierade forskningsprojekt. Men för att kunna säkerställa kvalitet och kontinuitet i forskarutbildningen ser vi det som nödvändigt att centralt på högskolan avsätta medel från det interna forskningsanslaget för att gemensamt finansiera ett begränsat antal doktorander inom det utbildningsvetenskapliga området, ett område inom vilket möjligheterna att finansiera doktorander genom externa forskningsmedel är starkt begränsat. Sedan ansvaret för doktorandfinansiering inom utbildningen övergick från forskningsprofilen Utbildning och lärande till institutionerna har vi sett hur olika förutsättningar på högskolans fyra olika institutioner gör det svårt att säkerställa en kontinuerlig basfinansiering av doktorander i pedagogiskt arbete.

För att kunna möjliggöra och öka finansieringen av doktorandanställningar genom externa medel är det viktigt att forskare och forskargrupper även fortsättningsvis kan ges finansieringsgarantier i de fall de externa medlen inte räcker för doktorandens hela utbildning, eller då medfinansiering är ett krav. Även dessa garantier bör kunna ges av LUN istället för en enskild institution, i synnerhet för att uppmuntra till institutionsövergripande utbildningsvetenskapliga forskningsprojekt. Förslag på hur stor denna garanterade doktorandfinansiering från högskolans centrala forskningsanslag bör vara för att kunna upprätthålla en kvalitativ och bärkraftig forskarutbildning redovisas i bilaga 3. Motivet till att avsätta en viss andel av högskolans forskningsanslag inom det utbildningsvetenskapliga området till doktorandtjänster är doktorandernas och forskarutbildningens centrala betydelse för den sammanhållna akademiska miljön inom lärarutbildningsområdet. Möjligheten för verksamma lärare i regionen och för våra egna adjunkter att genomgå en forskarutbildning, liksom för våra disputerade forskare att meritera sig genom forskarhandledning, har varit central för att stärka högskolans attraktionskraft inom lärarutbildningsområdet. Sedan starten 2017 har forskarutbildningen i pedagogiskt arbete examinerat 17 doktorer, varav 12 nu arbetar som disputerade lärare inom vår egen lärarutbildningsmiljö.

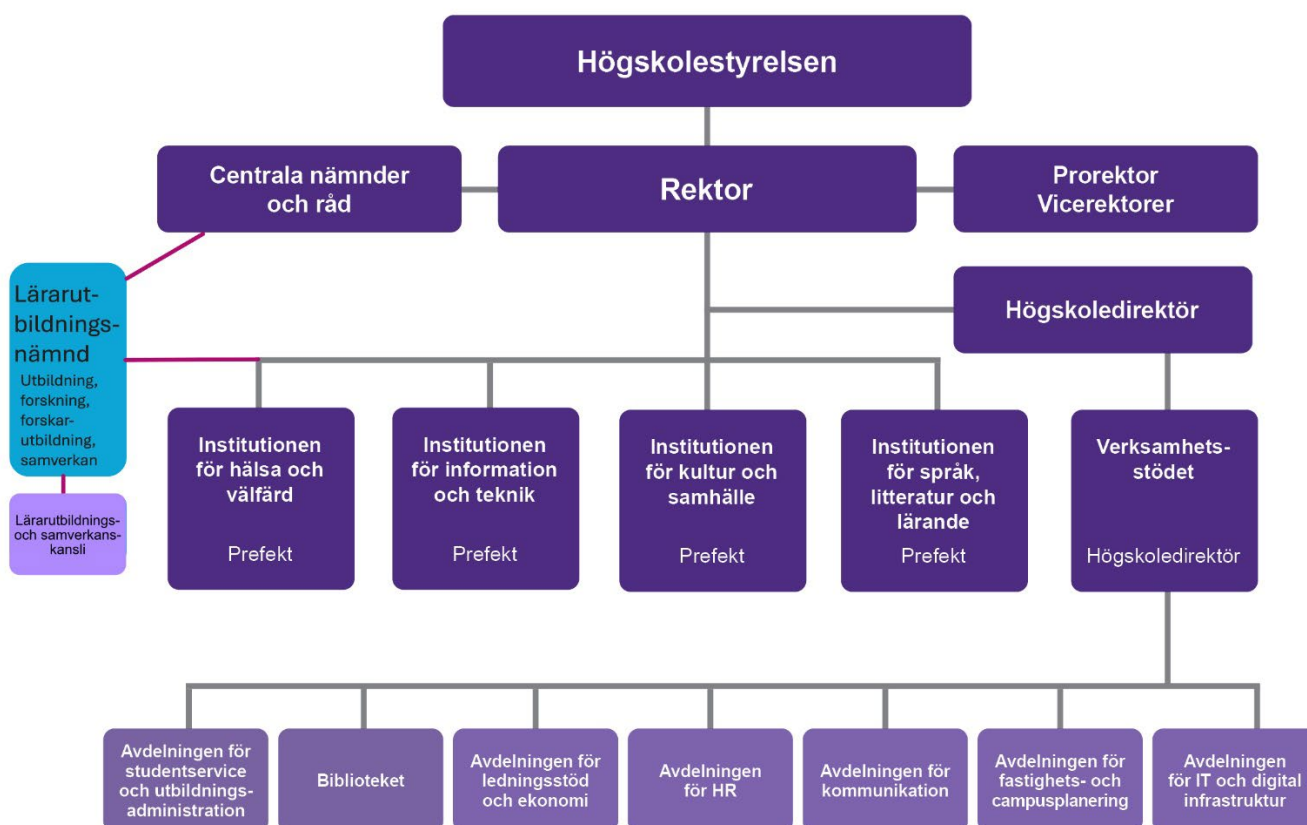
Ytterligare en finansieringsmodell för doktorander som varit framgångsrik sedan starten av vår egen forskarutbildning är s.k. samverkansdoktorander där skolhuvudmännen i PUD, gemensamt eller enskilt, finansierar hela eller delar av sina medarbetares forskarutbildning. Denna finansierings- och rekryteringsmodell för nya samfinansierade doktorander i pedagogiskt arbete bör LUN fortsätta att stödja, liksom strategiska samarbeten med andra lärosäten.

Finansiering av handledarresurser

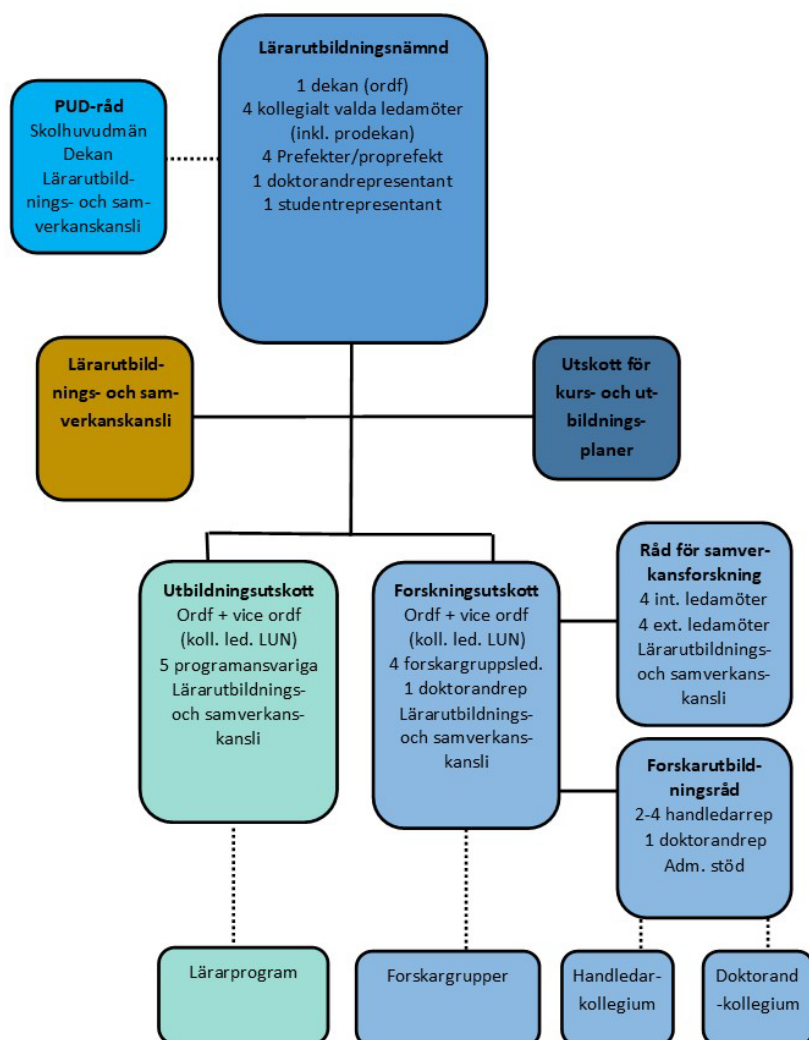
Samma problematik med att skapa likvärdiga förutsättningar gäller finansieringen av handledarresurser. Från att ha varit kopplat till utbildningens drift under den tidigare forskningsprofilen Utbildning och lärande, har finansieringen av doktorandernas handledningsresurs (i normalfallet 5+2,5% enligt den allmänna studieplanen) den senaste tiden kopplats till handledarens anställning och senioritet enligt arbetstidsavtalet. Då villkoren för garanterad handledningstid sett olika ut vid olika institutioner har detta förfarande dock skapat otydlighet, både bland handledare och doktorander. Genom att låta hela eller delar av den garanterade handledningsresursen ingå i forskarutbildningens högskoleövergripande budget kan en bättre likvärdighet för doktorander och handledare skapas. I de fall doktorander finansieras genom externa medel bör även handledningen i första hand finansieras inom ramen för detta. På så vis kan LUN garantera doktorandernas handledningsresurs, oavsett hur den finansieras i det enskilda fallet, och därigenom tydliggöra att handledaruppdraget är den enskilt viktigaste faktorn för forskarutbildningens kvalitet. Ingen doktorand ska behöva känna att en handledare måste använda sin egen mycket begränsade interna forskningstid för handledning. Till exempel bör erhållande av externa forskningsmedel inte innebära att forskares schablontid urholkas så att handledning förväntas ske på forskningstid ej kopplad till doktorandens projekt. Här behöver LUN ta ett helhetsgrepp så att handledande forskares villkor inom det utbildningsvetenskapliga området blir så likvärdiga som möjligt.

Bilaga 1. Förslag på framtida organisationsstruktur för LUN:s ansvarsområde

LUN:s organisatoriska placering inom HDA

Organisationsskiss: lärarutbildningsnämnden

Bilaga 2. Förslag på ändringar i delegationsordningen

Beslutsrätter som enligt nuvarande delegationsordning innehas av prefekt vid forskarutbildningens värdinstitution, men som föreslås övertas av den ordinarie lärarutbildningsnämnden:

5.1.4	Utbildning på forskarnivå	
5.1.4.2	Utse examinerator för utbildningsspecifik kurs på forskarnivå	Beredes av ämnesansvarig för forskarutbildningsämne i samråd med forskarutbildningsråd. Beslut efter hörande med respektive avdelningsledare.
5.1.4.4	Utse kursansvarig för kurser på forskarnivå	Beredes av ämnesansvarig för forskarutbildningsämne i samråd med forskarutbildningsråd. Beslut efter hörande med respektive avdelningsledare.
5.1.4.5	Besluta om kurstillfälle för kurser på forskarnivå	Beredes av ämnesansvarig för forskarutbildningsämne i samråd med forskarutbildningsråd.
5.1.4.6	Utse huvudhandledare och biträdande handledare	Får ej vidaredelegeras. Bereds av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd. Beslut efter hörande med respektive avdelningsledare och ekonomiskt ansvarig chef.
5.1.4.7	Besluta om byte av handledare	Får ej vidaredelegeras. Bereds av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd. Beslut efter hörande med respektive avdelningsledare.
5.1.4.8	Fastställa individuell studieplan	Får ej vidaredelegeras. Bereds av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd.
5.1.4.9	Besluta om undantag av utlysning av lediga utbildningsplatser enligt 7 kap. 37 § andra stycket i högskoleförordningen	Får ej vidaredelegeras. Bereds av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd.
5.1.4.10	Besluta om antagning till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen eller doktorsexamen som slutmål	Får ej vidaredelegeras. Bereds av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd.
5.1.4.11	Besluta om sökande till utbildning på forskarnivå uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet för tillträde till sökt utbildning genom validering av reell kompetens, samt besluta om undantag för enskild sökande enligt 7 kap. 39 § andra stycket i högskoleförordningen (1993:100) från kravet på grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå om det finns särskilda skäl	Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsråd.
5.1.4.12	Besluta om studieuppehåll för studier på forskarnivå	Beredes av studierektor för forskarutbildning
5.1.4.13	Besluta om tillgodoräknande på forskarnivå	Beredes av ämnesansvarig för forskarutbildningsämne

Beslutsrätter som enligt nuvarande delegationsordning innehas av forskarutbildningsnämnden (FUN, som är underställd och arbetar på uppdrag av UFN) men som föreslås övertas av den ordinarie lärarutbildningsnämnden:

UTBILDNING OCH FORSKNING		
6.2.1	Utbildning på forskarnivå	Kommentar
6.2.1.2	Besluta om uppföljning och utvärdering av kvalitetsarbetet, samt enskilda utvärderingars utformning, avseende utbildning på forskarnivå inom det utbildningsvetenskapliga området	
6.2.1.8	Fastställa tid och plats för disputation och licentiatseminarium	Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet
6.2.1.9	Besluta om disputation eller licentiatseminarium får hållas vid annat lärosäte eller forskningsinstitut än Högskolan Dalarna	Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet
6.2.1.10	Utse examiner alt. Betygsnämnd, ordförande och opponent vid licentiatseminarium, samt ersättare	Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet
6.2.1.11	Utse betygsnämnd, ordförande och opponent vid disputation, samt ersättare	Beredes av studierektor för forskarutbildning i samråd med forskarutbildningsrådet

BILAGA 8

BESLUT

Beslutsdatum
2020-10-02

Beslutsfattare
Lärarytbildningsnämnden

Diarienummer
C 2024/1370

Föreslå UFN uppdatering av Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning C2024/1370 avseende utvärdering av lärarytbildning

Beskrivning av ärendet

I rektors beslut att inrätta utskott inom den interimistiska lärarytbildningsnämnden (C2023/1233) tilldelas utskottet för utbildning uppdraget att föreslå en uppdatering av *Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning* (C2024/1370) avseende utvärdering av lärarytbildning.

Beredning av ärendet

Utskottet har inledningsvis diskuterat uppdraget med UFN:s ordförande som tydliggjorde på vilka punkter regeldokumentet behöver tydliggöras när en ny lärarytbildningsorganisation med en lärarytbildningsnämnd inrättas. Frågorna rör hur kurs- och utbildningsplaner inom lärarytbildningarna ska beredas respektive hur utbildningsutvärderingar av lärarytbildningarna ska genomföras.

Utskottet har därefter inhämtat synpunkter från prefekter, ämnesansvariga och lärarytbildningarnas programråd. Ämnet historia har erbjudits möjlighet men inte inkommit med synpunkter i frågan.

- Utbildningsutvärderingar:

Prefekterna liksom representanter för ämnena franska, bild, religion, naturvetenskap, matematikdidaktik, idrott och hälsa samt pedagogiskt arbete anser att utbildningsutvärderingar bör ligga inom ett separat utskott för utvärdering av lärarytbildningar (UUU) under dagens UFN eller under den kommande lärarytbildningsnämnden, då de kräver samordning av flera ämnen inom lärarytprogrammen och att en hantering utifrån institution riskerar att leda till fragmentering av lärarytbildningen och försvåra möjligheten att säkerställa progression och måloppfyllelse. Programrådet lyfter risken för att stuprör bildas och att ämnen kan tappa kontakten med programmen om de bara utvärderas som ämnen. Programutvärderingar bör utvidgas från att bara utvärdera UVK och VFU som det är nu till att även utvärdera i programmet ingående ämnen.

Ämnena svenska och svenska som andraspråk lyfter fram vikten av att ämnesmiljöer utvärderas för sig eftersom ämnet även ska granskas på nationell nivå både didaktiskt och ämnesteoretiskt. De anser att det är att föredra att utvärderingar av ämne och program skiljs åt. Språkmiljön vid ISLL menar att arbetsbördan riskerar att bli för tung om allt utvärderas samtidigt eller om miljöerna konstant utvärderas från olika håll. Även bildämnet påpekar att det blir ett omfattande arbete om allt ska utvärderas samtidigt men att en helhetsbild behövs. Ämnena svenska och

matematikdidaktik lyfter även vikten av att ämnesansvariga involveras i programutvärderingar, vilket inte är fallet nu. Ämnesmiljön kan vid programutvärdering hänvisa tillbaka till tidigare genomförd ämnesutvärdering. Vid programutvärdering bör ämnena bidra med en mindre del med fokus på de ämnesdidaktiska kurserna som ingår i lärarprogrammet och med fokus på programmets röda tråd, progression och utvecklingsbehov. Ämnet religion menar att tidigare granskningar inom ämnet av kurser kan inkluderas i beredning av utbildningsplaner inom lärarutbildningen för att undvika dubbla utvärderingar.

- Beredning av utbildningsplaner:

Prefekterna liksom representanter för ämnena engelska, moderna språk (franska, tyska, spanska, kinesiska), bild, naturvetenskap, matematikdidaktik, idrott och hälsa, svenska, svenska som andraspråk, religion och pedagogiskt arbete menar att beredning av utbildningsplaner bör ligga inom ett separat utskott (UKU) för lärarutbildningarna under dagens UFN eller under den kommande lärarutbildningsnämnden. Utbildningsplaner kräver samordning av flera ämnen inom lärarprogrammen och en hantering utifrån institution riskerar att leda till fragmentering av lärarutbildningen och försvåra möjligheten att säkerställa progression och måluppfyllelse.

- Beredning av kursplaner:

Prefekterna anser att en kurs som ingår i ett lärarutbildningsprogram ska hanteras av ett separat lärarutbildnings-UKU under dagens UFN eller under den kommande lärarutbildningsnämnden. Programrådet är enigt med prefekterna om detta.

Representanter för ämnena engelska, moderna språk, matematikdidaktik, bild och pedagogiskt arbete anser att ett UKU under en egen lärarutbildningsnämnd bör hantera beredning av kursplaner för kurser inom lärarutbildningarna men understryker att det är viktigt att när en kursplan ska beredas så behöver ämnesansvarig adjungeras för att samordna kursplaner som måste vara samstämmiga för samläsning med fristående kurser.

Representanter för ämnena svenska, svenska som andraspråk, naturvetenskap och idrott och hälsa förordar att kursplanerna ska beredas i det egna ämnets institutions-UKU. De understryker vikten av att programansvarig eller annan representant för lärarutbildningarna framöver har möjlighet att vara med vid beredningen av kursplaner. Till det här synsättet ansluter sig även ämnet religion som ser det som positivt att ett UKU under en lärarutbildningsnämnd involveras i beredning av ämnets kursplaner som ingår i lärarutbildningen, men då dessa samläses med fristående kurs menar man att institutionens UKU ska ha det huvudsakliga ansvaret.

Representanter för ämnena matematikdidaktik och religion lyfter ytterligare en aspekt, vikten av att alla kursplaner inom ämnet som relaterar till lärarutbildning bereds inom samma UKU. Idag bereds kursplaner inom lärarprogrammen i UKU (för tillfället under UFN/I-LUN) medan kursplaner för uppdragsutbildningar bereds inom den egna institutionens UKU (IIT respektive IKS).

Att hitta en modell som gör alla ämnen och ansvarsroller som ingår i lärarutbildningarna nöjda ser utskottet som svårt då ämnena och de olika ansvarsrollerna förordar olika modeller. Följande förslag utgår därför från utskottets ledande princip om att säkerställa kvalitet i lärarutbildningarna. Vår bedömning är att ett särskilt UKU för lärarutbildningarna under den kommande lärarutbildningsnämnden eller UFN bäst främjar möjlighet att säkerställa progression och länkning i

våra lärarutbildningar så att examensmålen uppnås. Det är dessutom en fördel att studenter som läser ett program möts av kursplaner som ser likadana ut och som skrivs på samma sätt inom programmet oavsett vilket ämne det gäller. Vidare är det viktigt att ämnesansvariga och programansvariga ges nyckelroller i arbetet och därmed också möjlighet att delta i arbetet samt att även kursplaner för uppdragsutbildningar inom lärarutbildningsområdet bereds i ett UKU under UFN eller den kommande lärarutbildningsnämnden. Utskottet har därför utifrån den samlade information som beredningen gett konstaterat att en samlad kvalitetssäkring och uppföljning av lärarutbildningarna ger bäst förutsättningar för kvalitet i lärarutbildningarna.

Utbildningsutskottet föreslår åt I-LUN att besluta att:

- Utbildningsutvärderingar av lärarutbildningarna ska genomföras av ett separat utskott för utvärdering av utbildningar (UUU), (placerat under den kommande lärarutbildningsnämnden alternativt UFN beroende på vad övriga utredningar inom I-LUN kommer fram till). Vid utvärderingar av lärarutbildningsprogram bör utvärderingen inkludera mer än bara UVK-kurser och ämnesmiljöerna bör bidra med utvärdering av de ämnesdidaktiska kurser som ingår i programmet med fokus på programmets röda tråd, progression och utvecklingsbehov. Ämnena bör dock utvärderas för sig. För att undvika dubbla utvärderingar i ämnesmiljöerna kan ämnena vid programutvärderingar hänvisa tillbaka till tidigare genomförd ämnesutvärdering med fokus på de ämnesdidaktiska kurserna.
- Kurs- och utbildningsplaner inom lärarutbildningarna, inklusive kursplaner för uppdragsutbildningar, ska beredas inom ett separat UKU för lärarutbildningarna (placerat som utskott under den kommande lärarutbildningsnämnden alternativt under UFN, beroende på vad övriga utredningar inom I-LUN resulterar i). Viktigt är att ämnesansvarig från berört ämne adjungeras, liksom programansvarig.
- Styrdokumentet *Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning* (C2024/1370) respektive *Regler för kurs- och utbildningsplaner på grundnivå och på avancerad nivå* (C2024/1279) uppdateras i enlighet med det som står i punkt ett och två.

Jonas Tosteby

Ordförande I-LUN

Ange namn på föredragande

Bilaga

Ange eventuella bilagor

Delges
Ange namn.